

REALIZACJA PRACY PN.:

PRZEGLĄD ISTOTNYCH PROBLEMÓW GOSPODARKI WODNEJ DLA OBSZARÓW DORZECZY

ETAP IV

**ANALIZA I PODSUMOWANIE WYNIKÓW ANKIET
wykorzystanych do
„Przeгляdu istotnych problemów gospodarki wodnej
dla obszarów dorzeczy”
w II turze konsultacji społecznych**

**SFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW V PI EFP PHARE,
NA ZAMÓWIENIE MINISTRA ŚRODOWISKA**

Ministerstwo Środowiska

Kraków, 2008

PRACĘ ZREALIZOWAŁ ZESPÓŁ POD KIEROWNICTWEM:

DR MARTY SMAGACZ

W SKŁADZIE:

MGR INŻ. AGNIESZKA HOBOT

MGR INŻ. BARTŁOMIEJ PALUSZKIEWICZ

MGR INŻ. ALICJA SABAT

SPIS TREŚCI:

WPROWADZENIE	5
1. KONSULTACJE SPOŁECZNE POPRZECZ BADANIA ANKIETOWE.....	6
1.1. CELE BADAŃ.....	6
1.2. METODOLOGIA BADAŃ	6
1.2.1. OPIS METODY I NARZĘDZIA BADAWCZEGO	6
1.2.2. ROZPOWSZECZNIANIE ANKIET	9
1.2.3. ZWROT ANKIET	10
2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA RESPONDENTÓW.....	13
3. OPINIE NA TEMAT STANU WÓD W OKOLICY MIEJSCA ZAMIESZKANIA	22
3.1. ANALIZA ODPOWIEDZI DLA OBSZARU POLSKI	22
3.2. ANALIZA ODPOWIEDZI NA OBSZARACH DORZECZY.....	26
3.2.1. OCENA PROBLEMÓW DOTYCZĄCYCH STANU WÓD W DORZECZU WISŁY.....	28
3.2.2. OCENA PROBLEMÓW DOTYCZĄCYCH STANU WÓD W DORZECZU ODRY.....	29
3.2.3. OCENA PROBLEMÓW DOTYCZĄCYCH STANU WÓD W DORZECZU DNIESTRU.....	30
3.2.4. OCENA PROBLEMÓW DOTYCZĄCYCH STANU WÓD W DORZECZU DUNAJU	30
3.2.5. OCENA PROBLEMÓW DOTYCZĄCYCH STANU WÓD W DORZECZU NIEMNA.....	31
3.2.6. OCENA PROBLEMÓW DOTYCZĄCYCH STANU WÓD W DORZECZU PREGOŁY	32
3.2.7. OCENA PROBLEMÓW DOTYCZĄCYCH STANU WÓD W DORZECZU ŁABY.....	33
3.3 . ANALIZA ODPOWIEDZI NA OBSZARACH DZIAŁANIA RZGW	34
3.3.1. OCENA PROBLEMÓW STANU WÓD WEDŁUG DANYCH PRZEKAZANYCH DO KZGW	36
3.3.2. OCENA PROBLEMÓW STANU WÓD DLA OBSZARU DZIAŁANIA RZGW GDAŃSK.....	41
3.3.3. OCENA PROBLEMÓW STANU WÓD DLA OBSZARU DZIAŁANIA RZGW SZCZECIN	46
3.3.4. OCENA PROBLEMÓW STANU WÓD DLA OBSZARU DZIAŁANIA RZGW POZNAŃ	53
3.3.5. OCENA PROBLEMÓW WÓD DLA OBSZARU DZIAŁANIA RZGW WROCŁAW	61
3.3.5. OCENA PROBLEMÓW WÓD DLA OBSZARU DZIAŁANIA RZGW KRAKÓW	68
3.3.7. OCENA PROBLEMÓW WÓD DLA OBSZARU DZIAŁANIA RZGW WARSZAWA	76
3.3.8. OCENA PROBLEMÓW WÓD DLA OBSZARU DZIAŁANIA RZGW GLIWICE	81
4. OPINIE RESPONDENTÓW NA TEMAT PRZYCZYŃ ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW ZE STANEM WÓD	86
4.1. ANALIZA ODPOWIEDZI DLA OBSZARU POLSKI	87
4.2. ANALIZA ODPOWIEDZI NA OBSZARACH DORZECZY.....	96
4.2.1. OPINIE RESPONDENTÓW NA TEMAT PRZYCZYŃ ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW ZE STANEM WÓD DLA OBSZARU DORZECZA WISŁY	96
4.2.2. OPINIE RESPONDENTÓW NA TEMAT PRZYCZYŃ ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW ZE STANEM WÓD DLA OBSZARU DORZECZA ODRY	97
4.3. ANALIZA ODPOWIEDZI NA OBSZARACH DZIAŁANIA RZGW	98

4.3.1 . OPINIE RESPONDENTÓW NA TEMAT PRZYCZYŃ ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW ZE STANEM WÓD – KZGW	98
4.3.2. OPINIE RESPONDENTÓW NA TEMAT PRZYCZYŃ ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW ZE STANEM WÓD DLA OBSZARU DZIAŁANIA RZGW GDAŃSK	98
4.3.3. OPINIE RESPONDENTÓW NA TEMAT PRZYCZYŃ ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW ZE STANEM WÓD DLA OBSZARU DZIAŁANIA RZGW SZCZECIN	99
4.3.4. OPINIE RESPONDENTÓW NA TEMAT PRZYCZYŃ ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW ZE STANEM WÓD DLA OBSZARU DZIAŁANIA RZGW POZNAŃ	99
4.3.5. OPINIE RESPONDENTÓW NA TEMAT PRZYCZYŃ ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW ZE STANEM WÓD DLA OBSZARU DZIAŁANIA RZGW WROCŁAW	100
4.3.6. OPINIE RESPONDENTÓW NA TEMAT PRZYCZYŃ ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW ZE STANEM WÓD DLA OBSZARU DZIAŁANIA RZGW KRAKÓW	100
4.3.7. OPINIE RESPONDENTÓW NA TEMAT PRZYCZYŃ ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW ZE STANEM WÓD DLA OBSZARU DZIAŁANIA RZGW WARSZAWA	101
4.3.8. OPINIE RESPONDENTÓW NA TEMAT PRZYCZYŃ ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW ZE STANEM WÓD DLA OBSZARU DZIAŁANIA RZGW GLIWICE	101
5. DEKLAROWANE UCZESTNICTWO SPOŁECZNE W ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW ZE STANEM WÓD	102
5.1.. ANALIZA ODPOWIEDZI DLA OBSZARU POLSKI	102
5.2. ANALIZA ODPOWIEDZI NA OBSZARACH DORZECZY.....	103
5.2.1. DEKLAROWANE UCZESTNICTWO SPOŁECZNE W ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW ZE STANEM WÓD W DORZECZU WISŁY	103
5.2.2. DEKLAROWANE UCZESTNICTWO SPOŁECZNE W ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW ZE STANEM WÓD W DORZECZU ODRY	104
5.3. ANALIZA ODPOWIEDZI NA OBSZARACH DZIAŁANIA RZGW	104
5.3.1. DEKLAROWANE UCZESTNICTWO SPOŁECZNE W ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW ZE STANEM WÓD WG DANYCH Z ANKIET PRZEKAZANYCH DO KZGW	106
5.3.2. DEKLAROWANE UCZESTNICTWO SPOŁECZNE W ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW ZE STANEM WÓD NA OBSZARZE DZIAŁANIA RZGW GDAŃSK	106
5.3.3. DEKLAROWANE UCZESTNICTWO SPOŁECZNE W ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW ZE STANEM WÓD NA OBSZARZE DZIAŁANIA RZGW SZCZECIN	107
5.3.4. DEKLAROWANE UCZESTNICTWO SPOŁECZNE W ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW ZE STANEM WÓD NA OBSZARZE DZIAŁANIA RZGW POZNAŃ	107
5.3.5. DEKLAROWANE UCZESTNICTWO SPOŁECZNE W ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW ZE STANEM WÓD NA OBSZARZE DZIAŁANIA RZGW WROCŁAW	108
5.3.6. DEKLAROWANE UCZESTNICTWO SPOŁECZNE W ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW ZE STANEM WÓD NA OBSZARZE DZIAŁANIA RZGW KRAKÓW	108
5.3.7. DEKLAROWANE UCZESTNICTWO SPOŁECZNE W ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW ZE STANEM WÓD NA OBSZARZE DZIAŁANIA RZGW WARSZAWA	109
5.3.8. DEKLAROWANE UCZESTNICTWO SPOŁECZNE W ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW ZE STANEM WÓD NA OBSZARZE DZIAŁANIA RZGW GLIWICE	110
6. PODSUMOWANIE WYNIKÓW BADAŃ ANKIETOWYCH.....	110

Wprowadzenie

Niniejsza analiza jest raportem z badań ankietowych na temat dokumentu „Przegląd istotnych problemów gospodarki wodnej dla obszarów dorzeczy”, przeprowadzonych w drugiej turze konsultacji społecznych w dniach od 22 grudnia 2007 r. do 22 czerwca 2008 r. Konsultacje społeczne, w tym badania ankietowe, przeprowadzał Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, przy udziale Regionalnych Zarządów Gospodarki Wodnej, który jest organem odpowiedzialnym za wdrażanie Ramowej Dyrektywy Wodnej w Polsce. Dokument stanowi pierwszą część podsumowania działań przeprowadzonych w ramach II tury konsultacji społecznych. Raport został przygotowany na podstawie danych z ankiet oraz sprawozdań dostarczonych przez regionalne zarządy gospodarki wodnej.

1. Konsultacje społeczne poprzez badania ankietowe

1.1. Cele badań

Celem badań było rozpoznanie opinii społecznej na temat głównych problemów gospodarki wodnej na obszarze Polski (z wyszczególnieniem województw, obszarów dorzeczy, regionów wodnych), w tym zarówno opinii na temat środowiska wodnego, jak również dostrzeganych przyczyn tych problemów oraz możliwości udziału społeczeństwa w działaniach naprawczych.

Uzyskane w ten sposób informacje posłużą do ustalenia odpowiednich programów działań naprawczych dla poprawy stanu wód w Polsce. Celem dodatkowym – założonym dla całego procesu konsultacji społecznych – było też zwrócenie uwagi opinii społecznej na kwestie środowiska wodnego.

1.2 Metodologia badań

1.2.1. Opis metody i narzędzia badawczego

Badania przeprowadzono metodą ankietową z użyciem kwestionariusza, który następnie był dystrybuowany w formie drukowanej, oraz dostępny w wersji elektronicznej na stronie Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej oraz na stronach poszczególnych rzgw.

Badania ankietowe zostały przeprowadzone przez wszystkie rzgw.

Kwestionariusz składał się z dwóch części (*vide* wzór narzędzia badawczego na stronach 6 i 7). Część pierwsza, zasadnicza, badała opinie respondentów na temat problemów środowiska wodnego występujących w ich miejscu zamieszkania oraz głównych przyczyn tych problemów. W tej części zawarto również pytania mierzące gotowość respondentów do działań mających na celu poprawę środowiska wodnego.

Podczas opracowywania pytań odnoszono się do listy IP, ale z uwagi na bardzo zróżnicowane grupy docelowe badań, a w związku z tym bardzo zróżnicowany poziom wiedzy na temat problemów gospodarki wodnej, uznano, że pytanie powinno odnosić się przede wszystkim do tych spraw, które dotyczą przeciętnych obywateli. Zdając sobie sprawę z tego, że eksperci i osoby zaangażowane w sprawy środowiska wodnego mogły odnieść wrażenie, iż narzędzie w zbyt ogólny sposób odnosi się do poszczególnych spraw, pytania skonstruowano w sposób półzamknięty, oraz pozostawiono miejsce na uwagi dodatkowe, co umożliwiałoby respondentom dopisywanie innych dostrzeganych problemów, wniosków, sugestii.

Część drugą stanowiła metryczka, w której zawarto pytania o dane osobowe (płeć, wiek, wykształcenie, zawód i branżę, miejsce zamieszkania itd.). W konstrukcji tej części odnoszono się do zawartości metryczki z ankiety stosowanej w I turze konsultacji, aby umożliwić w ten sposób porównywalność wyników z dwóch tur (odnośnie profilu demograficznego respondentów).

DANE OSOBOWE

1. Płeć kobieta ☐ mężczyzna ☐

2. Wiek
do 25 lat ☐
26-35 lat ☐
36-45 lat ☐
46-55 lat ☐
56-65 lat ☐
66 lat i więcej ☐

3. Wykształcenie
podstawowe ☐
zawodowe ☐
średnie ☐
licencjat ☐
wyższe ☐

4. Czy jest Pan/Pani członkiem jakiegokolwiek organizacji proekologicznej?
TAK ☐ (jakiej?)..... NIE ☐

5. Miejsce zamieszkania
- proszę wpisać nazwę gminy i województwa,
w jakim Pan/Pani mieszka
gmina:
województwo:

6. Czy jest Pan/Pani zawodowo związany/a z gospodarką wodną?
TAK ☐ NIE ☐

7. Jaką drogą otrzymał(a) Pan/Pani niniejszą ankietę?
za pośrednictwem KZGW/RZGW ☐
w urzędzie gminy ☐
w urzędzie powiatowym ☐
ze strony internetowej ☐
jako załącznik do czasopisma ☐
inną drogą (jaką?)

8. Zawód/zajęcie wykonywane
emeryt/rencista ☐
kierownik/manager ☐
niepracujący/poszukujący pracy ☐
pracownik biurowy/urzędnik ☐
pracownik fizyczny ☐
pracownik usług i handlu ☐
pracownik usług i handlu ☐
pracownik naukowy/nauczyciel ☐
specjalista/wolny zawód ☐
student ☐
właściciel/przedsiębiorca ☐
zarząd/dyrektor ☐
inny (jaki?)

9. Branża
budownictwo/architektura ☐
edukacja/nauka ☐
finanse/bankowość ☐
gastronomia/turystyka/sport ☐
handel/usługi ☐
instytucje rządowe/samorządowe ☐
media/kultura/rozrywka ☐
medycyna/ochrona zdrowia ☐
przemysł ☐
rolnictwo ☐
inna (jaka?)

Państwa dodatkowe uwagi i sugestie:

.....
.....

Wypełnione ankiety prosimy przekazać na adres:

Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej,
ul. Świętokrzyska 36, 00-116 Warszawa, tel. (022) 37-20-240,
Sekretariat.DPZW@kzgw.gov.pl, www.kzgw.gov.pl

Ankieta znajduje się również na stronie internetowej www.kzgw.gov.pl, można ją wypełnić i odesłać na adres e-mail: Sekretariat.DPZW@kzgw.gov.pl

W
trosce o wodę

ANKIETA

NA TEMAT ISTOTNYCH PROBLEMÓW
GOSPODARKI WODNEJ DLA OBSZARÓW DORZECZY

Druga tura
konsultacji
społecznych

OD 22 GRUDNIA 2007 r.
DO 22 CZERWCA 2008 r.

Sfinansowano ze środków V PI EFP Phare, na zamówienie Ministra Środowiska

Szanowni Państwo,

Mieszkańcy różnych regionów Polski borykają się z różnymi problemami związanymi ze środowiskiem wodnym - z zanieczyszczeniami wody, z jej brakiem, zagrożeniem powodziowym i wieloma innymi. Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej oraz Regionalne Zarządy Gospodarki Wodnej prowadzą prace nad planami gospodarowania wodami w Polsce, których nadrzędnym celem jest poprawa stanu środowiska wodnego.

Prosimy Państwa o wypełnienie poniższej ankiety i wskazanie tych problemów związanych z gospodarką wodną, które występują w Państwa miejscu zamieszkania i które są najbardziej dotkliwe w codziennym życiu. Dzięki uzyskanym od Państwa informacjom przygotowywane plany będą lepiej odpowiadały lokalnym potrzebom, a w rezultacie wpłyną na poprawę stanu wód w Polsce i poprawę jakości życia w Państwa społeczności.

Ankieta ma charakter anonimowy, a jej wypełnienie nie powinno zabrać więcej niż kilka minut.

Dziękujemy!
Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej

Konsultacje Przeglądu istotnych problemów gospodarki wodnej są prowadzone
od 22 grudnia 2007 r. do 22 czerwca 2008 r.

OPINIE NT. STANU WÓD W OKOLICY ZAMIESZKANIA

1. Wymienimy Panu/Pani kilka problemów dotyczących stanu wód.

a) Proszę wskazać, które z nich dotyczą Pana/Pani miejsca zamieszkania?
[proszę wstawić znak „X” w wybranym polu w każdym punkcie]

Problem	bardzo duży problem	znaczący problem	nieduży problem	to nie jest problem	nie mam problemu	nie wiem
1. z powodu braku zabezpieczeń (np. wałów, systemów ostrzeżeń itp.) występuje zagrożenie powodzią						
2. woda w okolicznych zbiornikach wodnych, rzekach, potokach jest zanieczyszczona przez zakłady przemysłowe						
3. okoliczne zbiorniki wodne, rzeki, potoki są zanieczyszczone przez gospodarstwa rolne (np. przez nawozy)						
4. brakuje kanalizacji i ludzie odprowadzają ścieki do okolicznych rzek, potoków czy zbiorników wodnych						
5. w przypadku suszy brakuje zbiorników z zapasową wodą						
6. koryta rzek i potoków są zaśmiecone przez ludzi, przypominają wysypiska						
7. nie ma żadnej kontroli nad poborem wód, więc nie wiadomo, ile kto zużywa i na ile jej wystarczy						
8. tereny ze zbiornikami wodnymi, które mogłyby być rekreacyjne, są zanieczyszczone i zaniedbane						
9. inne (jakie?)						

b) jeśli w tabeli obok wskazał(a) Pan/Pani występowanie więcej niż trzech problemów, to proszę teraz wskazać maksymalnie trzy problemy, które uważa Pan/Pani za najistotniejsze? (można wpisać numer problemu z tabeli lub opisać problem)

2. Jeśli w miejscu zamieszkania zauważa Pan/Pani jakiegokolwiek problemy ze stanem wód, to jakie - Pana/Pani zdaniem - są główne przyczyny tych problemów?

[Proszę wskazać maksymalnie trzy takie przyczyny zakreślając kółkiem liczbę przy odpowiedzi].

1. Nie są egzekwowane przepisy chroniące stan wód (np. ludzie lub instytucje nie ponoszą kar za zanieczyszczanie zbiorników)
2. Ludzie nie mają świadomości ekologicznej
3. Lokalny samorząd nie robi nic, aby poprawić sytuację
4. Brakuje pieniędzy na odpowiednie inwestycje (np. oczyszczalnie, wały przeciwpowodziowe itp.), aby poprawić stan wód
5. Przepisy prawne są złe (są niespójne, niejednoznaczne itd.)
6. Brakuje odpowiedniej motywacji, aby ludzie zaczęli dbać o stan środowiska
7. Inne (jakie?)

3. Poprawa środowiska wodnego wymaga wprowadzenia konkretnych zmian - proszę zaznaczyć, na które propozycje wyraziłby(aby) Pan/Pani zgodę

[proszę wstawić znak „X” w wybranym polu w każdym punkcie]

Na rzecz poprawy środowiska wodnego...	zdecydowanie tak	raczej tak	nie mam zdania	raczej nie	zdecydowanie nie
1. zgodziłbym (-abym) się płacić niewielki podatek					
2. mógłbym (mogłabym) społecznie brać udział w pracach organizacji proekologicznej					
3. zgodziłbym (-abym) się na ograniczenie zużycia wody w domu/w gospodarstwie poprzez powtórne wykorzystanie wody					
4. brałbym (-abym) udział w programach edukacyjnych i akcjach informacyjnych dot. problematyki ochrony wód					
5. inne (jakie?)					

1.2.2. Rozpowszechnianie ankiet

Za dystrybucję kwestionariuszy na terenie Polski odpowiadały poszczególne rzgw, które do potencjalnych respondentów mogły docierać również poprzez inne instytucje oraz informując o miejscu, w którym ankietę można otrzymać (danych o sposobie rozpowszechniania ankiety dotyczy następna część niniejszego dokumentu).

Charakterystyka grup, do których ankiety były kierowane, jest z konieczności niepełna z powodu braków danych w sprawozdaniach niektórych rzgw. Z danych uzyskanych wynika, że na terenie Polski rozpowszechniono łącznie 20489 ankiet, z czego najwięcej kwestionariuszy trafiło do przedstawicieli administracji samorządowej, następnie do użytkowników oraz kategorii „inni” - kwalifikacji do tej kategorii dokonywały poszczególne rzgw. Należy podkreślić, że te dokładne liczby nie odzwierciedlają faktycznej ilości rozdyskrebowanych ankiet, gdyż odnoszą się jedynie do tych ankiet, które zakwalifikowały rzgw. Skutkuje to również rozbieżnościami pomiędzy sumą ankiet skategoryzowanych (pozostaje zbiór x nie zakwalifikowany do żadnej z kategorii) oraz sumą ogólną, określoną przez wszystkie rzgw. Ponadto pojawiają się rozbieżności pomiędzy ilością ankiet skategoryzowanych według grup oraz według sposobu rozpowszechniania.

Dane na temat ilości rozpowszechnionych ankiet z podziałem na grupy użytkowników przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1.¹

Ilość rozpowszechnionych ankiet z podziałem na grupy użytkowników						
Region wodny [nazwa]	Administracja samorządowa	Administracja rządowa	Użytkownicy	NGO ekologiczne	inni	suma
RZGW Gdańsk	646	204	565	8	832	2255
RZGW Szczecin	653	83	438	42	984	2200
RZGW Poznań	876	116	1153	283	475	2903
RZGW Wrocław	1263	296	342		339	2800*
RZGW Kraków	902	613	842	52	91	2500
RZGW Warszawa	520	300	1250	50	235	2245
RZGW Gliwice	2046	285	1707	293	1255	5586
łącznie (na podstawie uzyskanych danych)	6906	1897	5955	728	4211	(19697)** 20489

*2800 – suma wszystkich ankiet.

**19697 ankiet to suma ankiet skategoryzowanych, a 20489 – suma wszystkich ankiet.

Uwagi:

Poznań: nie uwzględniono 200 ankiet wyłożonych w siedzibach RZGW w Poznaniu ze względu na trudność związaną z określeniem grupy docelowej.

Gliwice: do kategorii „inni” zaliczono m.in. członków Rad GWRW i Komisji ds. US, placówki oświatowe oraz opiekuńczo-wychowawcze.

¹ Dane zestawiono na podstawie sprawozdań z poszczególnych regionalnych zarządów gospodarki wodnej

Sposób rozpowszechnienia ankiet

Za sposób rozpowszechnienia ankiet na obszarze regionu wodnego odpowiadały odpowiednie rzgw. Z uwagi na braki danych w sprawozdaniach niemożliwe jest dokonanie pełnej analizy sposobu, w jaki wszystkie ankietę trafiały do respondentów. Ponadto, nie sposób ocenić, do ilu osób dotarła informacja o ankiecie w wersji elektronicznej (wiadomo jedynie, ile osób taką ankietę wypełniło).

Z danych posiadanych wynika, że najwięcej ankiet docierało do potencjalnych respondentów pocztą oraz poprzez instytucje pośredniczące, takie jak Zarządy Zlewniowe, Nadzory wodne, Zarządy Zlewni, uczelnie i inne zainteresowane instytucje.

W sprawozdaniach poszczególnych Zarządów w opisie kategorii „inne” podano też rozmaite sposoby, które wykorzystywano na obszarze regionu wodnego. Było to:

- RZGW Gdańsk: bezpośrednie wrzucenie do skrzynek pocztowych
- RZGW Szczecin: miejsca wyłożenia, ankietowanie, wolontariat
- RZGW Wrocław: strona internetowa
- RZGW Kraków: Konferencje, szkolenia, wyłożenie w siedzibie RZGW Kraków
- RZGW Gliwice: konferencje, seminaria, szkolenia, wkładka do lokalnego miesięcznika

Tabela 2.²

Ilość rozpowszechnionych ankiet z podziałem na sposób rozpowszechnienia						
	Poczta	RGWRW Komisje	Spotkania konsultacyjne	Pośrednicy (Zarządy Zlewniowe, Nadzory wodne, Zarządy Zlewni, zainteresowane instytucje itp.)	Inne (jakie?)	Suma
RZGW Gdańsk	0	31	208	1723	293	2255
RZGW Szczecin	480	45	215	796	664	2200
RZGW Poznań	826	1057	592	628	0	3103
RZGW Wrocław	2273	195	150	182	-	2800
RZGW Kraków	1004	30	0	1208	258	2500
RZGW Warszawa	0	50	650	550	995	2245
RZGW Gliwice	2477	1055	474	332	1248	5586
Łącznie	7060	2413	1639	4786	2463	18361* (20483)

*18361 ankiet to suma ankiet skategoryzowanych, a 20483 – suma wszystkich ankiet.

1.2.3. Zwrot ankiet

Z powodów wyżej wymienionych (braki danych w sprawozdaniach niektórych rzgw), niemożliwe jest kompletne zestawienie ilości ankiet zwróconych przez określone grupy, do których ankietę skierowano, a tym samym niemożliwa jest pełna ocena reakcji poszczególnych grup. Ponadto, część ankiet dystrybuowana przez rzgw była odsyłana do

² Dane zestawiono na podstawie sprawozdań z poszczególnych regionalnych zarządów gospodarki wodnej

KZGW, a następnie kodowana i analizowana dla tejże jednostki, która nie była zobowiązana do sprawozdania z wykazem ilości otrzymanych ankiet. Bardziej wiarygodne i szczegółowe są zatem dane uzyskane na podstawie odpowiedzi samych respondentów na temat branży, w której pracują (zob. odpowiednia część w „Ogólnej charakterystyce respondentów”) – dodać należy, że kategorie zawarte w ankietach nie pokrywają się z tymi, które zastosowano w klasyfikacji sprawozdawczej. Przy okazji przedstawiania danych przekazanych przez rzgw, warto zwrócić uwagę na niezwykle niski stopień udziału w badaniach przedstawicieli pozarządowych organizacji ekologicznych (co potwierdzają również dane pochodzące z części metryczkowej ankiety). Biorąc pod uwagę fakt, że do organizacji tych skierowano 678 kwestionariuszy, ilość ankiet zwróconych (39) należy uznać za wskaźnik niezwykle niskiego zainteresowania tej grupy prowadzonymi konsultacjami – na pewno warto też podjąć wysiłek wskazania źródeł takiej bierności.

Tabela 3.³

Ilość otrzymanych ankiet z podziałem na grupy użytkowników						
Region wodny [nazwa]	Administracja samorządowa	Administracja rządowa	Użytkownicy	NGO ekologiczne	inni	suma
RZGW Gdańsk	49	Brak danych	10	brak inf.	95	154
RZGW Szczecin	109	14	106	21	563	813
RZGW Poznań	191	116	238	0	83	628
RZGW Wrocław	brak inf.	brak inf.	brak inf.	brak inf.	brak inf.	452
RZGW Kraków	388	257	465	3	163	1276
RZGW Warszawa	brak inf.	brak inf.	brak inf.	brak inf.	brak inf.	458
RZGW Gliwice	578	71	450	15	219	1333
łącznie (na podstawie uzyskanych danych)	1315	458	1269	39	1123	(4204)* 5113

*4204 ilość ankiet skategoryzowanych w sprawozdaniach – wszystkich wykazanych w sprawozdaniach ankiet: 5113. Liczba ankiet zakodowanych jest wyższa, wynosi 5313, co wynika z faktu, iż w sprawozdaniach nie uwzględniono ankiet otrzymanych przez KZGW.

Uwagi:

Gdańsk: w sprawozdaniu liczba 49 ankiet zwróconych z administracji samorządowej i rządowej jest potraktowana łącznie, ponieważ niemożliwe było dokonanie podziału – tutaj, aby w przybliżonym stopniu podsumować wyniki, dane te wpisano do pierwszej kolumny.

Gliwice:

- regiony wodne: Małej Wisły i Czadeczki zostały poddane łącznej analizie uwagi na fakt, iż Region Wodny Czadeczki zajmuje bardzo niewielki obszar /nie powołano dla niego Rady Gospodarki Wodnej Regionu Wodnego/ i nie otrzymano nawet jednego egzemplarza wypełnionej ankiety - wysłano natomiast 45 egzemplarzy do organów administracji samorządowej (Urzędy Gminy) i 20 egzemplarzy do właścicieli gospodarstw agroturystycznych.

- łączna suma zwróconych ankiet zawiera też 83 ankiety spoza obszaru RW Małej Wisły i Czadeczki i GO.

³ Dane zestawiono na podstawie sprawozdań z poszczególnych regionalnych zarządów gospodarki wodnej

Ilość otrzymanych ankiet z podziałem na sposób rozpowszechnienia

Ze względu na braki danych zawartych w sprawozdaniach niektórych rzgw, na podstawie tych sprawozdań niemożliwa jest pełna ocena skuteczności poszczególnych sposobów rozpowszechniania ankiety. Ponadto, niemożliwe jest porównanie i/lub zweryfikowanie tych danych z danymi przekazanymi przez samych respondentów, których również zapytano o sposób otrzymania ankiety – respondent odpowiadał na pytanie o sposób otrzymania ankiety, ale mógł ją już dostarczyć w zupełnie inny sposób (na przykład pocztą).

Tabela 4.⁴

Ilość otrzymanych ankiet z podziałem na sposób rozpowszechnienia						
	Pocztą	RGWRW Komisje	Spotkania konsultacyjne	Pośrednicy (Zarządy Zlewniowe, Nadzory wodne, zainteresowane instytucje itp.)	Inne (jakie?)	Suma
RZGW Gdańsk	0	12	45	97	0	154
RZGW Szczecin	70	1	82	188	472	813
RZGW Poznań	347	115	124	42	0	628
RZGW Wrocław	156	274	11	10	1	452
RZGW Kraków	410	30	0	756	80	1276
RZGW Warszawa	brak inf.	brak inf.	brak inf.	brak inf.	brak inf.	458
RZGW Gliwice	426	311	420	74	102	1333
Łącznie	1409	743	682	1167	655	5113

Sposób otrzymania ankiety – odpowiedzi respondentów

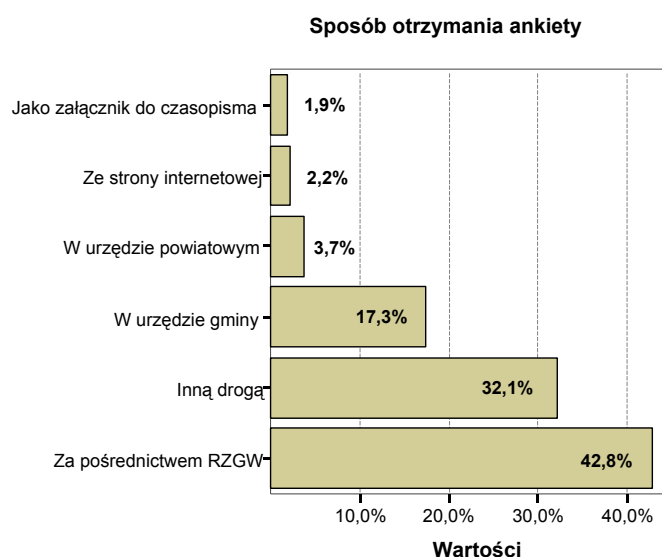
Z informacji uzyskanych od respondentów wynika, że większość z nich, bo niemal 43%, ankietę otrzymała właśnie za pośrednictwem rzgw.

Aż blisko jedna trzecia ankiet trafiła do respondentów inną niż wymienione w ankiecie drogą: wówczas ankietę najczęściej otrzymywano w pracy (ta opcja przeważa w przypadku osób związanych z leśnictwem), w szkole (zwłaszcza w przypadku uczniów) lub na uczelni (w tym od wykładowcy), podczas juwenaliów, poprzez studenta, od znajomych, za pośrednictwem ŚODR, od członka SKUS, sołtysa, w ODR i WODR, w Izbie Rolniczej, w ośrodku doradztwa rolniczego, MPGM, WZMiUW, od rady osiedlowej, w spółdzielni mieszkaniowej, Urzędzie Marszałkowskim podczas szkoleń i konferencji, pikników i festynów, bezpośrednio przez ankieterów, od przedsiębiorstwa wodociągowego jako załącznik do faktury za wodę i ścieki. W urzędzie gminy ankietę otrzymało 17,3%, a w urzędzie powiatowym ankietę otrzymało 3,7% respondentów. Inne sposoby okazały się mniej skuteczne: wersję na stronie internetowej znalazło około 2 na 100 respondentów, podobnie jak w przypadku załącznika do czasopisma.

Dziwić może zwłaszcza niski odsetek osób, które dotarły do ankiety zamieszczonej na stronie internetowej (zważywszy na ilość użytkowników sieci) – może to oznaczać, że taka forma udziału w konsultacjach nie była wystarczająco rozpowszechniona.

⁴ Dane zestawiono na podstawie sprawozdań z poszczególnych regionalnych zarządów gospodarki wodnej

Wykres 1.

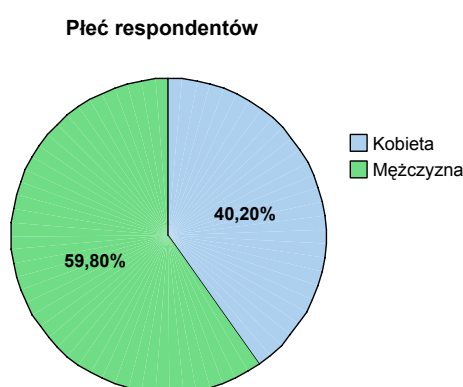
2. Ogólna charakterystyka respondentów

Płeć i wiek respondentów

Ogólnie w badaniach ankietowych udział wzięło 5 313 respondentów, z czego 422 osób nie podało informacji o płci, ale z 4891 osób, które udzieliły odpowiedzi, ponad połowę (55%) stanowili mężczyźni (2924 osób), a 37% kobiety (1967 osób).

Poniższy wykres [1] przedstawia rozkład płci respondentów na podstawie ważnych (czyli udzielonych) odpowiedzi.

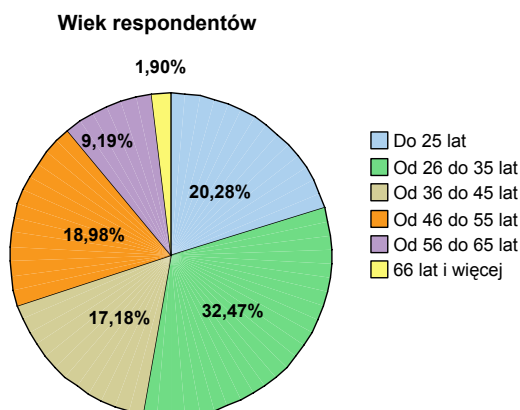
Wykres 2.

Wiek respondentów był dość zróżnicowany, choć grupę najliczniejszą, bo ponad 32% z odpowiedzi ważnych, stanowiły osoby w wieku 26-35 lat. Kolejną pod względem liczebności grupę reprezentowały osoby najmłodsze - do 25 lat (20,3% ważnych odpowiedzi), następnie

osoby w wieku 46-55 lat (19%), 36-45 lat (17,2%). Najmniej liczni okazali się respondenci ze starszych grup wiekowych: respondenci w wieku 56-65 lat stanowili 9%, a 66 lat i więcej niespełna 2% - można podejrzewać, choć jest to tylko domniemanie, że fakt słabszego uczestnictwa tych grup wiekowych w konsultacjach wynika z trudniejszego dostępu do ankiety (dostępnej w urzędach, miejscu pracy, na stronie internetowej).

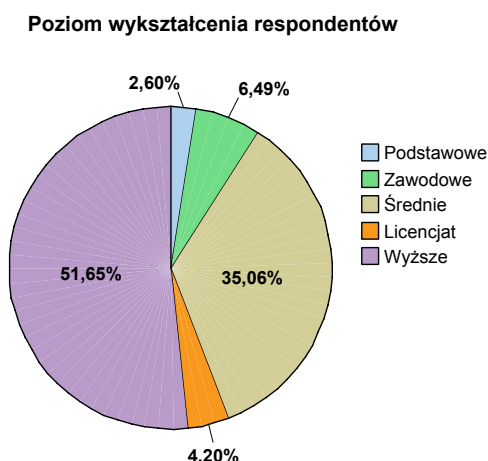
Wykres 3.

Wykształcenie i sytuacja zawodowa respondentów

Biorąc pod uwagę sposób rozpowszechniania ankiety, nie zaskakują dane dotyczące wykształcenia respondentów: większość z nich posiada wykształcenie wyższe (51,7% ważnych odpowiedzi), a ponad jedna trzecia wykształcenie średnie. Osoby z tytułem licencjata stanowiły niecałe 4%, z wykształceniem zawodowym nieco ponad 6%, a z wykształceniem podstawowym jedynie 2,6%. Dziewięciu na stu respondentów nie wskazało poziomu swojego wykształcenia.

Wykres 4.

Respondenci wykonują bardzo różne zawody i zajęcia, choć na ankietę w przeważającej większości odpowiedzieli urzędnicy/pracownicy biurowi (2185 osób) oraz studenci (743

osoby). Reprezentanci innych zawodów stanowili znaczącą mniejszość – uwagę zwraca zwłaszcza niski udział rolników (1,3% - to najslabiej reprezentowana grupa zawodowa).

Wykres 5.

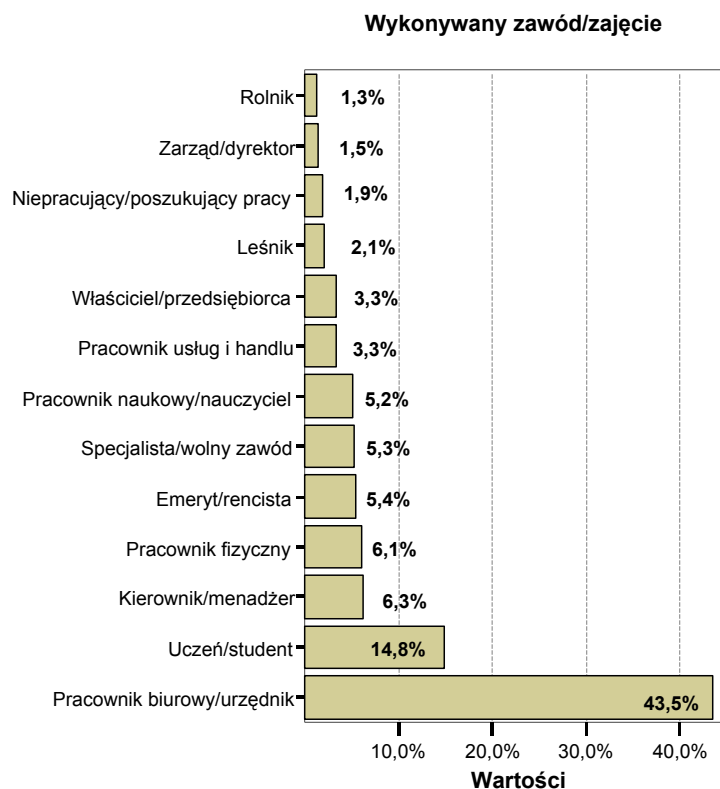

Tabela 5.

Wykonywany zawód/zajęcie					
		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	Emeryt/rencista	269	5,1	5,4	5,4
	Kierownik/menadżer	317	6,0	6,3	11,7
	Niepracujący/poszukujący pracy	97	1,8	1,9	13,6
	Pracownik biurowy/urzędnik	2185	41,1	43,5	57,1
	Pracownik fizyczny	307	5,8	6,1	63,2
	Pracownik usług i handlu	167	3,1	3,3	66,5
	Pracownik naukowy/nauczyciel	261	4,9	5,2	71,7
	Specjalista/wolny zawód	267	5,0	5,3	77,0
	Uczeń/student	743	14,0	14,8	91,8
	Właściciel/przedsiębiorca	164	3,1	3,3	95,1
	Zarząd/dyrektor	75	1,4	1,5	96,6
	Rolnik	67	1,3	1,3	97,9
	Leśnik	104	2,0	2,1	100,0
	Ogółem	5023	94,5	100,0	
Braki danych	Brak odpowiedzi	290	5,5		
Ogółem		5313	100,0		

Najliczniej reprezentowaną w badaniach branżą (wykres 6.) okazał się sektor instytucji samorządowych i rządowych (niemal jedna trzecia wszystkich), a kolejną z ponad 12% ankietowanych edukacja i nauka (kategoria, do której zaliczono m.in. studentów, których udział znacznie poprawił statystyki tej branży). Wśród branż najslabiej reprezentowanych uwagę zwraca zwłaszcza sektor organizacji pozarządowych, znajdujących się na ostatnim miejscu (5 osób tak określiło branżę, w której pracuje) pod względem udziału w badaniach – nawet jeśli weźmiemy pod uwagę fakt, że Polska ma niższy odsetek obywateli pracujących w NGO's niż ma to miejsce w krajach UE, to wyniki osiągnięte w niniejszych badaniach wskazują albo bardzo niskie zainteresowanie członków tych organizacji kluczowymi dla kraju kwestiami ekologicznymi, albo też informacja o konsultacjach nie była w wystarczającym stopniu rozpowszechniona.

Wykres 6.

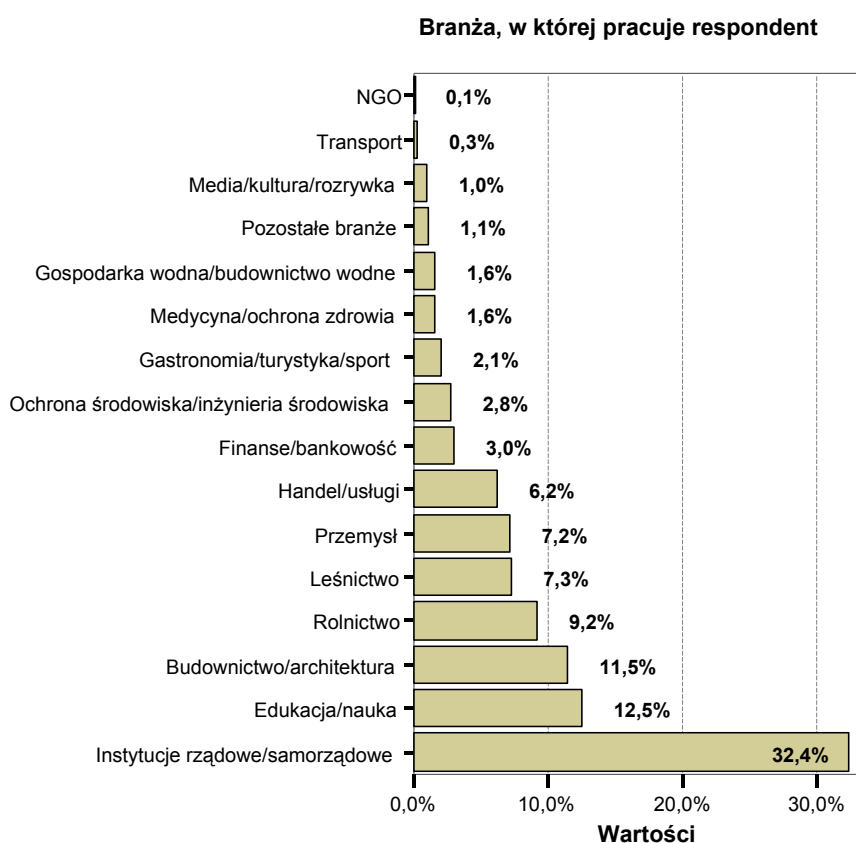

Tabela 6.

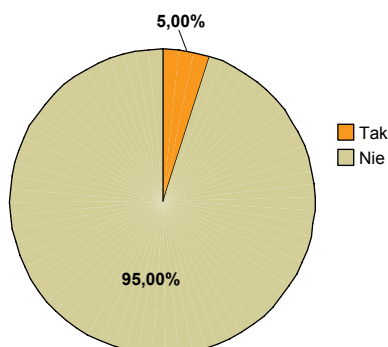
Branża, w której pracuje respondent					
		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	Budownictwo/architektura	576	10,8	11,5	11,5
	Edukacja/nauka	629	11,8	12,5	24,0
	Finanse/bankowość	152	2,9	3,0	27,1
	Gastronomia/turystyka/sport	107	2,0	2,1	29,2
	Handel/usługi	311	5,9	6,2	35,4
	Instytucje rządowe/samorządowe	1623	30,5	32,4	67,8
	Media/kultura/rozrywka	50	,9	1,0	68,8
	Medycyna/ochrona zdrowia	80	1,5	1,6	70,4
	Przemysł	361	6,8	7,2	77,6
	Rolnictwo	462	8,7	9,2	86,8
	Gospodarka wodna/budownictwo wodne	80	1,5	1,6	88,4
	Ochrona środowiska/inżynieria środowiska	139	2,6	2,8	91,2
	Leśnictwo	364	6,9	7,3	98,4
	Transport	16	,3	,3	98,8
	NGO	5	,1	,1	98,9
	Pozostałe branże	57	1,1	1,1	100,0
	Ogółem	5012	94,3	100,0	
Braki danych	Brak odpowiedzi	301	5,7		
Ogółem		5313	100,0		

Aktywność w organizacji ekologicznej

W kontekście problematyki konsultacji interesujące było to, czy respondenci należą do organizacji zajmujących się działalnością proekologiczną (w tym przypadku nie chodziło już o powiązanie zawodowe). Na pytanie o członkostwo w takiej organizacji tylko co dwudziesty respondent odpowiedział pozytywnie - znakomita większość, bo aż 95% ważnych odpowiedzi, nie jest członkiem żadnej organizacji proekologicznej. Dane te są z jednej strony zbieżne z innymi danymi świadczącymi o niskim udziale społeczeństwa polskiego w organizacjach społecznych trzeciego sektora, a z drugiej strony świadczą o tym, że w konsultacjach wzięło udział mało osób udzielających się ekologicznie, a co wynika też ze sprawozdań poszczególnych rzgów, prezentujących dane na temat ilości ankiet wysłanych i otrzymanych od takich organizacji. 256 respondentów będących członkami organizacji proekologicznej jest niezwykle słabą reprezentacją tego środowiska.

Wykres 7.

Członkostwo w organizacji proekologicznej

Powiązanie respondentów z gospodarką wodną

Większość respondentów (prawie 80%) nie jest również zawodowo związana z gospodarką wodną. Fakt ten można uznać za jeden ze wskaźników powodzenia konsultacji, oznacza to bowiem, że ankieta dotarła do przedstawicieli również innych środowisk, nie powiązanych zawodowo z realizacją niniejszych badań.

Wykres 8.

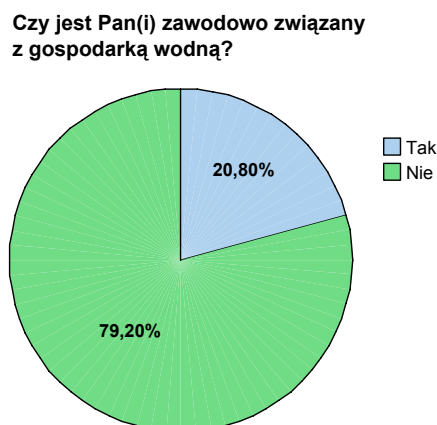

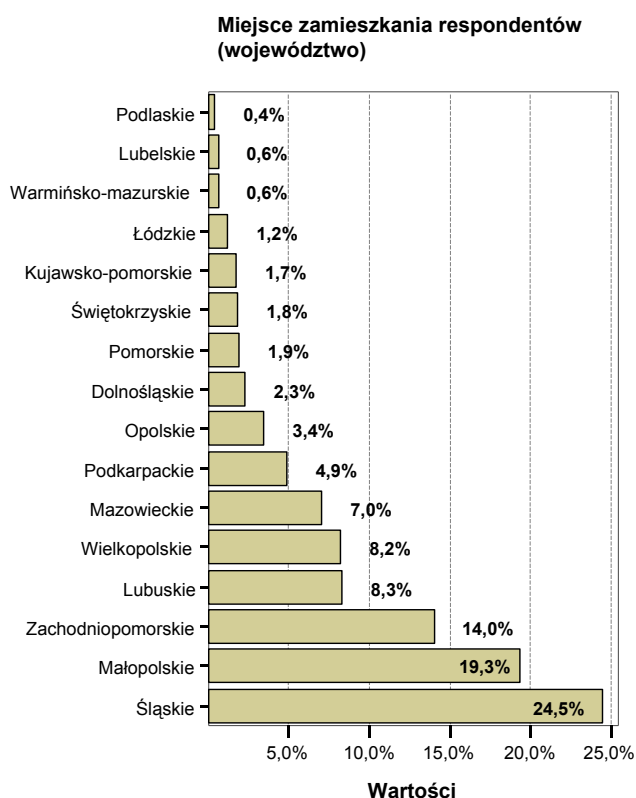
Tabela 7.

Czy jest Pan(i) zawodowo związany z gospodarką wodną?					
		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	Tak	989	18,6	20,8	20,8
	Nie	3764	70,8	79,2	100,0
	Ogółem	4753	89,5	100,0	
Braki danych	Brak odpowiedzi	560	10,5		
Ogółem		5313	100,0		

Miejsce zamieszkania respondentów (województwo, dorzecze, region wodny)

Ważną informacją, o którą pytano w części metryczkowej, jest miejsce zamieszkania respondentów. Ta cecha badanych będzie bardzo istotna w kontekście analizy wskazywanych przez nich istotnych problemów gospodarki wodnej występujących na danym obszarze, choć już w tym miejscu należy zwrócić uwagę na ograniczenia takiej analizy spowodowane bardzo dużymi różnicami w ilościach respondentów reprezentujących poszczególne obszary, na przykład województwa (szczegółowe dane zawiera tabela 8.). Ponadto, różnice te można potraktować zarówno jako wskaźnik zaangażowania mieszkańców różnych regionów w sprawy gospodarki wodnej (chęć wyrażenia swojej opinii w konsultacjach), oraz jako wskaźnik skuteczności poszczególnych regionalnych zarządów gospodarki wodnej w dotarciu do obywateli danych regionów.

Wykres 9.

Na ankiety najliczniej odpowiedzieli mieszkańcy dwóch województw: aż blisko jedna czwarta wszystkich kwestionariuszy została wypełniona przez mieszkańców województwa śląskiego, następnie przez mieszkańców województwa małopolskiego (niemal 20% ważnych odpowiedzi). Na odleglejszym miejscu trzecim znajduje się województwo zachodniopomorskie (14% ważnych odpowiedzi). Znacznie skromniej prezentują dane dotyczące respondentów pochodzących z pozostałych 13 województw (po kilka procent ważnych odpowiedzi). Zdarzają się też przypadki województw, z których uzyskano po mniej niż 100, a nawet mniej niż 50 ankiet (Lubelskie, Podlaskie, Warmińsko-mazurskie), co praktycznie uniemożliwia analizę statystyczną odpowiedzi na temat występujących tam problemów gospodarki wodnej – ale jest to również informacja, którą osoby odpowiedzialne lokalnie za promocję konsultacji powinny wziąć pod uwagę podczas realizacji kolejnych etapów konsultacji.

Tabela 8.

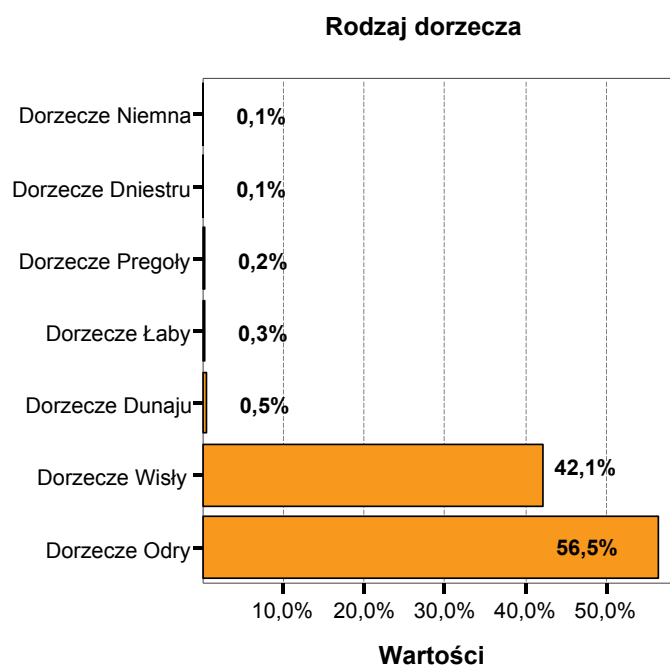
Miejsce zamieszkania respondenta (województwo)					
		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	Dolnośląskie	121	2,3	2,3	2,3
	Kujawsko-pomorskie	89	1,7	1,7	4,0
	Lubelskie	30	,6	,6	4,6
	Lubuskie	435	8,2	8,3	12,8
	Łódzkie	61	1,1	1,2	14,0
	Małopolskie	1014	19,1	19,3	33,3
	Mazowieckie	369	6,9	7,0	40,3
	Opolskie	178	3,4	3,4	43,7
	Podkarpackie	257	4,8	4,9	48,6
	Podlaskie	20	,4	,4	49,0
	Pomorskie	102	1,9	1,9	50,9
	Śląskie	1287	24,2	24,5	75,4
	Świętokrzyskie	96	1,8	1,8	77,2
	Warmińsko-mazurskie	32	,6	,6	77,8
	Wielkopolskie	431	8,1	8,2	86,0
	Zachodniopomorskie	736	13,9	14,0	100,0
	Ogółem	5258	99,0	100,0	
Braki danych	Brak odpowiedzi	55	1,0		
Ogółem		5313	100,0		

Pod względem ilości ankiet dotyczących poszczególnych dorzeczy, najwięcej z nich, bo aż niemal 55% to kwestionariusze wypełnione przez mieszkańców obszaru dorzecza Odry, a nieco ponad 40% - przez mieszkańców dorzecza Wisły. Obszarów innych dorzeczy dotyczyła jedynie 70 ankiet, co sprawia, że analiza statystyczna danych dla tych obszarów jest praktycznie niemożliwa.

Tabela 9.

Dorzecze	Częstość	Procent	Procent ważnych	% skumulowany
Dorzecze Wisły	2164	40,7	42,1	42,1
Dorzecze Odry	2906	54,7	56,5	98,6
Dorzecze Dniestru	7	0,1	0,1	98,8
Dorzecze Dunaju	28	0,5	0,5	99,3
Dorzecze Niemna	7	0,1	0,1	99,5
Dorzecze Pregoty	12	0,2	0,2	99,7
Dorzecze Łaby	16	0,3	0,3	100
Ogółem	5140	96,7	100	
Braki odpowiedzi	173	3,3		
Ogółem	5313	100		

Wykres 10.

Ilość wypełnionych ankiet rozłożyła się również nierównomiernie pomiędzy obszarami podlegającymi działaniom poszczególnych rzgw, co szczegółowo obrazuje wykres 10. Najwięcej ankiet, bo aż niemal jedna czwarta wszystkich, została zgromadzona na obszarze RZGW Kraków, a następnie na obszarze RZGW Gliwice (niemal 22%). Najmniejsza ilość ankiet została wykonana na obszarze RZGW Gdańsk (niespełna 3%).

Wykres 11.

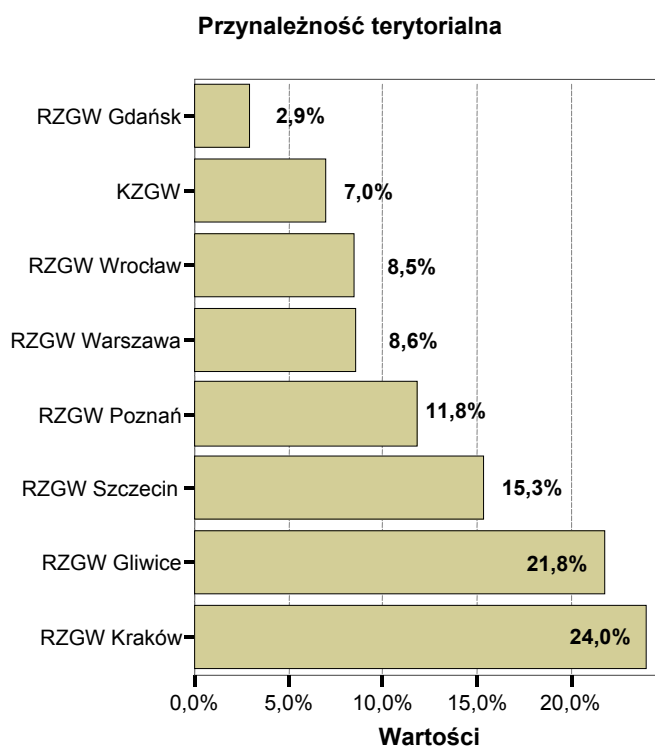

Tabela 10.

Przynależność terytorialna					
		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	KZGW	373	7,0	7,0	7,0
	RZGW Gdańsk	154	2,9	2,9	9,9
	RZGW Szczecin	813	15,3	15,3	25,2
	RZGW Poznań	628	11,8	11,8	37,0
	RZGW Wrocław	452	8,5	8,5	45,5
	RZGW Kraków	1276	24,0	24,0	69,6
	RZGW Warszawa	457	8,6	8,6	78,2
	RZGW Gliwice	1160	21,8	21,8	100,0
	Ogółem	5313	100,0	100,0	

3. Opinie na temat stanu wód w okolicy miejsca zamieszkania

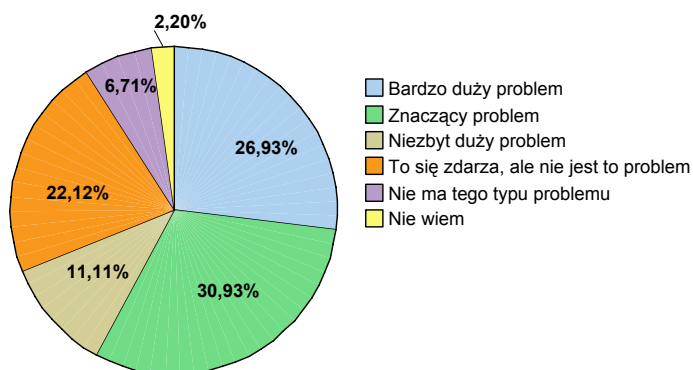
3.1. Analiza odpowiedzi dla obszaru Polski

Respondenci zostali poproszeni o ocenę rozmaitych problemów występujących w ich miejscu zamieszkania – każdej kategorii mogli przypisać ocenę w opisowej skali pięciostopniowej: bardzo duży problem, znaczący problem, niezbyt duży problem, to się zdarza, ale nie jest to problem, nie ma tego problemu (plus kategoria: nie wiem). W przypadku poszczególnych kategorii (problemów) wystąpiło ok. 7% braków odpowiedzi, toteż należy zaznaczyć, że poniższe analizy odnoszą się do procenta ważnych (czyli udzielonych) odpowiedzi.

W skali całego kraju problemami najpoważniejszymi okazały się: zanieczyszczenia koryt rzek i potoków, brak kanalizacji oraz ścieki odprowadzanych z tego powodu do okolicznych zbiorników, rzek i potoków. Te dwa problemy ponad jedna czwarta respondentów oceniła jako bardzo duże.

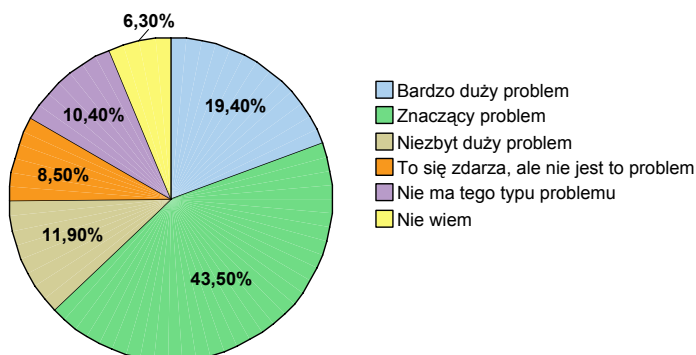
Wykres 12.

Koryta rzek i potoków są zaśmiecone przez ludzi, przypominają wysypiska

Wykres 13.

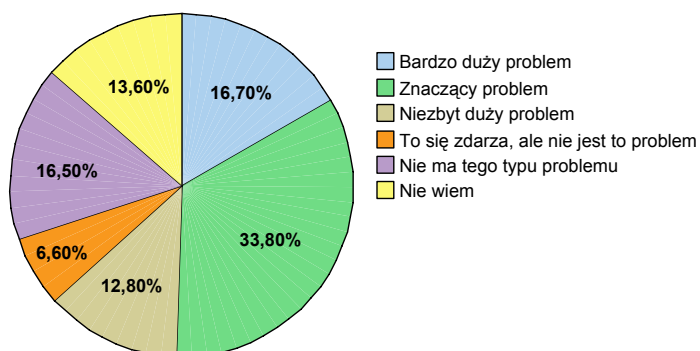
Tereny ze zbiornikami wodnymi, które mogłyby być rekreacyjne, są zanieczyszczone i zaniedbane

Jeśli zsumujemy odpowiedzi „bardzo duży problem” i „znaczący problem”, to kwestią ocenianą jako problem okazuje się stan terenów ze zbiornikami wodnymi, które mogłyby być rekreacyjne, ale są zanieczyszczone i zaniedbane (niemal 63% wskazań, w tym blisko 20% odpowiedzi „bardzo duży problem”), następnie zanieczyszczenia koryt rzek i potoków (58% wskazań), brak zbiorników z zapasową wodą w przypadku suszy (ponad 50% odpowiedzi), brak kanalizacji i związanych z tym zanieczyszczeń (niemal 50% wskazań).

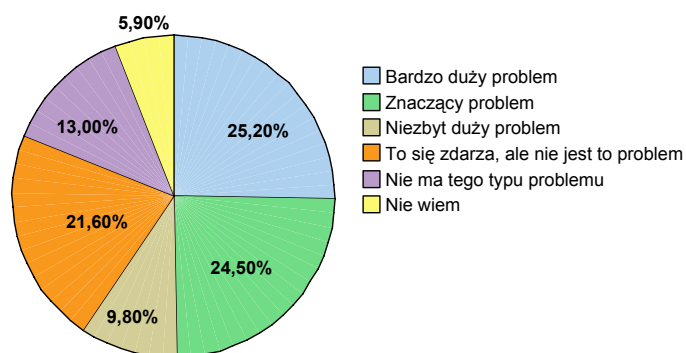
Wykres 14.

**W przypadku suszy brakuje zbiorników
z zapasową wodą**

Wykres 15.

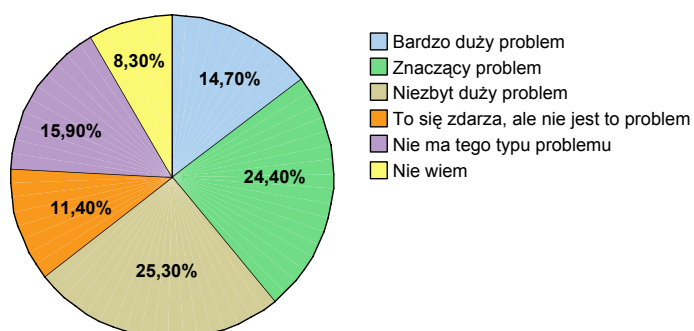
**Brakuje kanalizacji i ludzie odprowadzają ścieki
do okolicznych rzek, potoków czy zbiorników wodnych**

Inne problemy, choć już nie tak często oceniane jako bardzo poważne, po zsumowaniu odpowiedzi „bardzo duży problem” i „znaczący problem” również należy uznać za dotkliwe, w tym zwłaszcza: zanieczyszczenia wód przez zakłady przemysłowe (prawie 40% odpowiedzi), zanieczyszczenia wód przez gospodarstwa rolne (prawie 34% odpowiedzi), zagrożenia powodziowe wynikające z braków zabezpieczeń (prawie 27% odpowiedzi).

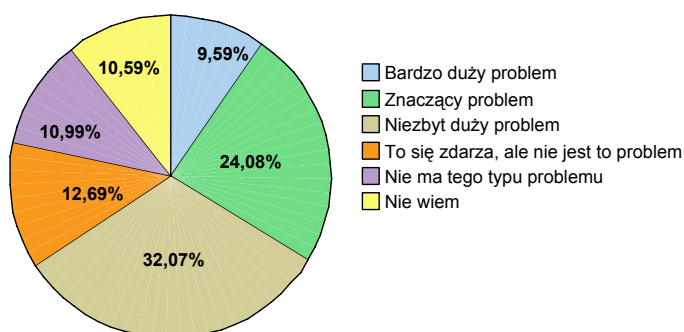
Wykres 16.

Woda w okolicznych zbiornikach wodnych, rzekach, potokach woda jest zanieczyszczona przez zakłady przemysłowe

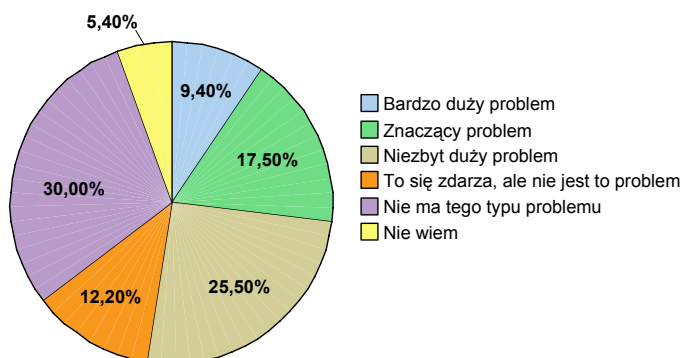
Wykres 17.

Okoliczne zbiorniki wodne, rzeki, potoki są zanieczyszczone przez gospodarstwa rolne (np. przez nawozy)

Wykres 18.

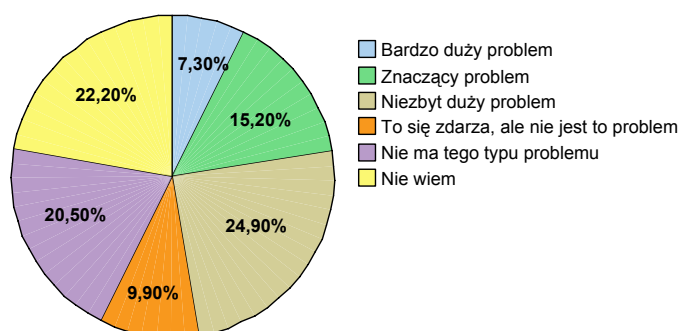
Z powodu braku zabezpieczeń (np. wałów, systemów ostrzeżeń itp.) występuje zagrożenie powodzią

Stosunkowo najmniejszym problemem okazał się brak kontroli nad poborem wód: „tylko” 7% respondentów oceniło, że jest to bardzo duży problem, a 15%, że jest to problem znaczący. Co piąty respondent uznał, że nie ma tego typu problemu w jego miejscu zamieszkania.

Wykres 19.

Nie ma żadnej kontroli nad poborem wód, więc nie wiadomo, ile kto zużywa i na ile jej wystarczy

3.2. Analiza odpowiedzi na obszarach dorzeczy

Mała liczebność ankiet odnoszących się do dorzeczy Dniestru, Dunaju, Niemna, Pregoty i Łaby (*vide* dane na str. 21) uniemożliwia analizę i wnioskowanie statystyczne na temat wyrażanych wobec tych dorzeczy opinii. W związku z tym analiza statystyczna oraz jej graficzne przedstawienie odnosić się będzie głównie do danych dotyczących dorzeczy Wisły i Odry.

Tabela 11.

Dorzecze	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Dorzecze Wisły	2164	40,7	42,1	42,1
Dorzecze Odry	2906	54,7	56,5	98,6
Ogółem	5070	95,4	98,6	
Ogółem wszystkich ankiet	5313	100		

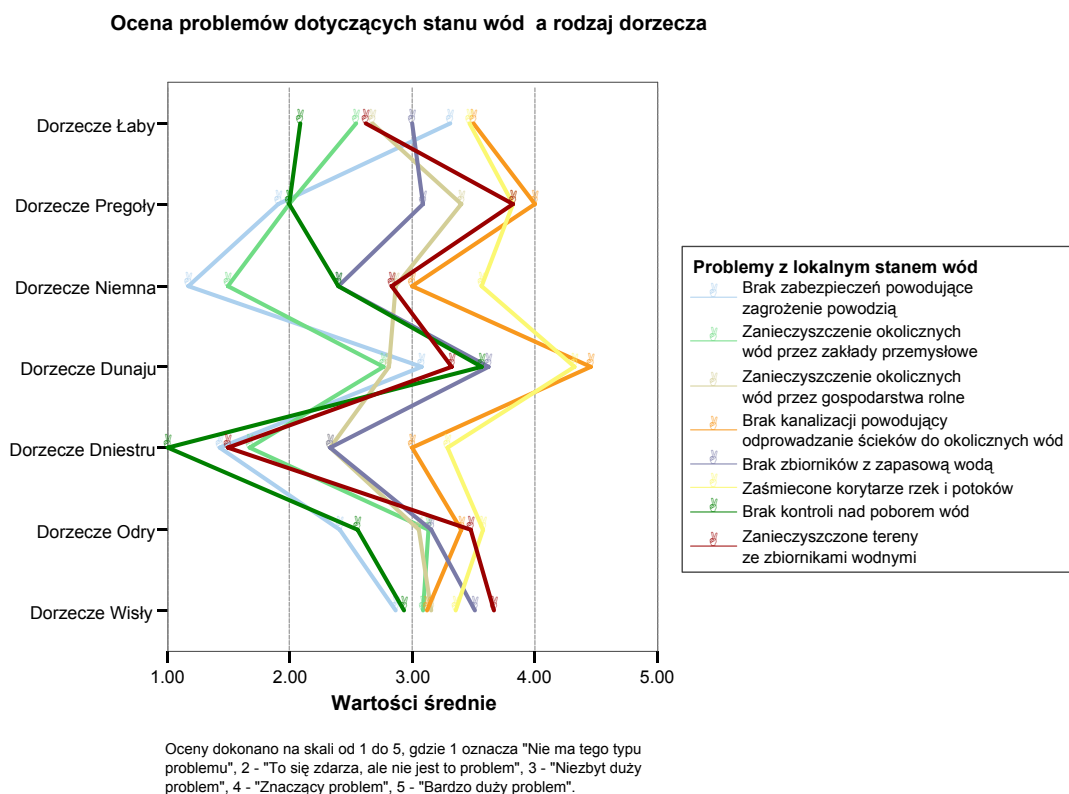
Ocena stanu wód w dorzeczach – wartości średnie

Analizę wyników dla poszczególnych odpowiedzi poprzedźmy przedstawieniem wartości średnich ocen przypisywanych przez respondentów poszczególnym kwestiom (należy odczytywać je w ten sposób, że im wyższa średnia, tym większa waga problemu). Dane przedstawione w tabeli 12. i na wykresie 20. pozwalają w prosty sposób porównać oceny przypisywane problemom pomiędzy dorzeczami (jednocześnie pamiętając o niskich liczebnościach w przypadku dorzeczy innych niż Wisły i Odry).

Tabela 12.

Ocena problemów dotyczących stanu wód a rodzaj dorzecza (wartości średnie)							
	Rodzaj dorzecza						
	Dorzecze Wisły	Dorzecze Odry	Dorzecze Dniestru	Dorzecze Dunaju	Dorzecze Niemna	Dorzecze Pregoly	Dorzecze Łaby
Brak zabezpieczeń powodujące zagrożenie powodzią	2.87	2.41	1.43	3.08	1.17	1.91	3.31
Zanieczyszczenie okolicznych wód przez zakłady przemysłowe	3.09	3.13	1.67	2.77	1.50	2.00	2.54
Zanieczyszczenie okolicznych wód przez gospodarstwa rolne	3.15	3.05	2.33	2.81	2.86	3.40	2.67
Brak kanalizacji powodujący odprowadzanie ścieków do okolicznych wód	3.12	3.40	3.00	4.46	3.00	4.00	3.50
Brak zbiorników z zapasową wodą	3.51	3.15	2.33	3.62	2.40	3.09	3.00
Zaśmiecone korytarze rzek i potoków	3.35	3.58	3.29	4.32	3.57	3.82	3.47
Brak kontroli nad poborem wód	2.93	2.55	1.00	3.57	2.40	2.00	2.08
Zanieczyszczone tereny ze zbiornikami wodnymi	3.67	3.48	1.50	3.32	2.83	3.82	2.62
Inne problemy dotyczące stanu wód	1.12	1.20	1.00	1.14	1.43	1.33	1.00

Wykres 20.

3.2.1. Ocena problemów dotyczących stanu wód w dorzeczu Wisły

Jako bardzo poważne problemy zostały uznane dwa zjawiska: po pierwsze zaśmiecone koryta rzek i potoków (25,4% takich ocen) oraz brak kanalizacji powodujący odprowadzanie ścieków do okolicznych wód (21,6%). Mniej respondentów uznało, że tak poważnym problemem jest brak zbiorników z zapasową wodą (niepełna 14%), czy brak zabezpieczeń powodujących zagrożenie powodziowe, zanieczyszczanie wód przez zakłady przemysłowe lub gospodarstwa rolne, brak kontroli nad poborem wód. Jeśli jednak zsumujemy oceny „bardzo poważny problem” oraz „znaczący problem”, okaże się, że niemal wszystkie te kwestie wymagają interwencji. Stosunkowo najmniejszym problemem okazuje się brak zabezpieczeń powodujących zagrożenie powodziowe, bo aż co piąty respondent ocenił, że taki problem nie występuje w jego miejscu zamieszkania. Więcej niż co dziesiąty respondent ocenił też, że problemem nie jest zanieczyszczanie wód przez zakłady przemysłowe, brak zbiorników z zapasową wodą oraz brak kontroli nad poborem wód, przy czym w przypadku tej ostatniej kwestii warto zwrócić uwagę na to, że aż niemal 16 respondentów na 100 przyznało się do niewiedzy w tej materii. Za znaczący należy uznać też rozkład ocen „to się zdarza, ale nie jest to problem” w odniesieniu do kwestii braku kanalizacji i związanego z tym odprowadzania ścieków do okolicznych wód – wyniki można bowiem interpretować tak, że aż ponad jedna trzecia respondentów nie widzi nic złego w tego typu procederze.

Tabela 13.

Ocena problemów dotyczących stanu wód w dorzeczu Wisły								
	Bardzo duży problem	Znaczący problem	Niezbędny problem	To się zdarza, ale nie jest to problem	Nie ma tego typu problemu	Nie wiem	Ogółem	
Brak zabezpieczeń powodujące zagrożenie powodzią	10,1%	15,7%	41,6%	9,5%	19,4%	3,7%	100,0%	
Zanieczyszczenie okolicznych wód przez zakłady przemysłowe	10,5%	21,8%	40,0%	8,5%	12,8%	6,4%	100,0%	
Zanieczyszczenie okolicznych wód przez gospodarstwa rolne	9,1%	21,6%	44,4%	10,2%	7,8%	6,9%	100,0%	
Brak kanalizacji powodujący odprowadzanie ścieków do okolicznych wód	21,6%	21,9%	8,3%	35,5%	9,2%	3,5%	100,0%	
Brak zbiorników z zapasową wodą	13,7%	47,7%	12,0%	4,8%	12,0%	9,7%	100,0%	
Zaśmiecone korytarze rzek i potoków	25,4%	26,0%	8,6%	34,9%	3,6%	1,5%	100,0%	
Brak kontroli nad poborem wód	7,3%	14,1%	41,5%	7,8%	13,5%	15,8%	100,0%	
Zanieczyszczone tereny ze zbiornikami wodnymi	15,3%	55,8%	9,1%	6,6%	8,2%	4,9%	100,0%	
Inne problemy dotyczące stanu wód	2,5%	0,8%	0,0%	0,0%	95,6%	1,1%	100,0%	

3.2.2. Ocena problemów dotyczących stanu wód w dorzeczu Odry

Respondenci oceniający stan wód w dorzeczu Odry uznali trzy kwestie za bardzo poważne, w tym dwie również ocenione jako bardzo problematyczne w dorzeczu Wisły: brak kanalizacji powodujący odprowadzanie ścieków do okolicznych wód, zaśmiecone koryta rzek i potoków, zanieczyszczone tereny ze zbiornikami wodnymi. Jednocześnie, w porównaniu do danych odnoszących się do dorzecza Wisły, odsetki odpowiedzi świadczą o tym, że problemy dorzecza Odry są oceniane jako poważniejsze: wyższe są nie tylko odsetki odpowiedzi „bardzo poważny problem”, ale i skumulowane oceny „bardzo poważny problem” i „znaczący problem”, bo wówczas aż blisko dwie trzecie respondentów za problematyczny uważa stan koryta rzek i potoków, a więcej niż połowa stan terenów ze zbiornikami wodnymi oraz brak kanalizacji. Oczywiście trudno orzec, czy wynika to z obiektywnie gorszego stanu dorzecza Odry, czy na przykład różnic w postawach respondentów (w tym np. stanie ich wiedzy i wrażliwości ekologicznej). Natomiast aż niemal 40 respondentów na 100 uważa, że w miejscu ich zamieszkania nie występuje problem braku zabezpieczeń powodujących zagrożenie powodziowe, a ponad jedna czwarta, że problemem nie jest też brak kontroli nad poborem wód – i aż 27% przyznaje, że nie ma wiedzy w tym zakresie (była to najczęściej wybierana odpowiedź na pytanie o kontrolę nad poborem wód).

Tabela 14.

Ocena problemów dotyczących stanu wód w dorzeczu Odry								
	Bardzo duży problem	Znaczący problem	Niezbędny duży problem	To się zdarza, ale nie jest to problem	Nie ma tego typu problemu	Nie wiem	Ogółem	
Brak zabezpieczeń powodujące zagrożenie powodzią	8,6%	18,4%	14,1%	13,9%	38,1%	6,8%	100,0%	
Zanieczyszczenie okolicznych wód przez zakłady przemysłowe	17,5%	26,1%	15,1%	13,4%	18,0%	9,8%	100,0%	
Zanieczyszczenie okolicznych wód przez gospodarstwa rolne	10,0%	25,5%	23,2%	14,7%	13,1%	13,5%	100,0%	
Brak kanalizacji powodujący odprowadzanie ścieków do okolicznych wód	27,3%	26,1%	11,0%	11,7%	16,2%	7,8%	100,0%	
Brak zbiorników z zapasową wodą	18,5%	23,5%	13,3%	7,8%	20,2%	16,7%	100,0%	
Zaśmiecone korytarze rzek i potoków	27,2%	34,3%	12,9%	13,3%	9,4%	2,9%	100,0%	
Brak kontroli nad poborem wód	7,3%	15,6%	12,7%	11,4%	25,9%	27,0%	100,0%	
Zanieczyszczone tereny ze zbiornikami wodnymi	22,2%	35,0%	13,6%	9,7%	12,4%	7,2%	100,0%	
Inne problemy dotyczące stanu wód	3,6%	1,5%	0,1%	0,3%	91,4%	3,1%	100,0%	

3.2.3. Ocena problemów dotyczących stanu wód w dorzeczu Dniestru

Obszaru dorzecza Dniestru dotyczyło 7 ankiet, ale i tu nie na wszystkie pytania udzielono odpowiedzi. Stosunkowo najpoważniejszym problemem okazuje się stan koryta rzek i potoków oraz brak kanalizacji powodujący odprowadzanie ścieków do okolicznych wód, brak zbiorników z zapasową wodą i zanieczyszczanie okolicznych wód przez gospodarstwa rolne. Wszyscy respondenci uznali, że problemem nie jest brak kontroli nad poborem wód, a znacząca większość, że problemem nie jest też brak zabezpieczeń przeciwpowodziowych. Rozkład odpowiedzi szczegółowo przedstawia tabela nr 15.

Tabela 15.

Ocena problemów dotyczących stanu wód w dorzeczu Dniestru							
	Bardzo duży problem	Znaczący problem	Niezbędny duży problem	To się zdarza, ale nie jest to problem	Nie ma tego typu problemu	Nie wiem	Ogółem
Brak zabezpieczeń powodujące zagrożenie powodzią		14,3%			85,7%		100,0%
Zanieczyszczenie okolicznych wód przez zakłady przemysłowe			28,6%		57,1%	14,3%	100,0%
Zanieczyszczenie okolicznych wód przez gospodarstwa rolne		28,6%	14,3%		42,9%	14,3%	100,0%
Brak kanalizacji powodujący odprowadzanie ścieków do okolicznych wód	14,3%	14,3%	42,9%	14,3%	14,3%		100,0%
Brak zbiorników z zapasową wodą		33,3%	16,7%		50,0%		100,0%
Zaśmiecone korytarze rzek i potoków	14,3%	42,9%		42,9%			100,0%
Brak kontroli nad poborem wód					100,0%		100,0%
Zanieczyszczone tereny ze zbiornikami wodnymi			14,3%	14,3%	57,1%	14,3%	100,0%
Inne problemy dotyczące stanu wód					100,0%		100,0%

3.2.4. Ocena problemów dotyczących stanu wód w dorzeczu Dunaju

Obszaru dorzecza Dunaju dotyczyło 28 ankiet. Za najpoważniejszy problem respondenci uznali brak kanalizacji powodujący odprowadzanie ścieków do okolicznych wód (61% wskazań na „bardzo poważny problem”, 29% wskazań na „znaczący problem”, co daje łącznie 90%). Na kolejnym miejscu znajduje się problem zaśmieconych koryt rzek i potoków – niemal 6 na 10 respondentów uznało tę kwestię za bardzo poważną, a niemal 3 na 10 za znaczącą. Oceny innych problemów rozłożyły się mniej więcej równomiernie, przy czym należy zwrócić uwagę stosunkowo liczne odpowiedzi „nie wiem” w odniesieniu do pytań o problem braku zbiorników z zapasową wodą, braku kontroli nad poborem wód i zanieczyszczenia terenów ze zbiornikami wodnymi.

Tabela 16.

Ocena problemów dotyczących stanu wód w dorzeczu Dunaju							
	Bardzo duży problem	Znaczący problem	Niezbędny duży problem	To się zdarza, ale nie jest to problem	Nie ma tego typu problemu	Nie wiem	Ogółem
Brak zabezpieczeń powodujące zagrożenie powodzią	10,7%	28,6%	17,9%	28,6%	7,1%	7,1%	100,0%
Zanieczyszczenie okolicznych wód przez zakłady przemysłowe	14,3%	17,9%	17,9%	17,9%	25,0%	7,1%	100,0%
Zanieczyszczenie okolicznych wód przez gospodarstwa rolne	14,3%	17,9%	17,9%	28,6%	17,9%	3,6%	100,0%
Brak kanalizacji powodujący odprowadzanie ścieków do okolicznych wód	60,7%	28,6%	7,1%	3,6%			100,0%
Brak zbiorników z zapasową wodą	30,8%	15,4%	15,4%	11,5%	7,7%	19,2%	100,0%
Zaśmiecone korytarze rzek i potoków	57,1%	28,6%	7,1%	3,6%	3,6%		100,0%
Brak kontroli nad poborem wód	7,1%	50,0%	14,3%	3,6%	7,1%	17,9%	100,0%
Zanieczyszczone tereny ze zbiornikami wodnymi	11,5%	30,8%	23,1%	11,5%	7,7%	15,4%	100,0%
Inne problemy dotyczące stanu wód	3,6%				96,4%		100,0%

3.2.5. Ocena problemów dotyczących stanu wód w dorzeczu Niemna

Dorzecza Niemna dotyczyło 7 ankiet. Żaden z respondentów nie wskazał problemów, które byłyby bardzo poważne na tym terenie, ale jako znaczący większość uznała problem zaśmieconych koryt rzek i potoków, a połowa (ważnych) zanieczyszczenia terenów ze zbiornikami wodnymi, które mogłyby być rekreacyjne. Większość oceniła też, że na obszarze nie występuje problem braku zabezpieczeń przeciwpowodziowych. Odpowiedzi dotyczące innych problemów rozłożyły się pomiędzy ocenami „znaczący problem” i „nie ma tego typu problemów”.

Tabela 17.

Ocena problemów dotyczących stanu wód w dorzeczu Niemna							
	Bardzo duży problem	Znaczący problem	Niezbędny duży problem	To się zdarza, ale nie jest to problem	Nie ma tego typu problemu	Nie wiem	Ogółem
Brak zabezpieczeń powodujące zagrożenie powodzią				16,7%	83,3%		100,0%
Zanieczyszczenie okolicznych wód przez zakłady przemysłowe				50,0%	50,0%		100,0%
Zanieczyszczenie okolicznych wód przez gospodarstwa rolne		28,6%	42,9%	14,3%	14,3%		100,0%
Brak kanalizacji powodujący odprowadzanie ścieków do okolicznych wód		28,6%	42,9%	28,6%			100,0%
Brak zbiorników z zapasową wodą		20,0%	40,0%		40,0%		100,0%
Zaśmiecone korytarze rzek i potoków		71,4%	14,3%	14,3%			100,0%
Brak kontroli nad poborem wód		16,7%	16,7%	33,3%	16,7%	16,7%	100,0%
Zanieczyszczone tereny ze zbiornikami wodnymi		50,0%		33,3%	16,7%		100,0%
Inne problemy dotyczące stanu wód		14,3%			85,7%		100,0%

3.2.6. Ocena problemów dotyczących stanu wód w dorzeczu Pregoly

12 ankiet dotyczyło obszaru Dorzecza Pregoly. Jako problemy bardzo duże i znaczące oceniono brak kanalizacji powodujący odprowadzanie ścieków do okolicznych wód, zaśmiecone koryta rzek i potoków oraz zanieczyszczone tereny ze zbiornikami wodnymi. Około jedna trzecia respondentów uznała, że na terenie dorzecza nie występują problemy braku zabezpieczeń przeciwpowodziowych, zanieczyszczania wód przez zakłady przemysłowe oraz braku kontroli nad poborem wód.

Tabela 18.

Ocena problemów dotyczących stanu wód w dorzeczu Pregoly							
	Bardzo duży problem	Znaczący problem	Niezbędny duży problem	To się zdarza, ale nie jest to problem	Nie ma tego typu problemu	Nie wiem	Ogółem
Brak zabezpieczeń powodujące zagrożenie powodzią		9,1%	9,1%	45,5%	36,4%		100,0%
Zanieczyszczenie okolicznych wód przez zakłady przemysłowe		9,1%	18,2%	36,4%	36,4%		100,0%
Zanieczyszczenie okolicznych wód przez gospodarstwa rolne		54,5%	18,2%	18,2%		9,1%	100,0%
Brak kanalizacji powodujący odprowadzanie ścieków do okolicznych wód	27,3%	54,5%	9,1%	9,1%			100,0%
Brak zbiorników z zapasową wodą	16,7%	25,0%	16,7%	16,7%	16,7%	8,3%	100,0%
Zaśmiecone korytarze rzek i potoków	27,3%	36,4%	27,3%	9,1%			100,0%
Brak kontroli nad poborem wód			36,4%	18,2%	36,4%	9,1%	100,0%
Zanieczyszczone tereny ze zbiornikami wodnymi	9,1%	72,7%	9,1%	9,1%			100,0%
Inne problemy dotyczące stanu wód	8,3%				91,7%		100,0%

3.2.7. Ocena problemów dotyczących stanu wód w dorzeczu Łaby

Dorzecza Łaby dotyczyło 16 ankiet. W ocenie dużych i znaczących problemów występujących na tym obszarze na pierwszych miejscach pojawiają się brak kanalizacji powodujący odprowadzanie ścieków do okolicznych wód oraz brak zabezpieczeń powodujących zagrożenie powodziowe. Respondenci wskazywali również na istniejący problem zaśmieconych koryt rzek i potoków oraz brak zbiorników z zapasową wodą, potrzebnych np. w czasie suszy. Niemal połowa respondentów uznała, że na terenie dorzecza Łaby nie występuje problem zanieczyszczania wód przez zakłady przemysłowe oraz problem braku kontroli nad poborem wód.

Tabela 19.

Ocena problemów dotyczących stanu wód w dorzeczu Łaby							
	Bardzo duży problem	Znaczący problem	Niezbędny duży problem	To się zdarza, ale nie jest to problem	Nie ma tego typu problemu	Nie wiem	Ogółem
Brak zabezpieczeń powodujące zagrożenie powodzią	18,8%	37,5%	12,5%	18,8%	12,5%		100,0%
Zanieczyszczenie okolicznych wód przez zakłady przemysłowe	15,4%	15,4%	23,1%		46,2%		100,0%
Zanieczyszczenie okolicznych wód przez gospodarstwa rolne	13,3%	13,3%	26,7%	20,0%	26,7%		100,0%
Brak kanalizacji powodujący odprowadzanie ścieków do okolicznych wód	30,0%	40,0%		10,0%	20,0%		100,0%
Brak zbiorników z zapasową wodą	14,3%	28,6%	21,4%		28,6%	7,1%	100,0%
Zaśmiecone korytarze rzek i potoków	33,3%	13,3%	26,7%	20,0%	6,7%		100,0%
Brak kontroli nad poborem wód		15,4%	23,1%	7,7%	46,2%	7,7%	100,0%
Zanieczyszczone tereny ze zbiornikami wodnymi		38,5%	15,4%	15,4%	30,8%		100,0%
Inne problemy dotyczące stanu wód					87,5%	12,5%	100,0%

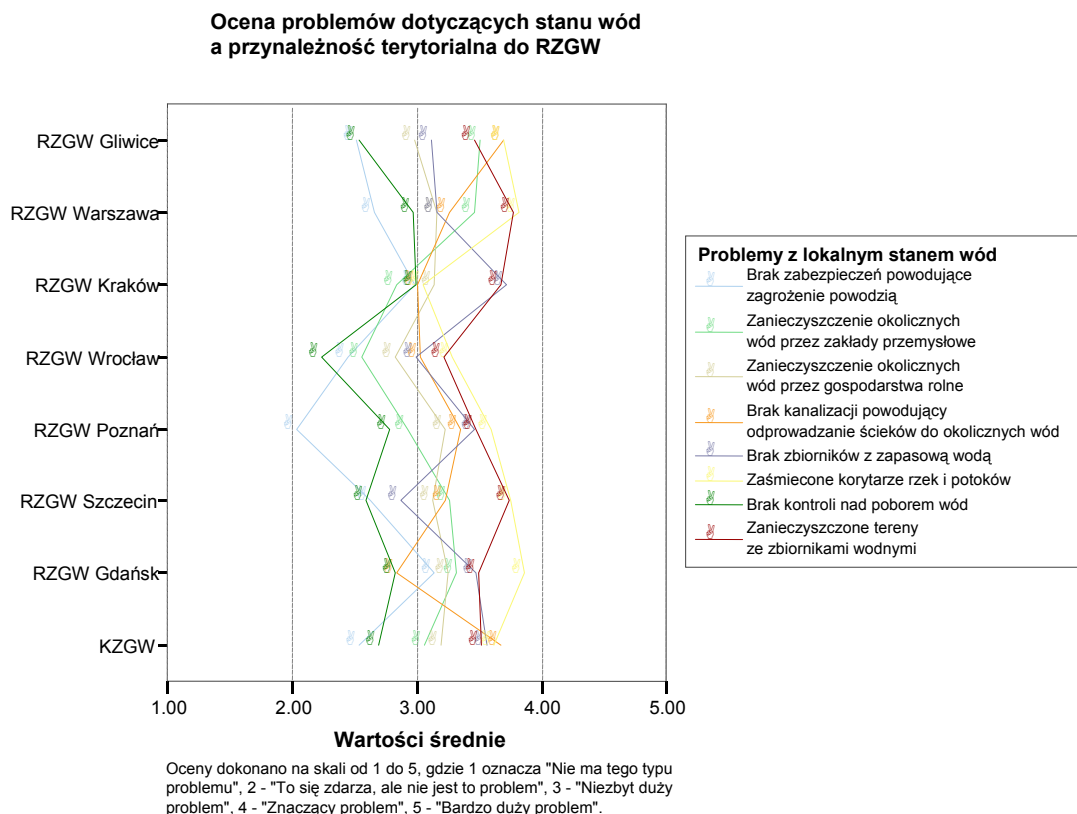
3.3 . Analiza odpowiedzi na obszarach działania RZGW

Analizę odpowiedzi w poszczególnych RZGW warto poprzedzić informacjami o średnich wartościach odpowiedzi w tych obszarach – dane takie zawiera poniższa tabela, a ich graficznym przedstawieniem jest też wykres 21., dzięki któremu w prosty sposób można porównywać oceny wystawiane poszczególnym zjawiskom we wszystkich RZGW, jak również orientować się co do rangi poszczególnych problemów w ramach danego RZGW.

Tabela 20.

Ocena problemów dotyczących stanu wód a przynależność terytorialna do RZGW (wartości średnie)								
	Przynależność terytorialna							
	KZGW	RZGW Gdańsk	RZGW Szczecin	RZGW Poznań	RZGW Wrocław	RZGW Kraków	RZGW Warszawa	RZGW Gliwice
Brak zabezpieczeń powodujące zagrożenie powodzią	2.53	3.14	2.62	2.03	2.45	2.98	2.66	2.51
Zanieczyszczenie okolicznych wód przez zakłady przemysłowe	3.06	3.31	3.26	2.93	2.56	2.83	3.46	3.50
Zanieczyszczenie okolicznych wód przez gospodarstwa rolne	3.19	3.25	3.13	3.23	2.82	3.14	3.16	2.98
Brak kanalizacji powodujący odprowadzanie ścieków do okolicznych wód	3.67	2.83	3.22	3.35	3.03	3.00	3.26	3.69
Brak zbiorników z zapasową wodą	3.56	3.47	2.87	3.46	2.99	3.72	3.16	3.11
Zaśmiecone korytarze rzek i potoków	3.62	3.86	3.75	3.59	3.28	3.05	3.82	3.69
Brak kontroli nad poborem wód	2.69	2.82	2.59	2.78	2.23	2.99	2.97	2.54
Zanieczyszczone tereny ze zbiornikami wodnymi	3.52	3.49	3.74	3.47	3.21	3.67	3.77	3.46
Inne problemy dotyczące stanu wód	1.49	1.20	1.16	1.31	1.12	1.07	1.20	1.11

Wykres 21.

3.3.1. Ocena problemów stanu wód według danych przekazanych do KZGW

Problemem, który respondenci uznali za najpoważniejszy, jest brak kanalizacji. Jeśli zsumujemy odpowiedzi „bardzo duży problem” i „znaczący problem”, to taka negatywna ocena sytuacji jest wystawiona przez ponad 60% respondentów. Jednocześnie tylko co dziesiąty uważa, że problem tego typu nie występuje w miejscu jego zamieszkania.

Za spory problem respondenci uznali też stan koryt i potoków. 27 badanych na 100 oceniło, że jest to problem poważny, a 37 na 100, że problem znaczący.

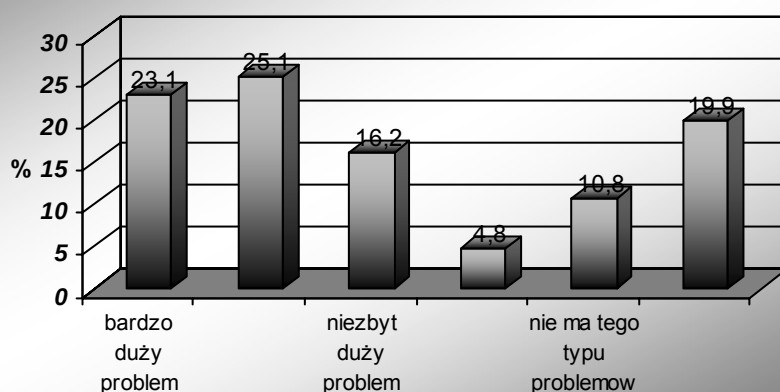

Blisko 60% respondentów negatywnie ocenia też stan terenów zbiorników wodnych (łącznie oceny „bardzo duży” i „znaczący” problem), ale też łącznie około 21 na 100 ankietowanych uważa, że zjawisko zaniedbanych terenów wokół zbiorników wodnych nie istnieje albo że nie jest problemem.

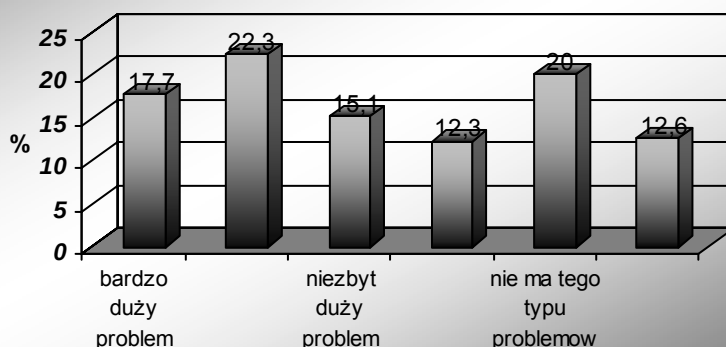
Kwestia braku zbiorników z zapasową wodą uzyskała dość skrajne oceny, ale z przewagą negatywnych wobec sytuacji (blisko połowa odpowiedzi „bardzo duży” i „znaczący” problem). Prawdopodobnie jest to jednak zjawisko występujące lokalnie, nie uświadamiane sobie przez wszystkich ankietowanych, skoro aż jedna piąta z nich wybrała odpowiedź „nie wiem”.

W przypadku suszy brakuje zbiorników z zapasową wodą (w %)

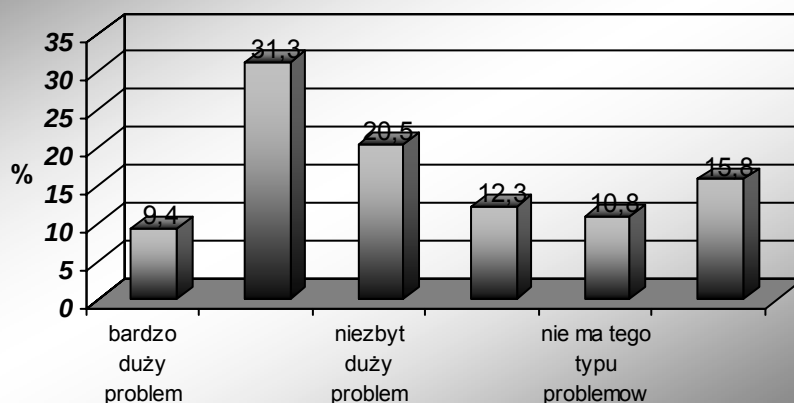
Istotna, ale nie pierwszorzędna wydaje się również kwestia zanieczyszczeń wody powodowanych przez zakłady przemysłowe - oceny „bardzo duży problem” i „znaczący problem” wybrało łącznie 40% respondentów). Jednocześnie duży odsetek ankietowanych wybrał odpowiedzi na drugim końcu skali ocen – łącznie niemal jedna trzecia respondentów uważa, że takie problemy w ogóle nie występują w jego miejscu zamieszkania lub zjawisko nie jest problematyczne. Takie rozkłady odpowiedzi mogą oznaczać, że zjawisko zanieczyszczeń wody przez zakłady przemysłowe jest obiektywnie problemem w skali lokalnej.

Woda w okolicznych zbiornikach wodnych, rzekach, potokach jest zanieczyszczona przez zakłady przemysłowe (w %)

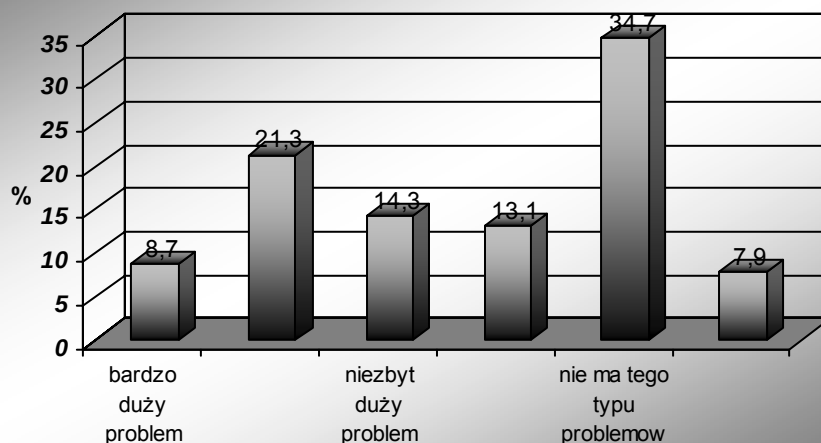
Według niemal jednej trzeciej ankietowanych problemem znaczącym są zanieczyszczenia wód powodowane przez gospodarstwa rolne, a dla niemal co dziesiątej osoby jest to problem bardzo duży. Biorąc pod uwagę rozkłady pozostałych ocen, kwestię należy uznać za ważną, ale nie pierwszorzędą.

Okoliczne zbiorniki wodne, rzeki, potoki są zanieczyszczone przez gospodarstwa rolne (w %)

Z ankiet przekazanych do KZGW wynika, że w miejscu zamieszkania respondentów – jak oceniają oni sami – problemem niższej rangi jest brak zabezpieczeń powodujących zagrożenie powodziowe. Choć dla nieco ponad 30% jest to problem bardzo duży lub znaczący, to jednak większość, bo blisko połowa, uznała, że problem taki nie występuje lub też zjawisko nie jest problematyczne.

Brak zabezpieczeń powodujące zagrożenie powodzią (w %)

Opinia respondentów na temat problematyczności braku kontroli nad poborem wód była podzielona, choć przeważały opinie, że zjawisko, jeśli występuje, nie jest problemem, lub też problem w ogóle nie występuje (tu pojawia się tutaj wątpliwość, czy respondenci odpowiadając na to pytanie mieli na myśli istnienie braku kontroli wód, czy też problematyczność tego zjawiska). Jednak najczęściej wybierają odpowiedź, bo aż w 30% kwestionariuszy, była kategoria „nie wiem”, co może świadczyć o tym, że w świadomości potocznej kwestia kontroli nad poborem wód nie funkcjonuje jako ważny element.

Nie ma żadnej kontroli nad poborem wód, więc nie wiadomo, ile kto zużywa i na ile jej wystarczy (w %)

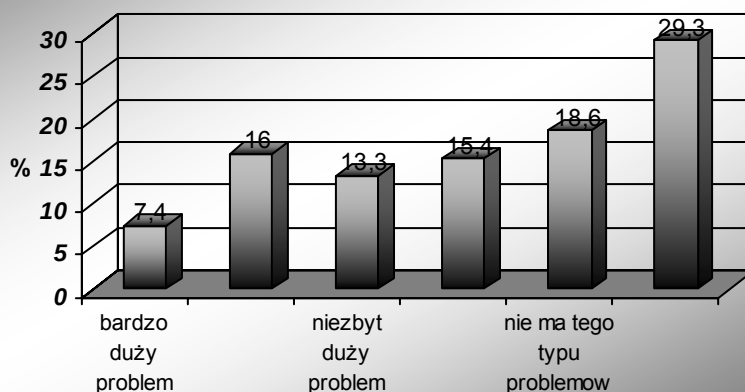

Tabela 21.

Ocena problemów dotyczących stanu wód a przynależność terytorialna do KZGW

	Bardzo duży problem	Znaczący problem	Niezbyt duży problem	To się zdarza, ale nie jest to problem	Nie ma tego typu problemu	Nie wiem	Ogółem
Brak zabezpieczeń powodujące zagrożenie powodzią	8,7%	21,3%	14,3%	13,1%	34,7%	7,9%	100,0%
Zanieczyszczenie okolicznych wód przez zakłady przemysłowe	17,7%	22,3%	15,1%	12,3%	20,0%	12,6%	100,0%
Zanieczyszczenie okolicznych wód przez gospodarstwa rolne	9,4%	31,3%	20,5%	12,3%	10,8%	15,8%	100,0%
Brak kanalizacji powodujący odprowadzanie ścieków do okolicznych wód	30,5%	30,5%	12,4%	10,5%	9,3%	6,8%	100,0%
Brak zbiorników z zapasową wodą	23,1%	25,1%	16,2%	4,8%	10,8%	19,9%	100,0%
Zaśmiecone korytarze rzek i potoków	26,9%	37,3%	12,7%	11,6%	9,2%	2,3%	100,0%
Brak kontroli nad poborem wód	7,4%	16,0%	13,3%	15,4%	18,6%	29,3%	100,0%
Zanieczyszczone tereny ze zbiornikami wodnymi	21,8%	37,3%	13,8%	12,4%	9,6%	5,1%	100,0%
Inne problemy dotyczące stanu wód	11,0%	1,1%	0,3%	0 %	84,7%	2,9%	100,0%

3.3.2. Ocena problemów stanu wód dla obszaru działania RZGW GDAŃSK

Respondenci ocenili, że na obszarze podlegającym działaniu RZGW Gdańsk, problemem najpoważniejszym jest stan koryt rzek i potoków (stąd wykres obrazujący rozkłady odpowiedzi na tę kwestię znajduje się na początku analizy). Prawie jedna trzecia wszystkich respondentów uznała ten problem za bardzo duży, a 43% za znaczący. Tylko 6 na 100 respondentów ocenia, że tego typu problem nie występuje na tym obszarze.

Problem zaniedbanych koryt rzek i potoków był też powtarzany w miejscu na pytanie o problemy inne: wskazywano na zjawisko zaniedbanego, zarośniętego koryta rzeki oraz na dewastację brzegów cieków.

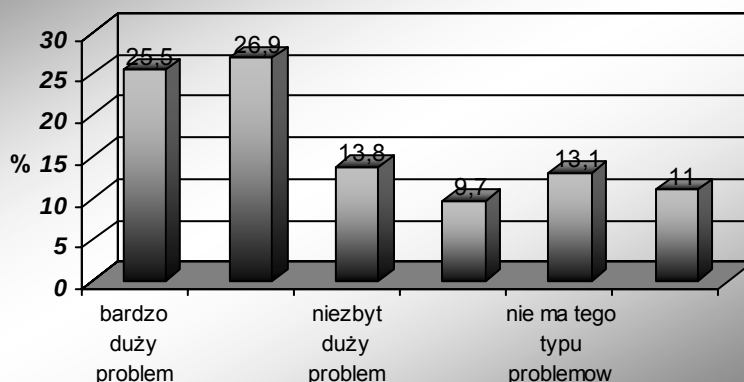

Blisko 60% opinii negatywnych uzyskał też stan terenów zbiorników wodnych. 17 respondentów na 100 oceniło ich stan jako duży problem, a 40 na 100 jako problem znaczący. 9% respondentów oceniło, że taki problem nie występuje na omawianym obszarze. Na zjawisko to zwracano też uwagę w miejscu na „problemy inne”, uszczegóławiając, iż brakuje torów wodnych oraz brakuje dostępu do zbiorników wodnych

Za problem wymagający działań należy też uznać kwestię braku zbiorników z zapasową wodą (łącznie wskazania „bardzo duży problem” i „znaczący problem” to ponad połowa wszystkich ocen).

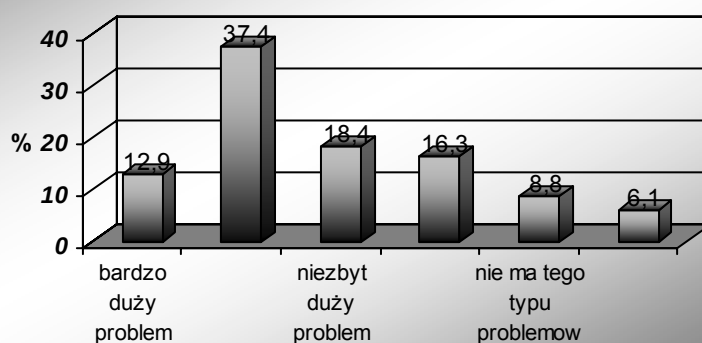
W przypadku suszy brakuje zbiorników z zapasową wodą (w %)

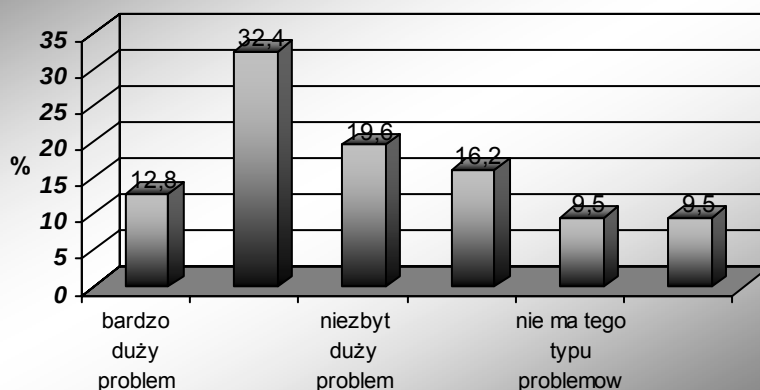
Istotny wydaje się również problem zanieczyszczeń wody powodowanych przez zakłady przemysłowe (łącznie wskazania „bardzo duży problem” i „znaczący problem” to ponad połowa wszystkich ocen). Sprawa takich zanieczyszczeń została wskazana też w miejscu na problemy inne, co oznacza, że zaistniała potrzeba podkreślenia tej kwestii (wymieniono „problem wapna z Celulozy - pola, rów, drogi”).

Podobnie rozłożyły się oceny zanieczyszczeń wody powodowanych przez okoliczne gospodarstwa rolne, przy czym prawie co 10 respondent przyznał się do niewiedzy w tej sprawie.

Woda w okolicznych zbiornikach wodnych, rzekach, potokach jest zanieczyszczona przez zakłady przemysłowe (w %)

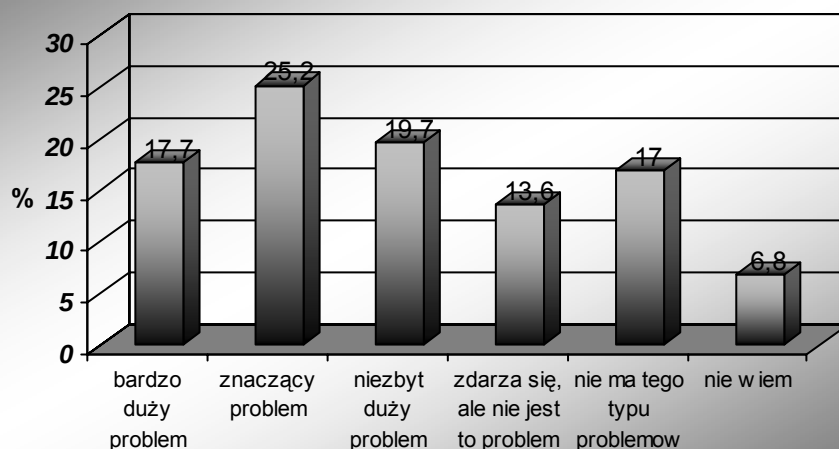

Okoliczne zbiorniki wodne, rzeki, potoki są zanieczyszczone przez gospodarstwa rolne (w %)

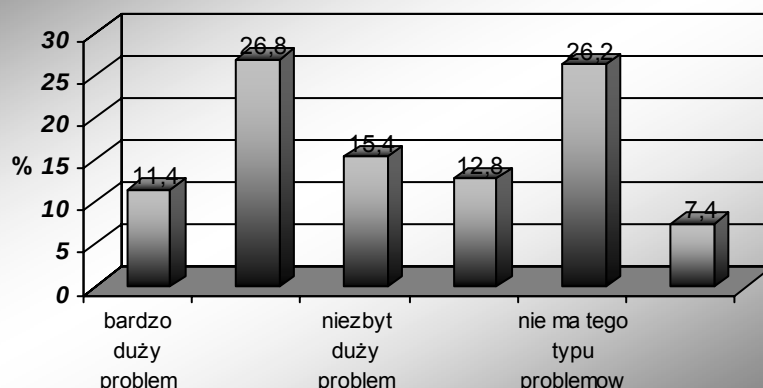
Niemal 18 respondentów na 100 oceniło, że bardzo dużym problemem jest brak zabezpieczeń przeciwpowodziowych, a jedna czwarta oceniła ten problem jako istotny. Jednocześnie 17 respondentów na 100 uznało, że problem ten nie występuje na obszarze działania RZGW Gdańsk.

Brak zabezpieczeń powodujące zagrożenie powodzią (w %)

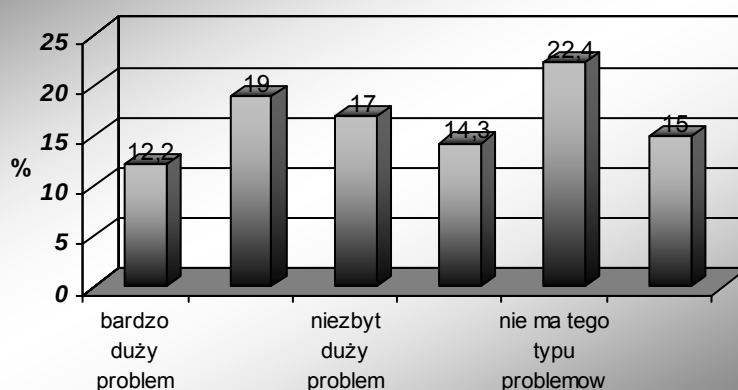
Rozłożyły się oceny kwestii braku kanalizacji i ścieków odprowadzanych przez ludzi do okolicznych wód: niemal taki sam odsetek respondentów uznał, że jest to problem znaczący i że nie ma tego typu problemów. 11% uznało, że jest to problem bardzo duży. Jeden z respondentów zwrócił uwagę na problem „domków rekreacyjnych przy jeziorach bez kanalizacji”.

Brakuje kanalizacji i ludzie odprowadzają ścieki do okolicznych rzek, potoków czy zbiorników wodnych (w %)

Stosunkowo równomiernie rozłożyły się też oceny wobec problemu braku kontroli nad poborem wód: 12 osób na 100 uznało, że jest to problem duży, a 19 na 100, że jest znaczący, ale jednocześnie blisko jedna czwarta oceniła, że problem ten nie występuje, a 14% - że zjawisko się zdarza, ale nie jest problemem. Oczywiście pojawia się tutaj wątpliwość, czy respondenci odpowiadając na to pytanie mieli na myśli istnienie braku kontroli wód, czy też problematyczność tego zjawiska. Dopisywano też uwagi o problemach prawnych związanych z poborem wód oraz tego konsekwencjach: „niewłaściwie wydano w przeszłości pozwolenia wodnoprawne. Nadmierny pobór wód na potrzeby hodowlanych gospodarstw rybactwa powoduje powstawanie poniżej obiektów zjawiska tzw. "suchych koryt"”.

Nie ma żadnej kontroli nad poborem wód, więc nie wiadomo, ile kto zużywa i na ile jej wystarczy (w %)

Inne poruszone przez respondentów kwestie (w miejscu na inne problemy), to (cytaty):

- za mało zarybień jezior i rzek
- gospodarka wodna nie uwzględnia ochrony przyrody
- zasypywanie oczek wodnych
- odpływy z jezdní
- Za małe korzystanie ze źródeł odnawialnych energii. Brak kaskady Wisły - Włocławek za mało.

– Przekop Mierzei Wiślanej: NIE!

Poniższa tabela zawiera syntetyczne dane dotyczące opinii respondentów na temat problemów wód na obszarze działania RZGW Gdańsk.

Tabela 22.

Ocena problemów dotyczących stanu wód a przynależność terytorialna do RZGW Gdańsk							
	Bardzo duży problem	Znaczący problem	Niezbędny duży problem	To się zdarza, ale nie jest to problem	Nie ma tego typu problemu	Nie wiem	Ogółem
Brak zabezpieczeń powodujące zagrożenie powodzią	17,7%	25,2%	19,7%	13,6%	17,0%	6,8%	100,0%
Zanieczyszczenie okolicznych wód przez zakłady przemysłowe	12,9%	37,4%	18,4%	16,3%	8,8%	6,1%	100,0%
Zanieczyszczenie okolicznych wód przez gospodarstwa rolne	12,8%	32,4%	19,6%	16,2%	9,5%	9,5%	100,0%
Brak kanalizacji powodujący odprowadzanie ścieków do okolicznych wód	11,4%	26,8%	15,4%	12,8%	26,2%	7,4%	100,0%
Brak zbiorników z zapasową wodą	25,5%	26,9%	13,8%	9,7%	13,1%	11,0%	100,0%
Zaśmiecone korytarze rzek i potoków	32,5%	43,0%	8,6%	9,9%	6,0%		100,0%
Brak kontroli nad poborem wód	12,2%	19,0%	17,0%	14,3%	22,4%	15,0%	100,0%
Zanieczyszczone tereny ze zbiornikami wodnymi	17,3%	40,0%	20,7%	8,7%	9,3%	4,0%	100,0%
Inne problemy dotyczące stanu wód	1,9%	3,2%	,6%	,6%	90,3%	3,2%	100,0%

W ankietach zebranych przez RZGW w Gdańsku dodatkowych uwag i sugestii udzieliło 14 osób, co stanowi 9,1% ankietowanych. Ze względu na niewielki odsetek udzielonych odpowiedzi na pytania otwarte, nie podawano ich dalszej analizie. Ponadto większość wpisanych przez respondentów uwag, ze względu na charakter wypowiedzi nie mogła znaleźć odzwierciedlenia w ostatecznej wersji „Przeglądu istotnych problemów gospodarki wodnej”.

Przykłady niektórych odpowiedzi umieszczono poniżej.

<i>Brak zainteresowania małymi strugami i rowami</i>
<i>zbyt małe zarobki pracowników dbających o stan rzek i jezior</i>
<i>większe zarobki</i>
<i>Bardzo małe zarobki pracowników dbających o stany rzek, jezior i zbiorników wodnych</i>
<i>Myślcie o Włocławku - ile jeszcze Tama wytrzyma.</i>
<i>Wzrost opłaty za wywóz śmieci spowodował min. wzrost opłaty za śmieci, a więc wzrost ich rowach, lasach i wodach (rzeki, jeziora) czy nie byłoby lepiej zmniejszyć koszt, aby ludzie śmieci nie wyrzucali do lasu?</i>

<i>Przeznaczyć dotacje rządowe na właściwe i ukierunkowane cele</i>
<i>Moim zdaniem odłowić ryb z zbiorników PZU to rabunek. a w zamian opowiada się bajki o zarybianiu</i>
<i>Woda zdatna do picia w ujęciach gospodarstw domowych</i>
<i>Zbyt późno taka akcja, ale dobrze, że w ogóle!!!</i>
WODA CZYSTA TO CZYSTE ŻYCIE
<i>Przeanalizować potrzebę i zakres działalności Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej. Przeanalizować potrzebę takich regionów jak: Ucker, Izery, Metuje.</i>
<i>Do roboty - ostro! Zweryfikować działalność Krajowego Zarządu!!!</i>
<i>deklaracje urzędników - wykonanie w praktyce - rozliczenie funduszy</i>

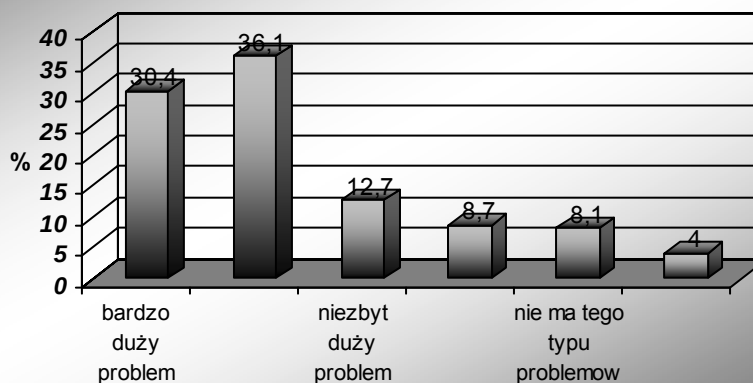
3.3.3. Ocena problemów stanu wód dla obszaru działania RZGW SZCZECIN

Z wyrażonych opinii wynika, że najpoważniejszymi problemami na obszarze działania RZGW Szczecin są jakość wód i terenów ze zbiornikami wodnymi – negatywnie oceniano zarówno stan koryt rzek i potoków, jak i terenów ze zbiornikami wodnymi, które mogłyby być rekreacyjne.

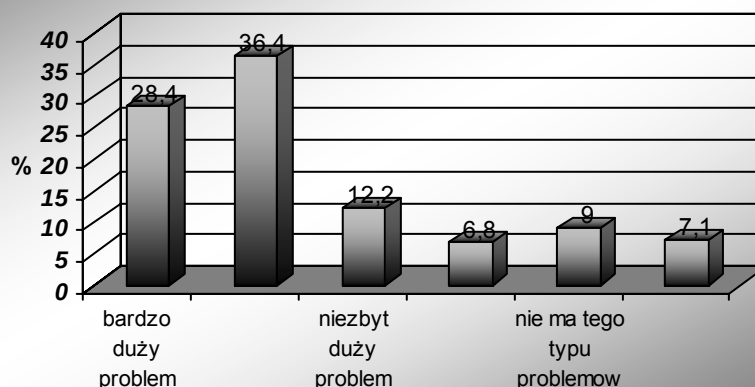
30 respondentów na 100 oceniło zanieczyszczenie koryt rzek i potoków jako problem bardzo duży, a 36 na 100 jako znaczący. Zbliżone rozkłady takich opinii pojawiają się w odniesieniu do stanu terenów ze zbiornikami wodnymi. Waga tego problemu została też poruszona w dopisywanych przez respondentów problemach. Ankietowani wymieniali jako problemy:

- *Zaniedbane i zanieczyszczone kąpieliska*
- *jezioro "Słoneczne" brudne, zanieczyszczone*
- *Jeziorko Słoneczne jest bagnem*
- *Rusałka w Parku Kasprowicza jest zanieczyszczona*
- *Stan czystości wody w zbiornikach rekreacyjnych, zaśmiecenie rzek odpadami różnego typu (papier, butelki, tzw.pety)*
- *Zaśmiecanie koryt rzek, jezior i okolic przeznaczonych do rekreacji*
- *Tereny ze zbiornikami rekreacyjnymi zaśmiecone*

Koryta rzek i potoków są zaśmiecone przez ludzi, przypominają wysypiska (w %)

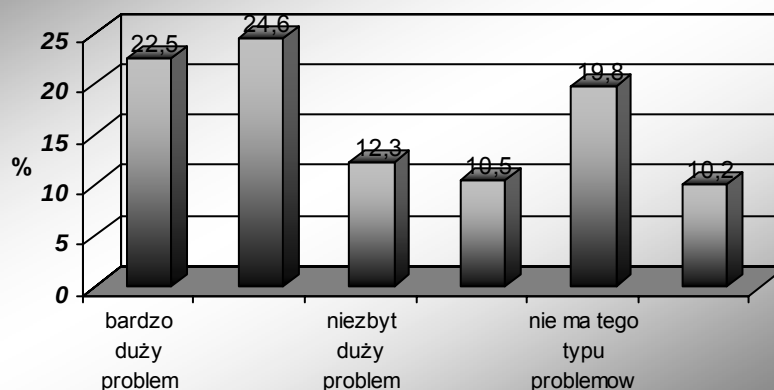

Tereny ze zbiornikami wodnymi, które mogłyby być rekreacyjne, są zanieczyszczone i zaniedbane (w %)

Za problem wymagający działań należy też uznać brak kanalizacji i związane z tym odprowadzanie przez ludzi ścieków do okolicznych wód – mimo tego, że blisko co 5 respondent uważa, iż tego typu problem nie występuje na omawianym obszarze, to również co 5 uznaje ten problem za duży, a jedna czwarta respondentów za znaczący. Można też przypuszczać, że taki rozkład skrajnych odpowiedzi wynika z lokalnych różnic w skanalizowaniu (a co wymaga analizy na poziomie np. gmin).

Brakuje kanalizacji i ludzie odprowadzają ścieki do okolicznych rzek, potoków czy zbiorników wodnych (w %)

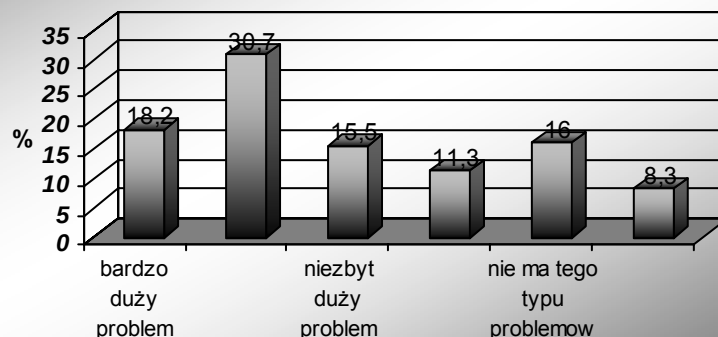

Blisko połowa respondentów za problem uznała zanieczyszczanie wód przez okoliczne zakłady przemysłowe (łącznie oceny „bardzo duży problem” i „znaczący problem”). Jednocześnie łącznie ponad jedna czwarta ankietowanych oceniła, że zanieczyszczanie się zdarza, ale nie jest problemem, albo też że problem taki nie występuje.

Respondenci dopisywali też w tej kwestii uwagi szczegółowe, wskazując na problemy:

- Ścieki podłączone do instalacji - idąc wzdłuż elektrowni w Raku w dół Regi, widać ścieki
- Zanieczyszczenie przez ZCH Police w całym obrębie środowiska
- Zanieczyszczenie stawów, terenów zielonych, zanieczyszczenie przez Fabrykę Nawozów Sztucznych w Policach.

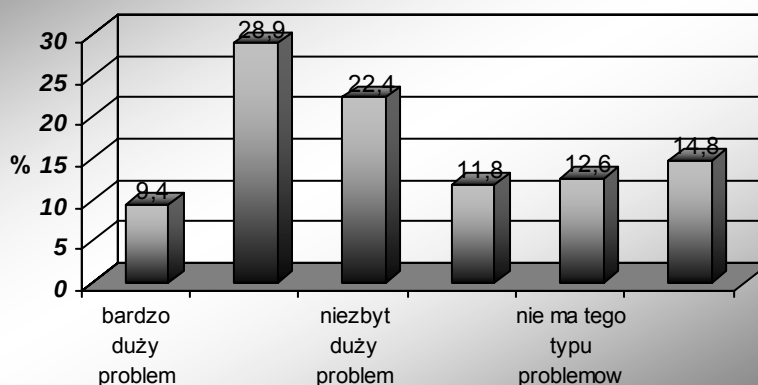
Woda w okolicznych zbiornikach wodnych, rzekach, potokach jest zanieczyszczona przez zakłady przemysłowe (w %)

Zanieczyszczenia wód powodowane przez gospodarstwa rolne są problemem, ale choć nie najwyższej rangi – blisko 10% ankietowanych uznaje je za problem bardzo duży, blisko 30% jako znaczące, ponad jedna trzecia ocenia ten problem jako mały lub jako zjawisko nieproblematyczne. Uwagę zwraca spory odsetek osób (niemal co siódma osoba), które nie mają wiedzy o takim zjawisku.

W dopisywanych komentarzach znalazły się dwa odnoszące do tego zjawiska, a mianowicie zwrócono uwagę, iż „okoliczne zbiorniki wodne są zanieczyszczone przez gospodarstwa”, oraz iż „na wsiach w gospodarstwach rolnych nie przeprowadza się kontroli i kar grzywnych za wywóz ścieków bytowych do lasów i stawów.”

Okoliczne zbiorniki wodne, rzeki, potoki są zanieczyszczone przez gospodarstwa rolne (w %)

Za relatywnie mały problem uznano brak zabezpieczeń przeciwpowodziowych, bo choć odpowiedzi „bardzo duży problem” i „znaczący problem” wybrała łącznie blisko jedna czwarta respondentów, to jedna trzecia odpowiedziała, że problem taki nie występuje na omawianym obszarze. Jeden z ankietowanych jako problem dopisał „archaiczne metody ochrony przeciw powodzi”.

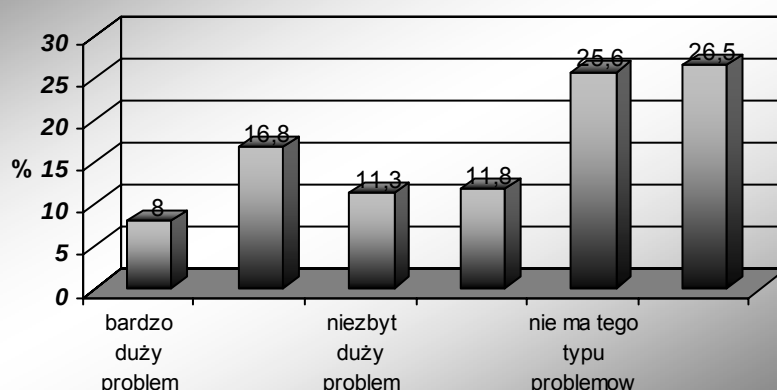
Rozkład odpowiedzi na pytanie o problem zbiorników z zapasową wodą najprawdopodobniej świadczy o tym, że ocena tej kwestii zależy od uwarunkowań lokalnych, o zasięgu mniejszym niż obszar działania rzgów. Spory jest bowiem zarówno odsetek respondentów uznających to zjawisko za problem, jak i tych, według których problem taki nie istnieje. Aż jedna piąta respondentów odpowiedziała, że nie wie, jak duży jest to problem.

Optymistycznie wyglądałyby opinie dotyczące problemu braku kontroli nad poborem wód, bo aż jedna czwarta respondentów uważa, że problem taki nie występuje na omawianym obszarze – ale też nieco ponad jedna czwarta przyznaje, że nie jest w stanie ocenić sprawy z braku wiedzy. Brak kontroli nad poborem wód jest dużym problemem tylko dla 8%, a dla niemal 17% jest to problem znaczący.

W kontekście tego problemu istotna jest uwaga dopisana przez jednego z respondentów na temat „[braku] edukacji społeczności w zakresie racjonalnego (oszczędnego) zużycia wody” oraz „[problem] powszechnie znanego regulaminu gospodarowania wodą przez obywateli.”

Nie ma żadnej kontroli nad poborem wód, więc nie wiadomo, ile kto zużywa i na ile jej wystarczy (w %)

W odpowiedziach na pytanie 1, dotyczące stanu wód, znalazły się liczne uwagi odnoszące się do zagadnień morfologicznych, jakości wód, kwestii prawnych, organizacyjnych, finansowych i innych.

Podsumowując te wypowiedzi: za poważny dla lokalnej społeczności problem należy uznać brak oczyszczalni ścieków – pomimo tego, że kategoria ta pojawiła się w pytaniu zamkniętym, kilkunastu respondentów dopisywało ten problem osobno, w miejscu przeznaczonym dla kwestii innych. Kolejną, równie ważną sprawą jest bardzo negatywna ocena stanu wód – ten problem również dopisywano, mimo że respondenci w pytaniu tabelarycznym mogli oceniać (i oceniali) stan zbiorników wodnych, rzek i potoków. Zwracano uwagę, że stan wód wynika między innymi z „odprowadzania nieczystości wprost do rzeki” i braku oczyszczalni (wręcz zamieszczano uwagi: „brak oczyszczalni ścieków w Szczecinie, odchody ludzi, podpaski wpadają do Odry przy Wałach”).

Poniżej pogrupowano uwagi odnoszące się do problemów obszaru działania RZGW Szczecin.

Zagadnienia morfologiczne

- Melioracje pogarszające jakość siedlisk przyrodniczych.
- Brak zbiorników małej retencji na większych ciekach wodnych,
- Zabudowa mieszkaniowa na niskopłożonych terenach,
- Zabezpieczenie brzegu morskiego w rejonach zurbanizowanych
- Przepławka na elektrowni nie spełnia wymogów. Naszym zdaniem górna część przepławki powinna być zainstalowana na stałe
- Należy na terenach najbliższych wykonać zbiorniki retencyjne-obecnie wydaje się duże środki na utrzymanie przepompowni a łąki nie są wykorzystywane. (...)Wykonać retencję na dogodnie położonych jeziorach.
- W mieście problemem są rozpadające się umocnienia brzegów rzeki (poniemieckie) z kamienia
- Brak zbiorników retencyjnych
- Źle przeprowadzone melioracje i brak retencji.
- Brak zbiorników retencyjnych, nieregulowane małe rzeczki, potoki

Zagadnienia jakościowe

- Zbiorniki zarastają

- *Brak oczyszczalni ścieków*
- *Brak ujęć wody*
- *Niskie ciśnienie wody*
- *Nieuregulowana woda*
- *Zapiaszczone dno*
- *Brak ryb z powodu zanieczyszczenia, spadek ilości ryb w potokach, brak urządzeń do migracji ryb*
- *Hałas powodowany przez sporty wodne (2 odpowiedzi)*
- *Niedostatek instalacji oczyszczających ścieki - głównie tereny wsi.*

Rzadziej zwracano uwagę na **aspekty społeczne**. Pojawiły się jednak pojedyncze wskazania na takie problemy jak:

- *Zaśmiecanie rzeki przez ludzi*
- *Brak świadomości ludzi o roli zbiorników wodnych*
- *Brak szkoleń na temat zmiany świadomości ekologicznej*

Jeśli idzie o aspekty prawne, to zwrócono uwagę na problem kłusownictwa wodnego (rybackiego) (3 wskazania na taki problem) oraz na problem nielegalnych budowli wodnych.

Zwrócono również uwagę na następujące problemy organizacyjne, ekonomiczne i finansowe oraz prawne:

- *Należy na terenach najbliższych wykonać zbiorniki retencyjne-obecnie wydaje się duże środki na utrzymanie przepompowni a łąki nie są wykorzystywane. Wprowadzić dopłaty UE do zbiorników wodnych*
- *Niskie nakłady w stosunku do potrzeb na utrzymanie urządzeń wodnych i cieków*
- *Zbyt małe środki finansowe na utrzymanie wód.*
- *Brak wzajemnej koordynacji działań w zakresie utrzymania i ochrony wód.*
- *Wobec istniejącego prawa występuje brak egzekucji w zakresie ochrony i utrzymania czystości wód.*

Inne wskazane problemy to:

- *Już przy średnim deszczu problem z odprowadzaniem wód deszczowych - zalanie ulic*
- *Brak baniaków strażackich w lasach*
- *Monopolista-dostawca wody - wysokie ceny, niegospodarność*

Tabela 23. w syntetyczny sposób przedstawia procentowy rozkład odpowiedzi na poszczególne kwestie w pyt. 1.

Tabela 23.

Ocena problemów dotyczących stanu wód a przynależność terytorialna do RZGŚ Szczecin								
	Bardzo duży problem	Znaczący problem	Niezbędny duży problem	To się zdarza, ale nie jest to problem	Nie ma tego typu problemu	Nie wiem	Ogółem	
Brak zabezpieczeń powodujące zagrożenie powodzią	10,6%	22,3%	15,2%	11,8%	33,9%	6,0%	100,0%	
Zanieczyszczenie okolicznych wód przez zakłady przemysłowe	18,2%	30,7%	15,5%	11,3%	16,0%	8,3%	100,0%	
Zanieczyszczenie okolicznych wód przez gospodarstwa rolne	9,4%	28,9%	22,4%	11,8%	12,6%	14,8%	100,0%	
Brak kanalizacji powodujący odprowadzanie ścieków do okolicznych wód	22,5%	24,6%	12,3%	10,5%	19,8%	10,2%	100,0%	
Brak zbiorników z zapasową wodą	13,8%	20,2%	13,0%	7,5%	25,1%	20,4%	100,0%	
Zaśmiecone korytarze rzek i potoków	30,4%	36,1%	12,7%	8,7%	8,1%	4,0%	100,0%	
Brak kontroli nad poborem wód	8,0%	16,8%	11,3%	11,8%	25,6%	26,5%	100,0%	
Zanieczyszczone tereny ze zbiornikami wodnymi	28,4%	36,4%	12,2%	6,8%	9,0%	7,1%	100,0%	
Inne problemy dotyczące stanu wód	3,3%	0,7%	0,0%	0,0%	95,8%	0,1%	100,0%	

W ankietach zebranych przez RZGW w Szczecinie dodatkowych uwag i sugestii udzieliło 30 osób, co stanowi 3,7% ankietowanych. Ze względu na niewielki odsetek udzielonych odpowiedzi na pytania otwarte, nie podawano ich dalszej analizie. Ponadto większość wpisanych przez respondentów uwag, ze względu na charakter wypowiedzi nie mogła znaleźć odzwierciedlenia w ostatecznej wersji „Przeglądu istotnych problemów gospodarki wodnej”.

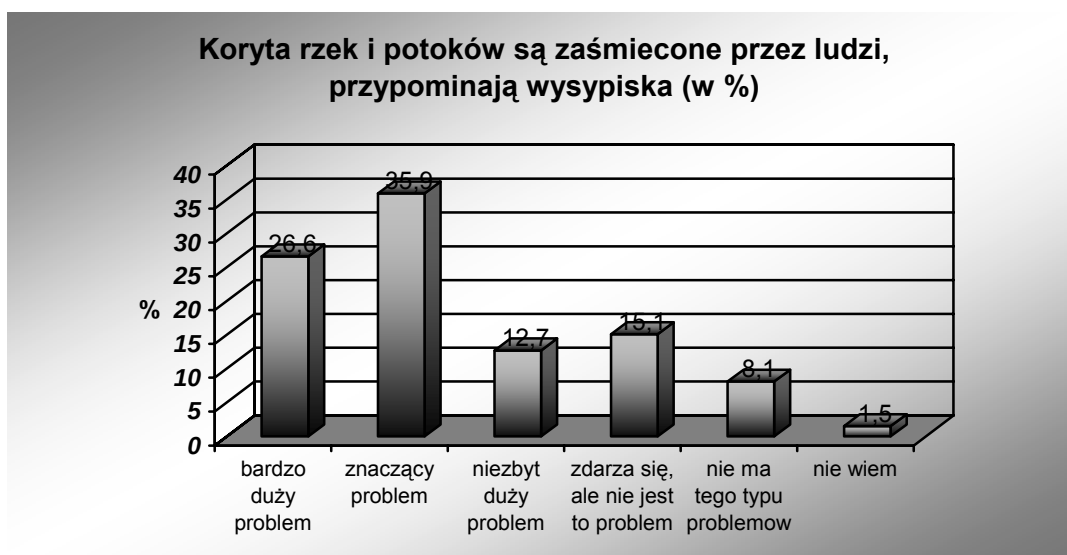
Przykłady niektórych odpowiedzi umieszczono poniżej.

<i>Złe prawo. Opakowania winny być zwrotne. Wszystkie opakowania jednorazowe powinny być obłożone wysoką kaucją.</i>
<i>Urząd nie deklaruje współpracy z RZGW w Szczecinie z uwagi na bardziej 'pomorski' związek terytorialny</i>
<i>Więcej pieniędzy na oczyszczanie ścieków. Większa odpowiedzialność osób za stan zanieczyszczenia na ich gruntach przyległych do wód.</i>
<i>Zmienić procedury dostępu do źródeł finansowania starych, wyeksploatowanych urządzeń komunalnych - wodociągów i oczyszczalni ścieków.</i>
<i>Korzystny trend III RP - kontynuować.</i>
<i>Zakłady więcej niż 50-letnie monitorować szczegółowiej.</i>
<i>Kierunek - mała retencja, odbudowa i budowa nowych wałów przeciwpowodziowych, policja ekologiczna</i>
<i>Ekologiczne czyste wody przeznaczyć do rekreacji (ale po obliczeniu ile ludzi może tam przebywać bez szkody dla środowiska - tzn. model szwedzki)</i>
<i>Likwidacja Zarządów Melioracji i Urządzeń Wodnych jako instytucji dublującej RZGW, braku kompetencji,</i>

<i>marnotrawiącej państwowe środki na poprawę stanu gospodarki wodnej</i>
<i>Należałoby szerzej propagować możliwość zabrania głosu w mediach publicznych - radio, telewizja</i>
<i>W Bornem Sulinowie brak oczyszczalni ścieków z prawdziwością działania jest tylko odsącznik i część brudu schod\i do jeziora Pile (częste skarżenie wody)</i>
<i>Jest za dużo instytucji odpowiedzialnych za wody skarbu państwa. Od szeregu lat są niewystarczające środki na utrzymanie melioracji wodnych podstawowych i szczegółowych. Nie przywiązuje się wagi do retencji wodnej na jeziorach oraz rowach szczegółowych.</i>
<i>Konieczne są środki finansowe na utrzymanie prof. straży ochrony środowiska i restrykcyjne przepisy karne dla spraw zanieczyszczeń</i>
<i>Brak kontroli ze strony U.W. i U.M. nad wodami - przykład: Estuarium Odry-Basen Cichy-remonty, malowanie jednostek pływających, fizyczna likwidacja barek i innych jednostek pływających. Zanieczyszczenia dostają się do wody. Estuarium powinno być rezerwatem.</i>
<i>oszczędność wody powinna być propagowana</i>
<i>Występuje postępujące degradacje systemów wodnych ze względu na nie wykonywanie konserwacji.</i>
<i>Gmina Police słabo działa na rzecz środowiska i ochrony wód</i>
<i>Straż miejska nie zajmuje się (zapewne w dostatecznym stopniu) nielegalnymi wysypiskami</i>

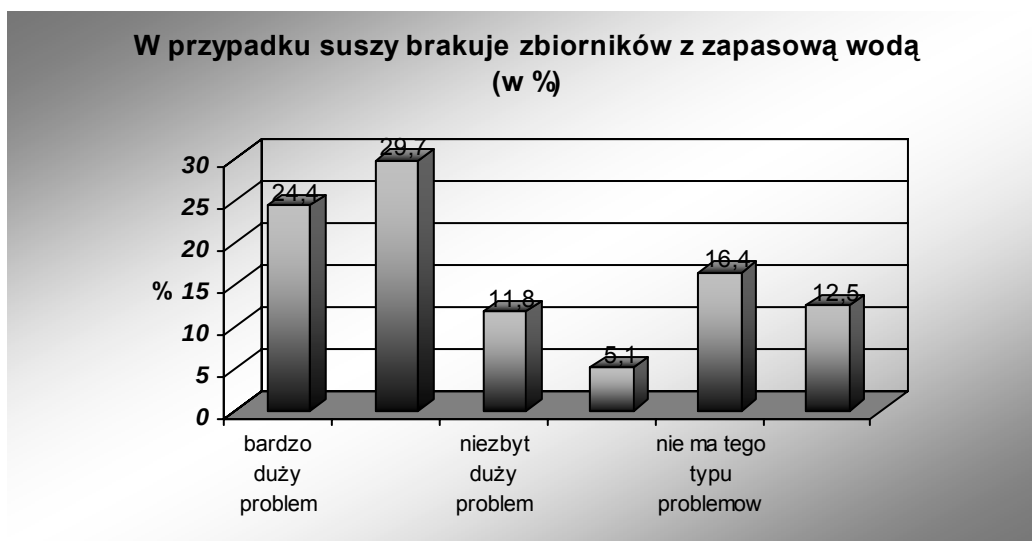
3.3.4. Ocena problemów stanu wód dla obszaru działania RZGW POZNAŃ

Na pierwszych miejscach listy problemów wód dla obszaru działania RZGW Poznań znajdują się: stan koryt rzek i potoków (26,6% odpowiedzi „bardzo duży problem”), brak zbiorników z zapasową wodą (24,4% ocen „bardzo poważny problem”) oraz brak kanalizacji powodujący odprowadzanie ścieków do okolicznych wód. Na wysokim miejscu pod względem rangi problemów należy umiejscowić też zanieczyszczenie terenów ze zbiornikami wodnymi. Zaniedbanie koryt rzek i potoków za problem uznało dwie trzecie wszystkich respondentów (bo 30% oceniło, że jest to problem znaczący). Tylko 8% ankietowanych oceniło, że problem ten nie występuje na omawianym obszarze. Zagadnień jakościowych zasobów wodnych (np. zanieczyszczeń zbiorników wodnych), dotyczyła też większość uwag dopisywanych przez respondentów, których cytaty znajdują się w końcowej części odnoszącej się do omawianego regionu wodnego.

Za problem wymagający działań naprawczych należy też uznać brak zbiorników z zapasową wodą: łącznych odpowiedzi „bardzo duży problem” „znaczący problem” udzielono w niemal 55% ankiet. Relatywnie spory odsetek odpowiedzi „nie ma tego typu problemów” (16, 4%)

oraz „nie wiem” (12,5%) można prawdopodobnie wyjaśnić tym, że zjawisko dotyczy określonych gmin i obszarów słabiej zurbanizowanych lub niezurbanizowanych.

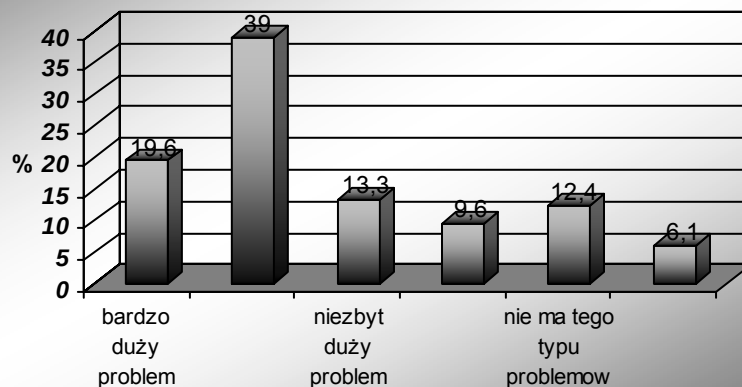
Ponad połowa ankieterowanych oceniła, że problemem jest również brak kanalizacji powodujący odprowadzanie ścieków do okolicznych wód – inne oceny (od „niezbyt duży problem” do „nie ma tego problemu”) rozłożyły się dość równomiernie.

Jeśli idzie o stan terenów ze zbiornikami wodnymi, to co 5 respondent uznał, że jest to problem bardzo duży, a aż niemal 40%, że jest to problem znaczący (co daje łącznie blisko

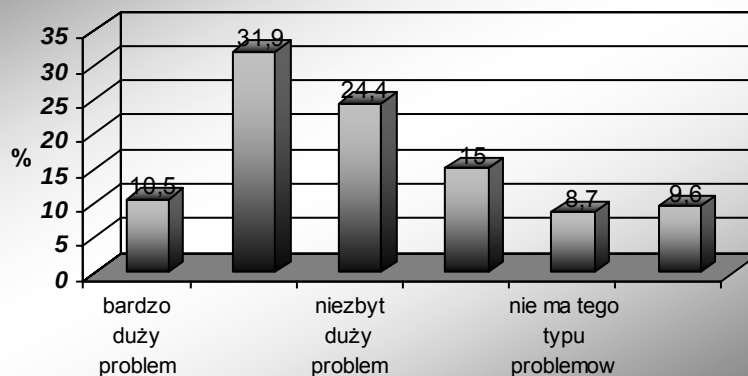
dwie trzecie wszystkich ocen). Jednocześnie niemal co 5 respondent uważa, że taki problem nie występuje lub zjawisko się zdarza, ale nie jest problemem.

Tereny ze zbiornikami wodnymi, które mogłyby być rekreacyjne, są zanieczyszczone i zaniedbane (w %)

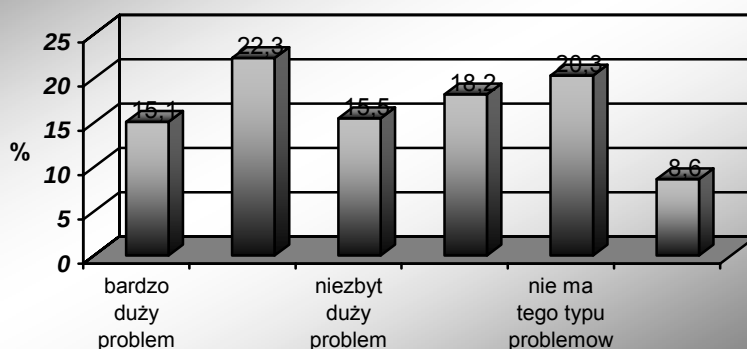
Problemem niższej rangi jest zanieczyszczenie wód przez gospodarstwa rolne: co dziesiąty respondent ocenia, że jest to problem bardzo duży, blisko jedna trzecia, że problem znaczący, a jedna czwarta, że problem niezbyt duży. Jednocześnie co dziesiąty uznaje, że problem taki nie występuje – i co dziesiąty, że nie wie nic o tym zjawisku.

Okoliczne zbiorniki wodne, rzeki, potoki są zanieczyszczone przez gospodarstwa rolne (w %)

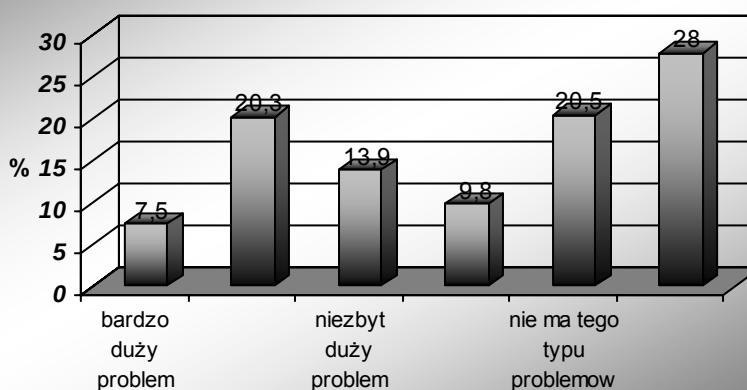
Dość równomiernie rozkładają się oceny odnoszące się do problemu zanieczyszczeń wód przez zakłady przemysłowe – w odpowiedziach nie przeważają w istotnym stopniu takie, które określić zjawisko jako albo bardzo problematyczne, albo nie występujące na omawianym obszarze.

Woda w okolicznych zbiornikach wodnych, rzekach, potokach jest zanieczyszczona przez zakłady przemysłowe (w %)

Uwagę zwracają natomiast oceny dotyczące braku kontroli wód – odpowiedź „nie wiem” była najczęściej wybierana (aż 28% wszystkich odpowiedzi), co może oznaczać brak świadomości społecznej na temat wagi kontrolowania i racjonalnego wykorzystywania wód. Po mniej więcej tyle samo osób oceniło, że brak kontroli nad poborem wód jest problemem znaczącym i że nie jest to problem występujący na obszarze. Tylko 7,5% ankietowanych ocenia to zjawisko za problem bardzo duży.

Nie ma żadnej kontroli nad poborem wód, więc nie wiadomo, ile kto zużywa i na ile jej wystarczy (w %)

Na podstawie ocen wystawionych przez respondentów można uznać, że na obszarze działań RZGW Poznań problemem nie jest brak koniecznych zabezpieczeń przeciwpowodziowych – aż połowa ankietowanych uważa, że takiego problemu nie ma, a 13%, że zjawisko to występuje, ale nie jest to problem. Tylko 4 na 100 respondentów uważa ten problem za bardzo duży, a 13 na 100 za znaczący.

Poruszane przez respondentów problemy wody dotyczyły najczęściej problemów bez wskazania konkretnej lokalizacji, najczęściej dotyczyły one kwestii jakościowych wody, rzadziej, ale też liczne były wskazania na problemy z zakresu zagadnień morfologicznych. Ogólnie rzecz biorąc, można powiedzieć, że uwaga poświęcana w dopisywanych przez respondentów problemach potwierdzała rangę problemów, jaka wynika z analizy ilościowej (z odpowiedzi na pytania zamknięte).

Zagadnienia ilościowe – zasoby dyspozycyjne wód śródlądowych

- *Obniżenie poziomu wód gruntowych*
- *Zanik wód gruntowych*
- *Kopalnie- obniżenie lustra.*
- *Zmiany poziomu wód "bobry"*
- *Brak dużych zbiorników wodnych*
- *Obniżenie poziomu wód - kopalnia odkrywkowa.*
- *Największy problem to bardzo małe zasoby wody pitnej*
- *Drastycznie obniża się poziom wód gruntowych*
- *Wysychanie naturalnych, małych zbiorników wodnych*

Zagadnienia morfologiczne

- *Brak zbiorników retencyjnych; brak lub zaniechanie utrzymania rowów melioracyjnych*
- *Melioracje - prostowanie cieków, pogłębianie koryta, wycinanie drzew przy rzekach*
- *Eutrofizacja*
- *Narastająca eutrofizacja zbiorników wodnych*
- *Brak zbiorników retencyjnych przy ciekach wodnych (okres letni)*
- *Budowa żwirowni, pozwolenie na budowę żwirowni z przebijaniem warstw wodonośnych*
- *Zły stan urządzeń wodnych i budowli*
- *Utrzymanie urządzeń ochrony przeciwpowodziowej.*

- *Brak zbiorników retencyjnych, słabe zagospodarowanie zbiorników wodnych pod względem rekreacyjnym.*
- *Brak regulacji i czyszczenia strug, potoczków.*
- *Brak prawidłowej melioracji, niedrożne rowy.*
- *Brak regulacji rzek*
- *Brak regulacji rzek i mechanicznych zastaw na spiętrzenie wody w okresie suszy.*
- *Budowa ośrodków rekreacyjnych*
- *Brak uregulowań na warcie, zabezpieczenia brzegów rzeki.*
- *Odtworzenie byłych zbiorników retencyjnych na małych ciekach wodnych*
- *Niedostateczna dbałość o infrastrukturę wodną*
- *Brak regulacji kanału obrzańskiego*
- *Brak dbałości o rowy i przepusty.*

Zagadnienia jakościowe:

- *Zły stan urządzeń przeciwpowodziowych.*
- *Nawożenie pól (nawozy) - przedostanie do wód powierzchniowych, rzek, jezior.*
- *Zanieczyszczone zbiorniki wodne (śmieci).*
- *Zanieczyszczenia wody detergentami – turystyka*
- *Zły stan urządzeń wodnych i budowli*
- *Brak melioracji podstawowej.*
- *Oczyszczalnia śmieci nie oczyszcza ścieków*
- *Oczyszczalnia ścieków w Margoninie*
- *Szamba z nieszczelnymi konstrukcjami lub z odprowadzaniem ścieków do wód gruntowych względnie powierzchniowych.*
- *Brak melioracji i oczyszczania kanałów rzecznych*
- *Miejska oczyszczalnia ścieków podczas deszczów wylewa do rzeki*
- *Śmieci w lasach*
- *Brak kanalizacji i ścieki są odprowadzane na łąki*
- *Zrzuty ścieków do jezior, nieprzystosowane (nieodpowiednio zabezpieczone) stawki rybne*
- *Zarastanie zbiorników*
- *Zaśmiecanie i zaniedbanie*
- *Brak krzewów i drzew nad brzegami wód*
- *Brak czystych zbiorników wodnych służących rekreacji*
- *Nielegalne składowiska odpadów w obszarach ujęć ochronnych, w nieczynnych kamieniołomach. Składowanie obornika w postaci przyz na polach. Wylewanie ścieków (gnojowicy) na pola uprawne (głównie w nocy).*
- *Brak oczyszczalni ścieków*
- *Zanieczyszczenie cieków wodnych i zbiorników.*
- *Zdarzają się przypadki zaśmiecania wód*
- *Zanieczyszczenie zbiorników wodnych.*
- *Koryta potoków są zaśmiecone*
- *Jest kanalizacja a ścieki w rzece.*
- *Zanieczyszczenie zbiornika wodnego. Stałe częste zakazy kąpiei, odprowadzanie ścieków do rzek oraz ich zanieczyszczenie.*

- Zanieczyszczenie zbiorników rekreacyjnych, zaśmiecanie rzek, odprowadzanie ścieków do rzek.
- Woda w wielu rzekach b. Brudna. Dużo w niej ścieków. Najgorzej latem.
- Ścieki płyną do rzeki pomimo tego, że płacimy za oczyszczanie w oczyszczalni.
- Pomimo inwestycji i oczyszczania ścieki pływają do rzeki.
- Zrzucanie ścieków przemysłowych na oczyszczalnie gminne są także toksyczne, oczyszczalnie te nie są w stanie ich oczyścić.
- Degradacja jezior, konieczna jest szybka rekultywacja jezior Jelonek, Winiary i Jezioro Świętokrzyskie.

Inne

Aspekty społeczne

- Nieracjonalne gospodarowanie wodami.
- Mała wiedza na temat hydrologii wsi; brak możliwości kształcenia społeczeństwa nie ze względu na organizację, ale na brak zainteresowania społeczeństwa
- Niekontrolowana rekreacja
- Brak wiedzy o aktualnej sytuacji a tym samym brak możliwości skutecznego działania wśród instytucji samorządowych
- Brak dbałości społeczeństwa o koryta rzeczne i tereny zalewowe

Aspekty organizacyjne

- Brak zainteresowania tylko gadanie, brakuje motywacji władz
- Ochrona i nadzór wszystkich zbiorników wodnych
- Zagospodarowanie urbanistyczne terenów dorzeczy nie idzie równolegle z zagospodarowaniem (przystosowaniem) koryt rzecznych
- Nie ma kontroli nad spływem wód wiosennych
- Produkcje zakładowe, które nie mają swoich przyzakładowych oczyszczalni.

Aspekty ekonomiczne i finansowe

- Brak środków na czyszczenie i szlamowanie. Zanieczyszczenie zbiornika substancjami organicznymi i chemicznymi, co roku wiosną następuje wykwit sinic. Zbiornik nie jest dopuszczony do kąpiei, woda śmierdzi.
- Brak pieniędzy na utrzymanie infrastruktury dróg wodnych spowodował ich dewastację - brzegi, tamy wzdłużne i poprzeczne, przemiały, zastępcze podejścia do śluz żeglugowych.
- Brak finansów na właściwe utrzymanie rzek
- Brak środków na budowę infrastruktury rekreacyjnej nad wodami
- Woda ze względu na swoją jakość jest zbyt droga.

Aspekty prawne

- Uregulowania prawne dotyczące dzierżawy wód.
- Nieodpowiednie przepisy prawne.

Inne

- Brak przystani żeglarskiej.
- Niepełne wykorzystanie samooczyszczania się wód powierzchniowych

Tabela 24.

Ocena problemów dotyczących stanu wód a przynależność terytorialna do RZGW Poznań							
	Bardzo duży problem	Znaczący problem	Niezbędny duży problem	To się zdarza, ale nie jest to problem	Nie ma tego typu problemu	Nie wiem	Ogółem
Brak zabezpieczeń powodujące zagrożenie powodzią	4,8%	12,9%	12,7%	12,9%	50,4%	6,4%	100,0%
Zanieczyszczenie okolicznych wód przez zakłady przemysłowe	15,1%	22,3%	15,5%	18,2%	20,3%	8,6%	100,0%
Zanieczyszczenie okolicznych wód przez gospodarstwa rolne	10,5%	31,9%	24,4%	15,0%	8,7%	9,6%	100,0%
Brak kanalizacji powodujący odprowadzanie ścieków do okolicznych wód	22,5%	30,1%	14,6%	13,1%	14,3%	5,5%	100,0%
Brak zbiorników z zapasową wodą	24,4%	29,7%	11,8%	5,1%	16,4%	12,5%	100,0%
Zaśmiecone korytarze rzek i potoków	26,6%	35,9%	12,7%	15,1%	8,1%	1,5%	100,0%
Brak kontroli nad poborem wód	7,5%	20,3%	13,9%	9,8%	20,5%	28,0%	100,0%
Zanieczyszczone tereny ze zbiornikami wodnymi	19,6%	39,0%	13,3%	9,6%	12,4%	6,1%	100,0%
Inne problemy dotyczące stanu wód	4,3%	4,0%	0,2%	0,5%	87,3%	3,7%	100,0%

W ankietach zebranych przez RZGW w Poznaniu dodatkowych uwag i sugestii udzieliło 37 osób, co stanowi 5,9% ankietowanych. Ze względu na niewielki odsetek udzielonych odpowiedzi na pytania otwarte, nie podawano ich dalszej analizie. Ponadto większość wpisanych przez respondentów uwag, ze względu na charakter wypowiedzi nie mogła znaleźć odzwierciedlenia w ostatecznej wersji „Przeglądu istotnych problemów gospodarki wodnej”.

Przykłady niektórych odpowiedzi umieszczono poniżej.

<i>Zbyt dużo biurokracji a mało konkretnych decyzji w terenie odnośnie widocznych efektów.</i>
<i>Rewitalizacja podstawowych dróg wodnych śródlądowych w kierunku odtworzenia infrastruktury hydrotechnicznej rzek do stanu z okresu lat 1960-1970.</i>
<i>Strata finansów na te ankiety, uważam, że lepiej byłoby zainwestować te pieniądze w wdrożenie dróg wodnych. A pytanie o dodatkowy podatek - kompletna bzdura - brawo dla twórców ankiety (negatyw).</i>
<i>Jednym z ważniejszych problemów gospodarki wodnej jest właściwa regulacja poziomu wód, retencja "mała", "duża". Wazną rolę mogliby spełniać tzw. konsultanci, powołani "doradcy" głównie w branży rolnictwa.</i>
<i>Jeszcze zbyt duże używanie (ŚÓR i nawozy) chemikaliów w pobliżu cieków wodnych.</i>
<i>Problem braku czystej wody jest olbrzymi i nie będzie rozwiązany bez uświadamienia społeczeństwa</i>
<i>Szczegółowe rozliczanie gospodarstw z wywożonych zawartości, szamb. Zoobowiązać gorzelnie do zagospodarowania odpadów ciekłych a nie wywożenie na pola i inne grunty. Zmniejszyć liczebność bobra co</i>

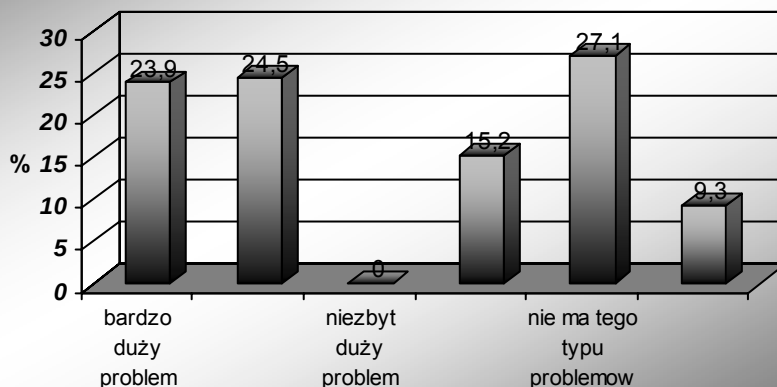
<i>najmniej o 50%.</i>
<i>Należy zmienić zarządzanie funduszami pozyskanymi z opłat za wprowadzanie ścieków do wód oraz za korzystanie z wód - to budżet Państwa powinien bezpośrednio inwestować te pieniądze na utrzymanie i ochronę wód. Teraz inwestuje te pieniądze w(cd w ankiecie)</i>
<i>Wysypiska śmieci z segregacją i recyklingiem</i>
<i>konieczne jest zwiększenie środków finansowych na inwestycje związane z retencjonowaniem wody w dolinach rzek.</i>
<i>Tereny w strefie zalewowej Parsęty są dopuszczone do zabudowy, co powoduje raz na kilka lat podtopienia.</i>
<i>Lepsze poinformowanie społeczności o tego rodzaju przedsięwzięciach.</i>
<i>należy zwiększyć budżetowe środki finansowe na utrzymanie i eksploatację urządzeń melioracji podstawowych i rzek mających wpływ na regulację stosunków wodnych na potrzeby rolnictwa</i>
<i>W planowaniu przestrzennym miasta Poznania brak jest jasnej koncepcji dla doliny i rzeki Warty, rozwoju turystyki wodnej itp.</i>
<i>na pierwszym planie powinno być uświadomienie społeczeństwa w zakresie oszczędności i gospodarowania wodą, przez media- mają największy zasięg.</i>
<i>Więcej zainteresowania terenami położonymi w pobliżu rzek objętymi szczególnymi problemami z podtopieniami lub powodzią.</i>
<i>Niedostateczny nadzór nad zasobami wodnymi.</i>
<i>Proponuję aby Wodociągi wpływały na gminy w sprawie budowy kanalizacji.</i>
<i>Proponuję zwiększyć ilość miejsca przeznaczonego na uwagi, sugestie, propozycje</i>
<i>Wielokrotnie obserwowałem pracę robotników przy awariach, remontach- opis wcześniej.</i>
<i>Na małych ciekach wodnych były małe młyny, elektrownie, tartaki, które piętrzyły wodę i te zbiorniki trzeba odtworzyć ponieważ były to zbiorniki retencyjne oraz napowietrzały na kaskadach wodę (samooczyszczanie , natlenianie wody).</i>
<i>programy i szkolenia dotyczące ekologii</i>
<i>Proszę usprawnić stan rowów melioracyjnych - musi działać w obie strony.</i>
<i>Wyregulowanie koryta rzeki Rgilewki na terenie naszej gminy oraz pilne rozbudowanie kanalizacji ściekowej i oczyszczalni ścieków.</i>
<i>Woda posiada słabą jakość i przy tym jest jeszcze droga.</i>
<i>Woda posiada słabą jakość i przy tym jest jeszcze droga.</i>
<i>W mediach, TV, problemy ochrony wód, zagrożeń pokazuje się najczęściej przy okazji powodzi, suszy i innych kataklizmów. Brak jest systematycznej edukacji ekologicznej na różnych poziomach (programy dla przedszkoli, szkół i dorosłych).</i>
<i>Powinny być większe kary za zanieczyszczanie.</i>
<i>Ogromnym problemem stają się bobry.</i>

3.3.5. Ocena problemów wód dla obszaru działania RZGW WROCŁAW

Również w przypadku obszaru działania RZGW Wrocław problemy najpoważniejsze dotyczą jakości wód i otaczających zbiorniki wodne terenów, co wiąże się między innymi z problemem braku kanalizacji. Na te kwestie najczęściej zwracano uwagę jako problemy bardzo duże i znaczące.

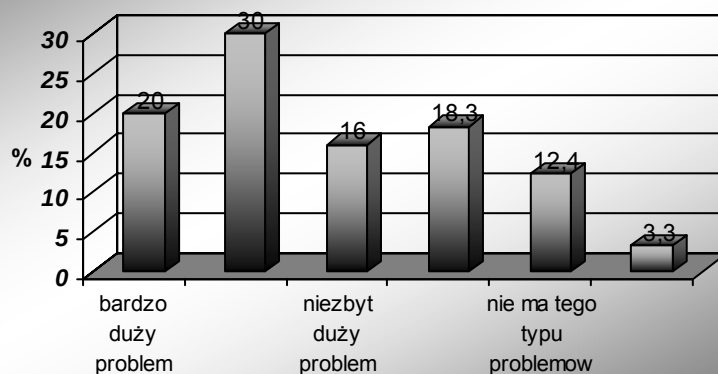
Najwięcej ocen „bardzo duży problem” uzyskała sprawa braku kanalizacji i odprowadzania przez ludzi ścieków do okolicznych wód – tak uznała niemal jedna czwarta ankietowanych, a kolejna jedna czwarta uznała problem za znaczący. Jednocześnie 27 respondentów na 100 oceniło, że problem braku kanalizacji nie występuje – takie różnice w rozkładach odpowiedzi skrajnych świadczyć mogą o tym, że problem ten ma charakter lokalny (np. w ogóle nie występuje w określonych gminach).

Brakuje kanalizacji i ludzie odprowadzają ścieki do okolicznych rzek, potoków czy zbiorników wodnych (w %)

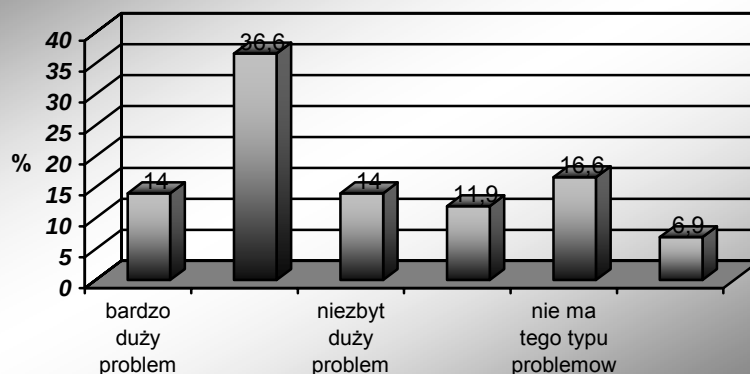

Kolejne dwa, zaznaczone już wyżej problemy dotyczą jakości wód – stanu koryt rzek i potoków, stanu terenów ze zbiornikami wodnymi. Co piąty respondent uznał zaśmiecenie koryt rzek i potoków za problem bardzo poważny, a 30 na stu za znaczący (czyli ponad połowa określa stan jako problemowy). Stan terenów ze zbiornikami oceniono lepiej, bo mniejsza jest liczba skrajnie negatywnych ocen (14%) oraz niemal 17% respondentów uważa, że problem taki nie występuje - jeśli jednak zsumujemy rozkłady wskazań na dwie negatywne oceny („bardzo duży problem” i „znaczący problem”), to okazuje się, że i ta kwestia przez połowę respondentów uznawana jest za problematyczną.

Koryta rzek i potoków są zaśmiecane przez ludzi, przypominają wysypiska (w %)

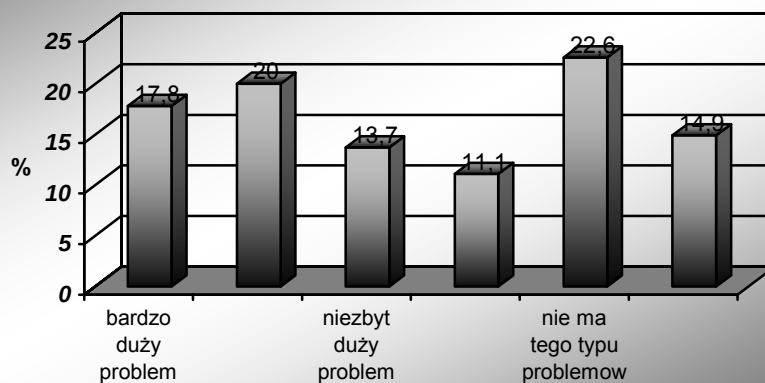

Tereny ze zbiornikami wodnymi, które mogłyby być rekreacyjne, są zanieczyszczone i zaniedbane (w %)

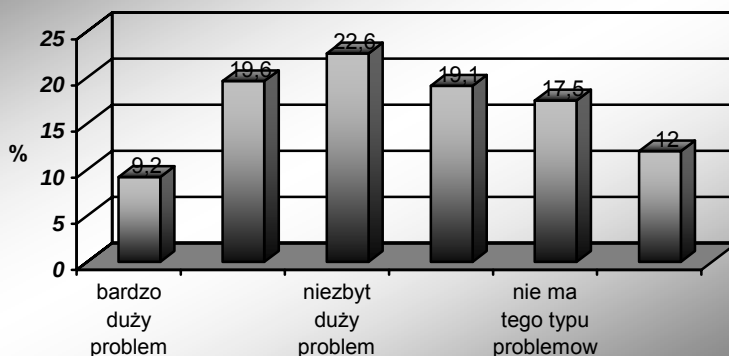
Nie jest ewidentna sprawa braku zbiorników z zapasową wodą, co również może świadczyć o specyficzności tego zjawiska na obszarach mniejszych niż obszar działań RZGW. Blisko 38% respondentów uważa, że jest to problem (łącznie oceny „bardzo duży” i „znaczący”), ale też spory jest odsetek tych, którzy uznają, że problem ten nie występuje (23%) albo zjawisko nie jest problematyczne (11%). Aż 15% respondentów nie miało zdania w tej sprawie.

W przypadku suszy brakuje zbiorników z zapasową wodą (w %)

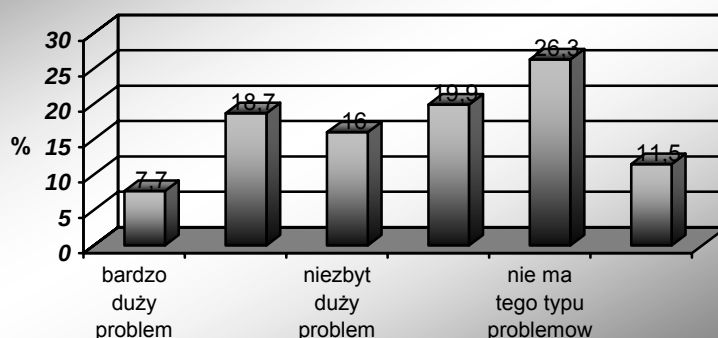
Za problem, ale rangi niższej niż wcześniej wymienione zjawiska, można uznać zanieczyszczenia wód powodowane przez gospodarstwa rolne. Wprawdzie około 29% ankietowanych uważa zjawisko za problem (łącznie wskazania na „bardzo duży” i „znaczący”), ale też blisko 37% nie widzi tego problemu lub uznaje zjawisko za nieproblematyczne.

Okoliczne zbiorniki wodne, rzeki, potoki są zanieczyszczone przez gospodarstwa rolne (w %)

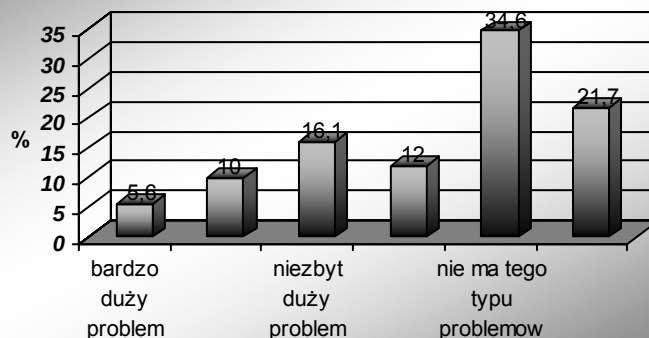
Jeszcze mniej ocen negatywnych uzyskało zjawisko zanieczyszczenia wód przez zakłady przemysłowe: 18 respondentów na 100 uznało je za problem bardzo duży lub znaczący, a aż 26% ankietowanych ocenia, że problem ten nie istnieje w miejscu ich zamieszkania, a niemal co piąty respondent, że zjawisko istnieje, ale nie jest problemem.

Woda w okolicznych zbiornikach wodnych, rzekach, potokach jest zanieczyszczona przez zakłady przemysłowe (w %)

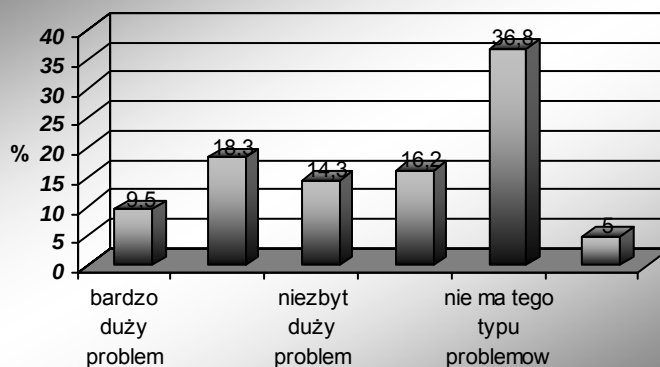
Z danych ankietowych wynika, że kwestia braku kontroli nad poborem wód i związanej z tym możliwości przewidywania, na ile jej wystarczy, nie jest uznawana za problem – tak uważa ponad jedna trzecia ankietowanych, a dość niski jest też odsetek tych, którzy zjawisko zauważają i oceniają jako problem. Należy jednak zwrócić uwagę na wysoki procent osób, które przyznają się do niewiedzy w tej sprawie – ponad jedna czwarta ankietowanych, którzy udzieli odpowiedzi „nie wiem”, może świadczyć o tym, że sprawa kontrolowania zużycia wody nie jest postrzegana jako element gospodarowania zasobami wodnymi.

Nie ma żadnej kontroli nad poborem wód, więc nie wiadomo, ile kto zużywa i na ile jej wystarczy (w %)

Z ankiet dla obszaru działania RZGW Wrocław wynika, że dla większości respondentów problemem nie jest brak zabezpieczeń przeciwpowodziowych – tak uważa niemal 38 na 100 ankietowanych, a 16 na 100 zauważa zjawisko, ale nie postrzega go jako problem. Jedna dziesiąta ocen to oceny skrajne „bardzo duży problem”, a blisko jedna piąta – znaczący problem – i oczywiście tych opinii, będących w mniejszości, nie należy ignorować.

Brak zabezpieczeń powodujące zagrożenie powodzią (w %)

W pytaniu 1b. respondenci powtarzali kwestie zawarte w pytaniu tabelarycznym (co można uznać za wskaźnik dotkliwości problemu), jak również zwracali uwagę na inne kwestie. Ogólnie, przeważały problemy z zakresu zagadnień jakościowych oraz morfologicznych. Poniżej znajdują się cytaty z kwestionariuszy (stąd ich często „hasłowy” charakter).

Zagadnienia ilościowe – zasoby dyspozycyjne wód śródlądowych

- *Niski poziom Nisy Łużyckiej, pobór wody przez Niemcy*

Zagadnienia morfologiczne

- *Brak obwałowań na rzece Szprotawa na odcinku od miejscowości Buczyzna gm. Radwanice do granicy z gm. Chocianów, stwarza duże zagrożenie powodziowe w miejscowościach: Nowa Kuźnia, Ułanów, Buczyzna, Strogoborzyce.*

- *Brak zbiorników retencyjnych i przeciwpowodziowych oraz odpowiednich jazów i stopni wodnych; brak retencji; zapiaszczenie lub erozje denne..*
- *Mury regulujące nurt potoków wymagają napraw oraz zamontowania barierek (Czermna i Słone)*
- *Utrata naturalnej retencji zlewni (urbanizacja i rolnictwo)*
- *Brak zbiorników małej retencji, zanieczyszczenie wód powierzchniowych*
- *Wysoki poziom wód gruntowych, Jest problem z rowami, całkowicie zarośnięte. Brakuje melioracji. Jak jest duży opad atmosferyczny to występują nieliczne podtopienia, jeśli długo go nie ma to z kolei susza daje się we znaki.*
- *Nadmierne przesuszenie terenów poprzez złą meliorację, w innych miejscach podtopienia przez brak melioracji.*
- *Zaniedbanie w utrzymaniu rzek i potoków. Problemy z ich drożnością. Nie uregulowany problem własności i zarządu rzek, międzywali i wałów (różni zarządcy)*
- *Brak konserwacji koryt rzek i ich wałów*
- *Zbiornik Krzywaniec na rzece Bóbr nie jest właściwie utrzymany, jest zalądowany*
- *Konserwacja cieków wodnych*
- *Meliorowanie rzek o naturalnym biegu*

Zagadnienia jakościowe:

- *Jesienne kiszunki i gnojowica wylewana do rowów - karać rolników indywidualnych za zanieczyszczenie wód*
- *Zanieczyszczenie biologiczne jeziora Wielicko a w konsekwencji b. Duża degradacja rzeki Pliszka*
- *Nie czyszczone rowy melioracyjne*
- *Woda z zanieczyszczonych rzek wypełnia zbiorniki retencyjne co powoduje złą jakość wody w tych zbiornikach i uniemożliwia ich wykorzystanie jako zbiorników rekreacyjnych. Wody podziemne pierwszego poziomu wodonośnego są zanieczyszczone i nie są wykorzystywane*
- *Nadmierna zapylenie, "kwaśne opady"*
- *Nadmierne zapylenie, "kwaśne deszcze"*
- *Kanalizacja jest a ścieki do rzeki*
- *Zanieczyszczenia odbiorników, złe gospodarowanie wodą, zbyt mały rygor co do zaśmiecania koryt rzecznych i jeziornych.*
- *Zanieczyszczenie jezior*
- *Śmieci w rzekach i lasach*
- *Problemy śmieci w lasach, kanałach, małych dopływach*
- *Dzikie wysypiska śmieci.*
- *Jakość wody w sieci wodociągowej*
- *Zanieczyszczenie wód przez przemysł i gospodarstwa domowe (brak kanalizacji w 60% gminy),*
- *Zanieczyszczenie rzek i potoków ściekami bytowymi.*
- *Tereny ze zbiornikami wodnymi są zaniedbane, brak gospodarza*
- *Zanieczyszczenia przez nawozy.*
- *Przydrożne rowy są miejscem gdzie kierowcy wyrzucają z samochodu wszystko, co zbędne*

Inne

Aspekty organizacyjne

- *Brak skojarzenia gospodarki wodnej z odpowiednią strukturą zalesiania oraz w ciągu cieków wodnych umożliwiające przejście okresowego nadmiaru wód przez system korzeniowy drzew*
- *Brak kontroli gospodarki wodnej*
- *Brak spójnej koncepcji zagospodarowania Odry w mieście Wrocław. Opory biurokratyczne.*
- *Lokalizowanie obiektów budowlanych na terenach zalewowych bez pozytywnych opinii fachowców z dziedziny ochrony przeciwpowodziowej*
- *Utrzymywać ciągle stan techniczny koryta rzek i potoków – monitoring*

Aspekty ekonomiczne i finansowe

- *Brak funduszy budowy kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków*

Aspekty prawne

- *Jesienne kiszunki i gnojowica wylewana do rowów - karać rolników indywidualnych za zanieczyszczenie wód*
- *Brak kontroli przez pracowników urzędu gminy nad wywozem ścieków do oczyszczalni (mieszkańców wiosek).*
- *Zbyt mała skuteczność egzekucyjna wobec zanieczyszczających wody i brzegi wód*
- *Brak egzekwowania kar za odprowadzanie ścieków do rzek i zbiorników przez gminy (Straż Miejska)*
- *Nieuregulowany stan prawny wałów rzeki Bóbr.*

Tabela 25.

Ocena problemów dotyczących stanu wód a przynależność terytorialna do RZGW Wrocław							
	Bardzo duży problem	Znaczący problem	Niezbędny duży problem	To się zdarza, ale nie jest to problem	Nie ma tego typu problemu	Nie wiem	Ogółem
Brak zabezpieczeń powodujące zagrożenie powodzią	9,5%	18,3%	14,3%	16,2%	36,8%	5,0%	100,0%
Zanieczyszczenie okolicznych wód przez zakłady przemysłowe	7,7%	18,7%	16,0%	19,9%	26,3%	11,5%	100,0%
Zanieczyszczenie okolicznych wód przez gospodarstwa rolne	9,2%	19,6%	22,6%	19,1%	17,5%	12,0%	100,0%
Brak kanalizacji powodujący odprowadzanie ścieków do okolicznych wód	23,9%	24,5%		15,2%	27,1%	9,3%	100,0%
Brak zbiorników z zapasową wodą	17,8%	20,0%	13,7%	11,1%	22,6%	14,9%	100,0%
Zaśmiecone korytarze rzek i potoków	20,0%	30,0%	16,0%	18,3%	12,4%	3,3%	100,0%
Brak kontroli nad poborem wód	5,6%	10,0%	16,1%	12,0%	34,6%	21,7%	100,0%
Zanieczyszczone tereny ze zbiornikami wodnymi	14,0%	36,6%	14,0%	11,9%	16,6%	6,9%	100,0%
Inne problemy dotyczące stanu wód	2,2%	,7%		,9%	92,7%	3,5%	100,0%

W ankietach zebranych przez RZGW we Wrocławiu dodatkowych uwag i sugestii udzieliło 25 osób, co stanowi 5,4% ankietowanych. Ze względu na niewielki odsetek udzielonych odpowiedzi na pytania otwarte, nie podawano ich dalszej analizie. Ponadto większość wpisanych przez respondentów uwag, ze względu na charakter wypowiedzi nie mogła znaleźć odzwierciedlenia w ostatecznej wersji „Przeglądu istotnych problemów gospodarki wodnej”.

Przykłady niektórych odpowiedzi umieszczono poniżej.

<i>Jest bardzo ważne, żeby ułatwić samorządom gminnym pozyskiwanie środków finansowych z przeznaczeniem na budowę sieci kanalizacji sanitarnej - zmniejszyć lub usunąć biurokratyczne przepisy, uprościć procedurę pozyskiwania środków!</i>
<i>Racjonalna gospodarka wodna i usunięcie długoletnich zaniedbań,</i>
<i>działania zgodnie z wymogiem Ramowej Dyrektywy Wodnej 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady</i>
<i>Umocnić gminy z zarządzaniu gospodarką wodną na terenach gminy - gospodarzy</i>
<i>Wzmocnić nadzór nad zbiornikami wody, rzekami i rowami na wsi</i>
<i>1) Budowa kanalizacji we wioskach - PILNE</i>
<i>2) Brak pojemników na segregację śmieci</i>
<i>zabezpieczyć fundusze na przeprowadzenie kanalizacji na terenie całej gminy</i>
<i>Sposób przeprowadzanych melioracji nadal tylko odwadniający!</i>
<i>I 9.b) Problem nr 6. Lokalne odcinki rzek są mocno zaśmiecone, szczególnie Odra po wezbraniach</i>
<i>Max. retencjonowanie wód</i>
<i>Przepisy nie są dostosowane do realiów małych gmin w Polsce</i>
<i>Przepisy nie są dostosowane do realiów małych gmin w Polsce</i>
<i>Należy wyszkolić odpowiednią kadrę, organizować spotkania i wyciągnąć z nich wnioski, przykłady z życia pomogą dopracować przepisy.</i>
<i>Na tego typu konferencjach powinny być poruszane tematy wykonawcze w realizacji budownictwa hydrotechnicznego</i>
<i>Przynosimy duże straty nie wykorzystując należycie dróg wodnych śródlądowych i najbardziej ekologicznego transportu wodnego. Należy też doskonalić system recyklingu i segregacji odpadów. Jeżeli będzie dochodowy, to będzie się zmniejszała chęć do ich ...</i>
<i>Nie mam przy obecnym stanie mojej wiedzy nt. istotnych problemów GW - żadnych uwag</i>
<i>Należy wybudować więcej oczyszczalni ścieków, składowisk odpadów śmieci.</i>
<i>Środki finansowe z funduszy centralnych są rozlokowywane za mało efektywnie.</i>
<i>Jak najszybciej uruchomić akcje informacyjne, dotyczące ekologii.</i>
<i>Uważam, że należy przede wszystkim uświadomić obywateli. Przedstawienie "czarnej wizji", co się stanie jeśli nie zmienimy swych działań wobec przyrody z pewnością zwiększyłoby świadomość.</i>
EDUKOWAĆ, NADZOROWAĆ, EKZEKWOWAĆ
<i>Zwiększyć nakłady na gospodarkę wodną.</i>
<i>Brak instytucji kontroli wydawanych pozwoleń wodno-prawnych</i>
<i>Zabezpieczyć wały przeciwpowodziowe - zniszczone przez bobry i nornice</i>
<i>Uszkodzone wały przeciwpowodziowe przez Bobry</i>
<i>Spółeczeństwo powinno być motywowane wysokimi karami i opłatami, tak żeby mogło dbać o stan środowiska i wód</i>
<i>Informacje na temat problemów gospodarki wodnej nie docierają do społeczeństwa.</i>
<i>potrzebne są melioracje wodne</i>

3.3.5. Ocena problemów wód dla obszaru działania RZGW KRAKÓW

W porównaniu do innych obszarów, badani z regionu RZGW Kraków wykazali stosunkowo dużą jedynomyślność w opinii na temat poszczególnych kwestii związanych ze stanem wód. W porównaniu do wyników z innych obszarów, respondenci znacznie rzadziej wybierali też odpowiedź „nie wiem”, co z dużą ostrożnością można traktować jako wskaźnik ich większej wiedzy (lub raczej większego zainteresowania) kwestiami ekologicznymi.

Problemem ocenionym jako najpoważniejszy (według średniej ocen) jest brak zbiorników z zapasową wodą na wypadek suszy. Aż trzy czwarte ankietowanych uznało, że jest to problem bardzo duży lub znaczący (w tym 11%, że bardzo duży). Co dziesiąty respondent uważa, że występuje takie zjawisko, ale nie jest problematyczne, lub też, że problem w ogóle nie występuje.

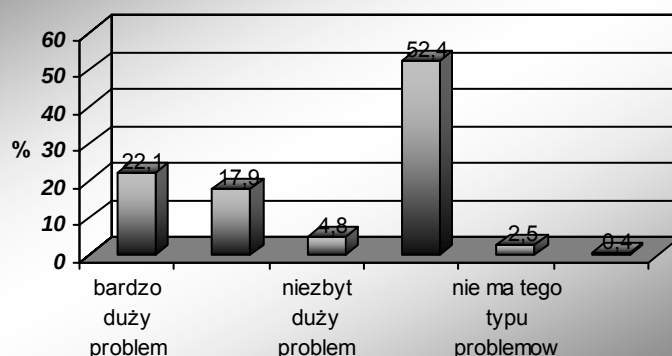

Problemem, który przez trzy czwarte badanych został uznany za bardzo ważny lub znaczący (odpowiedzi łącznie), jest stan terenów ze zbiornikami wodnymi, które mogłyby pełnić funkcje rekreacyjne, ale są zanieczyszczone i zaniedbane. Tylko 7 na 100 badanych uważa, że problem ten nie występuje.

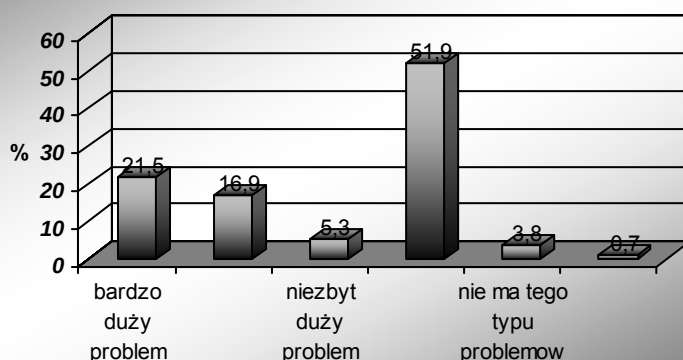
Znacznie lepiej oceniono stan koryt rzek i potoków. Wprawdzie jedna piąta badanych oceniła, że w miejscu ich zamieszkania problem jest bardzo duży, a niemal 18%, że znaczący, ale wyraźna większość (52,4%) uznała, że zjawisko zaśmiecania koryt zdarza się, ale nie jest problemem. Tylko 2,5% uważa, że problem tego typu nie występuje w ich miejscu zamieszkania.

Koryta rzek i potoków są zaśmiecone przez ludzi, przypominają wysypiska (w %)

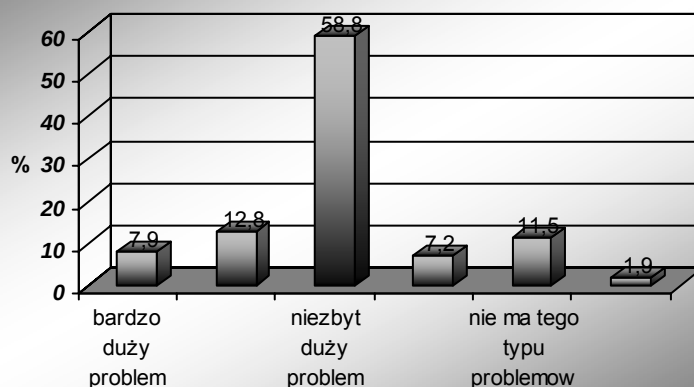
Zbliżone rozkłady odpowiedzi uzyskano w odniesieniu do pytania o brak kanalizacji i odprowadzania w związku z tym nieczystości do wód. Nieco połowa uważa, że zjawisko występuje, ale nie jest problemem, gdy z kolei dla około 40% zjawisko jest problemem bardzo dużym lub znaczącym. Taki rozkład odpowiedzi może wynikać z lokalnych zróżnicowań pod względem skanalizowania.

Brakuje kanalizacji i ludzie odprowadzają ścieki do okolicznych rzek, potoków czy zbiorników wodnych (w %)

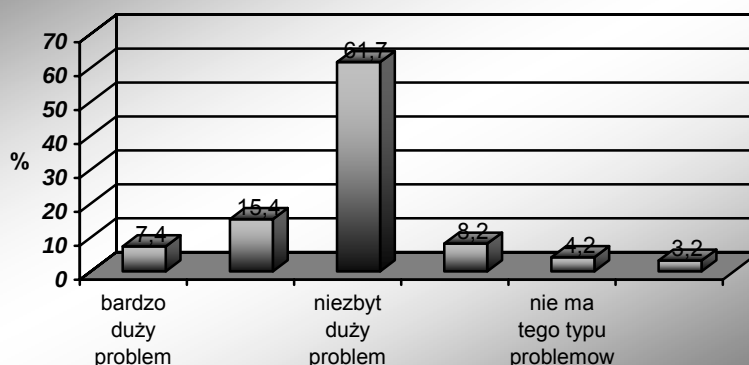
W przypadku pytania o brak zabezpieczeń przeciwpowodziowych przeważają odpowiedzi środkowe – połowa ankietowanych uważa, że problem nie jest duży. Odpowiedzi skrajne rozkładają się mniej więcej równomiernie.

Brak zabezpieczeń powodujące zagrożenie powodzią (w %)

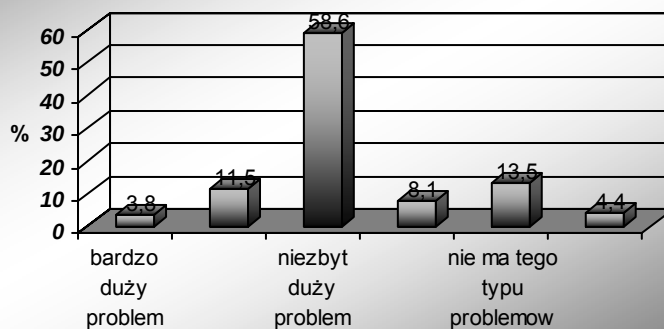

Zbliżone są również rozkłady odpowiedzi na pytanie o zanieczyszczenia powodowane przez zakłady przemysłowe i gospodarstwa rolne. Dominują wskazania na ocenę, że problem jest niezbyt duży, przy czym średnia ocen negatywnych (iż zjawisko jest większym lub mniejszym problemem) jest wyższa w odniesieniu do zanieczyszczeń powodowanych przez gospodarstwa rolne – w tym przypadku odpowiedź „bardzo duży problem” i „znaczący problem” wybrało łącznie dwie piątych badanych.

Okoliczne zbiorniki wodne, rzeki, potoki są zanieczyszczone przez gospodarstwa rolne (w %)

Woda w okolicznych zbiornikach wodnych, rzekach, potokach jest zanieczyszczona przez zakłady przemysłowe (w %)

Na koniec – kwestia braku kontroli nad poborem wód. Większość, bo aż niemal 60 na stu badanych uznaje, że nie jest to problem duży. Tylko 17 na 100 ocenia, że zjawisko jest problemem bardzo dużym lub istotnym. Dodać należy, że dane z tego obszaru wyróżniają się na tle innych ze względu na relatywnie niski odsetek tych, którzy wybrali odpowiedź „nie wiem”, co może być symptomem większego zainteresowania instytucjonalną kontrolą nad użytkowaniem wody.

W dopisywanych przez respondentów problemach przeważały te z zakresu zagadnień morfologicznych i jakościowych. Nie wskazywano dodatkowych problemów związanych z ilością wód. Poniżej zacytowane są uwagi respondentów, sklasyfikowane według list IP.

Zagadnienia morfologiczne

- *Brak zbiorników retencyjnych, brak środków na budowę kanalizacji*
- *Pobór żwiru rzeczno powodujący spadek poziomu wód*
- *Głównym problemem jest pompowanie przez istniejące kopalnie dolomitów ok.. 5000 m³ wód podziemnych dziennie. Od roku 2003 znacznie obniżył się poziom wód w studniach głębinowych na terenie gminy Baćkowiec*
- *Nadmierny pobór żwiru z dorzeczy*
- *Nadmierny pobór żwiru z dorzeczy*
- *Pobór żwiru i kamienia*
- *Dziki i prawny pobór żwiru z koryt*
- *Pobór żwiru rzeczno powodujący spadek poziomu wód*
- *Brak zabezpieczeń rowów przydrożnych*
- *Rzeka zarasta krzakami*
- *Regulacja brzegów dorzecza rzek - dopływów rzeki San*
- *Brak konserwacji istniejących budowli na potokach*
- *Brak regulacji potoków*
- *Niewystarczająca regulacja koryt rzek i potoków*
- *Betonowanie koryt*
- *Brak przepławek na przeszkodach wodnych*
- *Budowa zbiorników retencyjnych, budowa wałów na Sanie*

- *Ewentualne powodzie i podtopienia powodowane przez złą regulację koryt rzek (również jako problem z zakresu zjawisk ekstremalnych)*
- *Pobór kamienia z potoków*

Zagadnienia jakościowe:

- *Oczyszczalnia ścieków z Zakopanym nie jest w stanie przerobić ścieków w sezonie turystycznym i część jest wpuszczana do Dunajca !!! - zrzucania ścieków z soboty na niedziele (nocą)!*
- *Śmieci*
- *W przypadku deszczów zła jakość wody wodociągowej*
- *Spływa duża ilość trocin podczas przyboru rzeki Żabnica*
- *Brak utrzymania czystości koryt przez RZGW*
- *Wysypisko śmieci zanieczyszcza wodę*
- *W przypadku deszczów zła jakość wody wodociągowej*
- *Tereny wokół zbiorników zanieczyszczone, koryta zaśmiecone, nieuregulowane, brak kanalizacji*
- *Budować brakujące ciągi kanalizacyjne, budować i remontować oczyszczalnie*
- *Koryta zanieczyszczone, brak kanalizacji, nieoczyszczone zbiorniki*

Inne

Aspekty społeczne

- *Wędkarze – kłusownicy*
- *Kłusownictwo*
- *Wandalizm - niszczenie urządzeń związanych z regulacją rzeki*

Aspekty organizacyjne

- *Brak kontroli odprowadzania ścieków*
- *Administrator nie wykonuje obowiązków*
- *Zbyt mała częstotliwość badań monitoringowych w zlewni*

Aspekty ekonomiczne i finansowe

- *Brak środków finansowych na budowę sieci kanalizacyjnej*
- *Dotacja od państwa do 120zł/ha na odbudowę melioracji szczeg.i.podst.*

Aspekty prawne

- *Brak sankcji*
- *Nieprzestrzeganie prawa*
- *Brak nadzoru nad urządzeń do ochrony przeciwpowodziowej, nadmierne rozdysponowanie zasobów wód powierzchniowych, niespójność przepisów*
- *Dopuszczenie do wydobywania kruszywa bez kontroli*

Inne

- *Brak wodociągów*
- *Brak wodociągów*
- *Gmina Jabłonka jest skanalizowana w 40%, należy dokończyć kanalizację*
- *Odprowadzanie ścieków powyżej ujęć wody*

Tabela 26.

Ocena problemów dotyczących stanu wód a przynależność terytorialna do RZGW Kraków							
	Bardzo duży problem	Znaczący problem	Niezbyt duży problem	To się zdarza, ale nie jest to problem	Nie ma tego typu problemu	Nie wiem	Ogółem
Brak zabezpieczeń powodujące zagrożenie powodzią	7,9%	12,8%	58,8%	7,2%	11,5%	1,9%	100,0%
Zanieczyszczenie okolicznych wód przez zakłady przemysłowe	3,8%	11,5%	58,6%	8,1%	13,5%	4,4%	100,0%
Zanieczyszczenie okolicznych wód przez gospodarstwa rolne	7,4%	15,4%	61,7%	8,2%	4,2%	3,2%	100,0%
Brak kanalizacji powodujący odprowadzanie ścieków do okolicznych wód	21,5%	16,9%	5,3%	51,9%	3,8%	,7%	100,0%
Brak zbiorników z zapasową wodą	11,1%	64,8%	9,7%	3,3%	7,3%	3,7%	100,0%
Zaśmiecone korytarze rzek i potoków	22,1%	17,9%	4,8%	52,4%	2,5%	,4%	100,0%
Brak kontroli nad poborem wód	5,0%	12,2%	59,0%	4,6%	9,4%	9,8%	100,0%
Zanieczyszczone tereny ze zbiornikami wodnymi	8,8%	67,1%	6,5%	5,2%	7,7%	4,7%	100,0%
Inne problemy dotyczące stanu wód	1,7%	,2%			97,8%	,3%	100,0%

W ankietach zebranych przez RZGW w Krakowie dodatkowych uwag i sugestii udzieliło 63 osób, co stanowi 4,9% ankietowanych. Ze względu na niewielki odsetek udzielonych odpowiedzi na pytania otwarte, nie podawano ich dalszej analizie. Ponadto większość wpisanych przez respondentów uwag, ze względu na charakter wypowiedzi nie mogła znaleźć odzwierciedlenia w ostatecznej wersji „Przeglądu istotnych problemów gospodarki wodnej”.

Przykłady niektórych odpowiedzi umieszczono poniżej.

<i>BARDZO WAŻNYM PROBLEMEM JEST BRAK ZABEZPIECZEŃ PRZED POWODZIĄ. WYSTĘPUJE NIEDOBÓR ŚRODKÓW FINANSOWYCH NA KOMPLEKSOWĄ GOSPODARKĘ ŚCIEKOWĄ. ISTNIEJE KONIECZNOŚĆ BUDOWY PRZYZAGRODOWYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW ZE WZGLĘDY NA ROZPROSZONĄ ZABUDOWĘ. ABY TE INWESTYCJE MOGŁY BYĆ REALIZOWANE KONIECZNE JEST URUCHOMIENIE ŚRODKÓW POMOCOWYCH ORAZ ICH ŁATWIEJSZA PROCEDURA POZYSKIWANIA.</i>
<i>Promy i łódki na Sanie są w bardzo złym stanie, wymagają natychmiastowego remontu! Nabrzeża przy przeprawach są niezabezpieczone!</i>
<i>Należy zwiększyć możliwości pozyskiwania przez gminy funduszy na realizację zadań. Obecne zasady przyznawania środków dyskryminują gminy wiejskie i miejsko-wiejskie ze względu na narastające szkody, zainteresować się bobrami</i>
<i>Rozwiązanie problemów wymagać będzie identyfikacji konkretnych problemów na poszczególnych ciekach</i>
<i>ankieta odnosi się do terenów Parków Krajobrazowych - Gór Stołowych, Pogórza Przemyskiego, Puszczy Solskiej i Południoworostoczańskiej</i>
<i>Powinno być większe uświadamianie ludzi o tych problemach</i>

Propagować w szkołach temat ochrony wód, zaangażować kościół posiadający autorytet w środowisku wiejskim
należy zwiększyć udziały UE i Państwa Polskiego w kosztach ochrony środowiska
W okresach letnich przy braku opadów niskie stany wód - zagrożenie dla ichtiofauny
konieczne wprowadzić motywacyjne ulgi podatkowe za udokumentowaną dbałość o stan wody
Należy zacząć medialną kampanię uświadamiania społeczeństwu konieczności ograniczania zużycia wody w gospodarstwach domowych oraz o niezaśmiecaniu rzek, potoków
ujednolicić przepisy prawne, umożliwiające efektywne egzekwowanie, stworzyć organizację która usprawni działania proekologiczne
w sposób rzeczowy i celowy pozyskiwać i wykorzystywać środki unijne na rzecz poprawy stanu środowiska wodnego
usprawnić edukację ekologiczną, ujednolicić prawodawstwo, wprowadzić system kar za zaśmiecanie środowiska pozwalający karać indywidualnych ludzi
brak akcji uświadamiających społeczeństwu zagrożenie płynące z zanieczyszczania środowiska, zwłaszcza kierowanych do mieszkańców wsi. Kary za zanieczyszczanie środowiska są umarzane!
ściśła kontrola szamb i dzikich wysypisk śmieci
najważniejsze jest edukowanie ludzi o skutkach nieszanowania środowiska
szkolenie mieszkańców dorosłych i dzieci w zakresie ekologicznego trybu życia, sprzątanie zaśmieconych brzegów rzek.
edukacja ekologiczna, jednoznaczne przepisy prawne, kontrola i egzekwowanie nieprawidłowości w gospodarstwach indywidualnych, sprzątanie brzegów rzek.
informowanie w mediach o stanie wód i przyczynach tego stanu
Bardzo ładny temat, proszę o więcej takich szkoleń
podatek jest wystarczająco duży, nie trzeba go podnosić
Stanowczo za bardzo biurokratyzowany i kosztowny proces związany z usuwaniem z koryta rzek pochyłych starych drzew zagrażających gospodarstwom przylegającym do koryta rzeki
obniżenie dna potoków, przesuszenie i obniżenie poziomu wód gruntowych
Tworzenie małej retencji. Powstrzymywanie erozji gleby, spływu rumoszu.
Najistotniejszy problem to budowa oczyszczalni ścieków (kanalizacji) i likwidacja dzikich ujęć wody
Uregulowanie potoków górskich, budowa oczyszczalni ścieków oraz wodociągów z odpowiednich źródeł
Należy w możliwie szybkim czasie dokonać przeglądu potoków i rzek ocenić ich stan. Opracować program remontów i zabezpieczeń przed dalszą erozją brzegów i koryta rzek oraz budowli na rzekach
Wszelkie działania "akcyjne" pozostaną nieefektywnymi bez rozwiązań spójnych legislacyjnie i kompetencyjnie. Problematyka ochrony przeciwpowodziowej w specyfice sołectwa Skidziń i rzeki Soły powinna uwzględniać fakt znaczącego obniżenia terenu wskutek prowadzonej tutaj eksploatacji węgla kamiennego oraz kruszyw. Duży niepokój wśród mieszkańców budzą mało precyzyjnie opisane skutki wdrażania programów środowiskowych natura 2000- czym one będą skutkowały w kontekście ochrony przeciwpowodziowej wobec migrującej Soły. Zapisy ustawy Prawo Wodne drastycznie utrudniają właścicielom terenów zalewowych dochodzenie rekompensat.
Nagłośnić w mediach oszczędność wody !!!
Luki prawne i kompetencje, a także wielopodmiotowość w zarządzaniu gosp. wodną i powodziową, częstokroć jest powodem niespójności działań mało efektywnej decyzyjności i wydatkowania środków publicznych.
BRAK REALIZACJI ZADAŃ POPOWODZIOWYCH NP.. NAPRAWA BRODÓW PRZEJAZDOWYCH
WŁADZE GMINY WINNY CZĘŚCIEJ USTAWIĆ DUŻE KONTENERY NA RZECZY NIEPOTRZEBNE
ZAPOBIEGNIE TO WYRZUCENIU DO KORYTA ŚMIECI
GMINA POWINNA ZABIEGAĆ O DODATKOWE ŚRODKI NA WYKONANIE KANALIZACJI ŚCIEKOWEJ W MIEJSCOWOŚCIACH SZCZEGÓLNIE ZANIECZYSZCZONYCH (SZARE, NIELEDWIA ORAZ MIŁÓWKA - KĘPKI)
należy wzmocnić działania realne, nie trwonić pieniędzy na takie, które nie przynoszą realnej poprawy
zagrożenie dla ichtiofauny, przegrody rzek, ogr. tarłisk poprzez pobór żwiru
więcej pracy w ramach sprawowanego zarządu nad mieniem skarbu państwa ze strony RZGW
prosze budować zbiorniki retencyjne, p.powodziowe

3.3.7. Ocena problemów wód dla obszaru działania RZGW WARSZAWA

Najpoważniejsze problemy wód w obszarze działań RZGW Warszawa dotyczą jakości wód oraz terenów ze zbiornikami wodnymi, jak również zanieczyszczeń spowodowanych przez przemysł oraz przez ludzi, którzy z powodu braku kanalizacji odprowadzają ścieki do okolicznych wód.

Najwięcej ocen „bardzo duży problem” uzyskało pytanie o zaśmiecone koryta rzek i potoków – to aż niemal 34% wszystkich odpowiedzi. Jeśli dodamy do tego oceny „znaczący problem”, to okazuje się, że kwestia ta jest postrzegana jako wymagająca działań naprawczych przez 67 na 100 respondentów. Tylko niespełna 6 osób na 100 uważa, że problem ten nie występuje na analizowanym obszarze.

Zbliżone oceny wystawiono stanowi terenów ze zbiornikami wodnymi – prawie 30 respondentów na 100 uważa ich zanieczyszczenie za bardzo duży problem, niemal 40 na 100 za problem znaczący, a jedynie 8% badanych uważa, że problem ten nie występuje w miejscu ich zamieszkania.

Duży odsetek ocen skrajnych, ale z przewagą negatywnych, wystawiono kwestii braku kanalizacji i związanego z tym zjawiska odprowadzania ścieków do okolicznych wód. Zsumowane oceny „bardzo duży problem” i „znaczący problem” stanowią w tym przypadku

połowę wszystkich odpowiedzi, podczas gdy występowania takiego problemu nie dostrzega co piąty respondent.

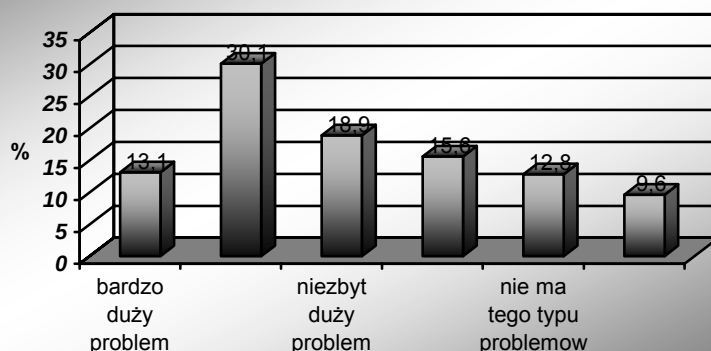

Zurbanizowaniem obszaru wyjaśnić można dość wysoką rangę problemu zanieczyszczeń wód powodowanych przez zakłady przemysłowe. Blisko 60% udzielonych odpowiedzi to oceny „bardzo duży” i „znaczący” problem. Jednocześnie 15% uważa, że problem taki nie występuje (co można zapewne wyjaśnić lokalnymi różnicami występującymi w obrębie obszaru).

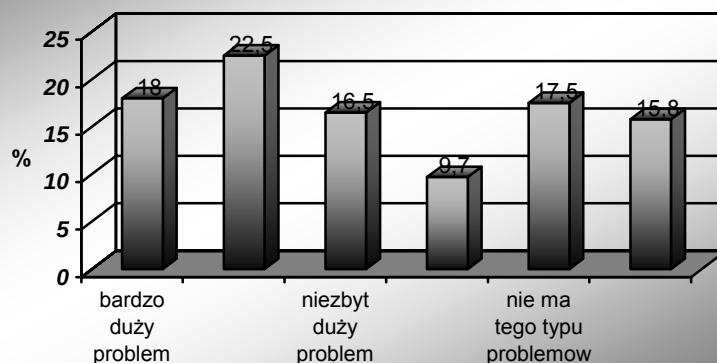
Za problem mniejszy, ale również dostrzegany, można uznać zanieczyszczenia wód przez gospodarstwa rolne: „tylko” 13 respondentów na 100 uważa to zjawisko za problem bardzo duży, ale 30 na 100 za znaczący – znacznie mniejszy jest odsetek tych, którzy zjawisko dostrzegają, ale nie uważają za problem (15,6%), albo tych, którzy uważają, że takiego problemu nie ma w ich miejscu zamieszkania (niemal 13%).

Okoliczne zbiorniki wodne, rzeki, potoki są zanieczyszczone przez gospodarstwa rolne (w %)

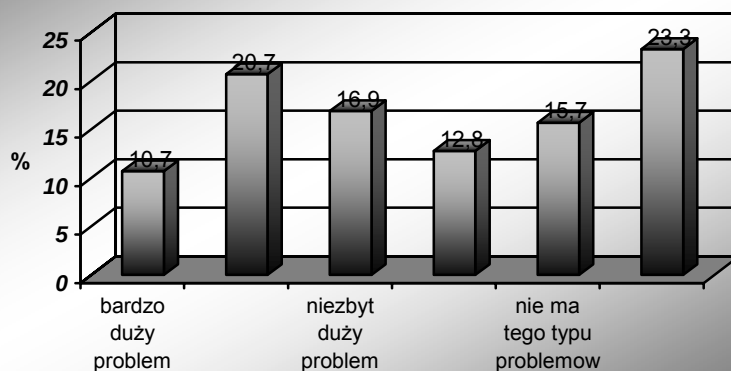
Odpowiedzi na pytanie o brak zbiorników z zapasową wodą w przypadku suszy również rozkładają się tak, że występowanie tego zjawiska i jego problematyczność można uznać za występujące lokalnie: spory jest odsetek ocen „bardzo duży” i „znaczący” problem (łącznie 40,5%), ale też 28 respondentów na 100 uznaje, że nie jest to problem – i aż niemal 16 na 100 udziela odpowiedzi „nie wiem”.

W przypadku suszy brakuje zbiorników z zapasową wodą (w %)

W przypadku obszaru działań RZGW Warszawa pojawia się więcej (niż w innych obszarach) ocen świadczących o występowaniu problemu braku kontroli nad poborem wód, przy czym trudno orzec, czy ilość odpowiedzi, że jest to problem bardzo duży i znaczący (łącznie blisko jedna trzecia wszystkich odpowiedzi) wynika z obiektywnie większej skali zjawiska, czy też z większej świadomości społecznej na temat jego negatywnych skutków. Jednocześnie zwraca uwagę blisko jedna czwarta odpowiedzi „nie wiem”.

Nie ma żadnej kontroli nad poborem wód, więc nie wiadomo, ile kto zużywa i na ile jej wystarczy (w %)

Zjawiskiem ocenionym jako relatywnie najmniej problematyczne jest brak zabezpieczeń przeciwpowodziowych – przy czym zsumowanych odpowiedzi „bardzo duży problem” i „znaczący problem” jest tyle samo, co jednoznacznych ocen, że problem ten nie występuje (34%).

Brak zabezpieczeń powodujące zagrożenie powodzią (w %)

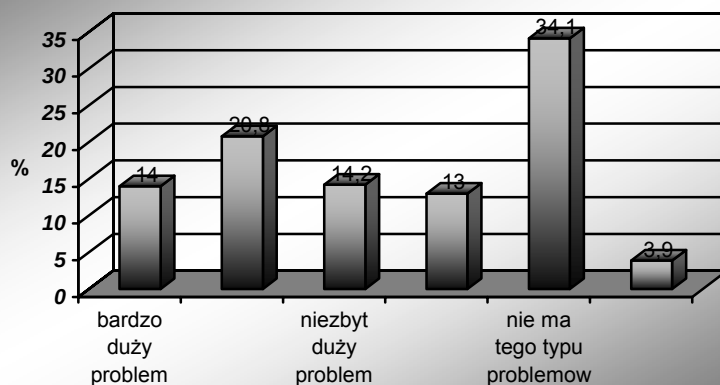

Tabela 27.

Ocena problemów dotyczących stanu wód a przynależność terytorialna do RZGW Warszawa							
	Bardzo duży problem	Znaczący problem	Niezbędny problem	To się zdarza, ale nie jest to problem	Nie ma tego typu problemu	Nie wiem	Ogółem
Brak zabezpieczeń powodujące zagrożenie powodzią	14,0%	20,8%	14,2%	13,0%	34,1%	3,9%	100,0%
Zanieczyszczenie okolicznych wód przez zakłady przemysłowe	23,5%	35,4%	11,4%	8,0%	15,5%	6,2%	100,0%
Zanieczyszczenie okolicznych wód przez gospodarstwa rolne	13,1%	30,1%	18,9%	15,6%	12,8%	9,6%	100,0%
Brak kanalizacji powodujący odprowadzanie ścieków do okolicznych wód	22,5%	27,4%	12,9%	9,8%	19,2%	8,2%	100,0%
Brak zbiorników z zapasową wodą	18,0%	22,5%	16,5%	9,7%	17,5%	15,8%	100,0%
Zaśmiecone korytarze rzek i potoków	33,6%	32,6%	13,9%	10,0%	5,6%	4,4%	100,0%
Brak kontroli nad poborem wód	10,7%	20,7%	16,9%	12,8%	15,7%	23,3%	100,0%
Zanieczyszczone tereny ze zbiornikami wodnymi	29,3%	39,3%	11,0%	7,7%	8,2%	4,4%	100,0%
Inne problemy dotyczące stanu wód	3,5%	2,0%			94,3%	,2%	100,0%

W ankietach zebranych przez RZGW w Warszawie dodatkowych uwag i sugestii udzieliło 37 osób, co stanowi 8,1% ankietowanych. Ze względu na niewielki odsetek udzielonych odpowiedzi na pytania otwarte, nie podawano ich dalszej analizie. Ponadto większość wpisanych przez respondentów uwag, ze względu na charakter wypowiedzi nie mogła znaleźć odzwierciedlenia w ostatecznej wersji „Przeglądu istotnych problemów gospodarki wodnej”.

Przykłady niektórych odpowiedzi umieszczono poniżej.

<i>nieustająca edukacja w szkole i mediach</i>
<i>zanieczyszczenia rzek i potoków, szkody ponoszą ludzie i środowisko</i>
<i>uporządkowanie prawa i jego poprawienie</i>
<i>uproszczyć procedurę prawną. Wprowadzić odpowiedzialność za złe decyzje gospodarcze oczwście ministrów.</i>
<i>marna jakość wód pitnych i jeśli chodzi o kąpieliska.</i>
<i>brak jednolitego kilometraża - zatwierdzonego, brak lokalizacji geograf. Obiektów w PWP</i>
<i>pilny jest wzrost nakładów na edukację w zakresie racjonalizacji wykorzystania wody i elementarnych rozwiązań w wykorzystaniu wody.</i>
<i>Wydaje mi się, że społeczeństwo ma kiepski dostęp do ulotek i inf. Na ten temat (tzn. nie wiedzą takim "programie").</i>
<i>Eutrofizacja rzek, problem bobrów - ścinanie drzew - tarasowanie rzek (ograniczenie urodzeń), umocnienie brzegów Cz. Hańczy (b. wysokie piaszczyste brzegi), niesiony urobek.</i>
<i>to nie ludzie lecz samorządy powinny zadbać o budowę wodociągów i kanalizacji i oczyszczalni oraz selektywnych kolektorów odpadów komunalnych.</i>

<i>śmierdząca woda w rurach w domu</i>
<i>Festyn "Święto Wisły" to doskonałe miejsce, wyjątkowo trafne, by poruszyć te bardzo ważne tematy.</i>
<i>Bardziej uświadamiać społeczeństwo</i>
<i>trzeba udrożnić większe rzeki i wrócić do transportu rzeczno-gospodarczego i turystycznego.</i>
<i>prosimy częściej organizować kontakty ze społecznością stolicy i okolic, to jest powiększanie świadomości współżycia</i>
<i>brak basenów w tej okolicy to jest powiślu</i>
<i>dodatkowe zajęcia w szkole</i>
<i>chciałabym aby w wodach można było się kąpać</i>
<i>problemem jest zanieczyszczenie Wisły</i>
<i>wprowadzenie oczyszczonych wód opadowych do gruntu zamiast do rzeki byłoby pożądane dla zmniejszenia odpływu wód powierzchniowych z terenów zurbanizowanych</i>
<i>przywrócić rzekę Świder do starego koryta w Józefowie</i>
<i>nie wymieniane rury od wojny</i>
<i>za poważny problem uważam regulację rzek i potoków</i>

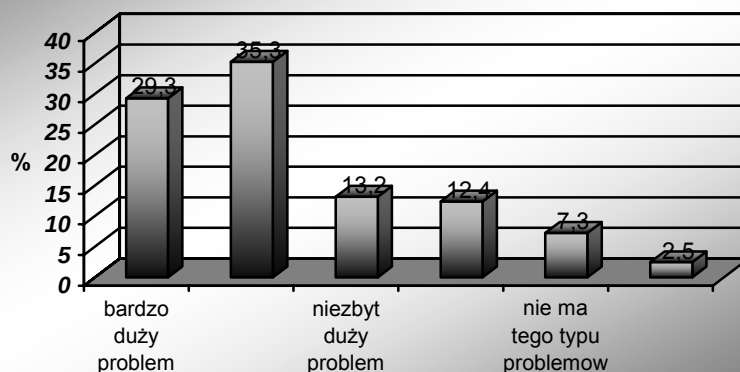
3.3.8. Ocena problemów wód dla obszaru działania RZGW GLIWICE

Pierwszorzędnym problemem występującym na obszarze działania RZGW Gliwice jest brak kanalizacji powodujący odprowadzanie ścieków do okolicznych wód – problem jako bardzo duży oceniła ponad jedna trzecia respondentów, a niemal 27 na stu jako problem znaczący. Tylko co dziesiąty ankietowany zjawisko zauważa, ale nie uważa za problem, jak również co dziesiąty ocenia, że problem ten nie występuje w obszarze jego zamieszkania.

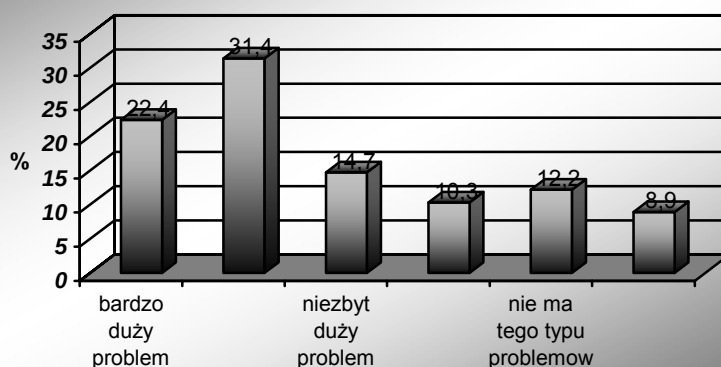
Zjawiskiem, które uzyskało taką samą wartość średniej ocen, są ogólne zanieczyszczenia koryt rzek i potoków – to, że przypominają wysypiska, przyznało niemal dwie trzecie ankietowanych, z czego prawie 30% uznało, że jest to problem bardzo duży, a ponad 35% że znaczący. Tylko 7 respondentów na 100 ocenia, że problem taki nie występuje na obszarze ich zamieszkania.

**Koryta rzek i potoków są zaśmiecone przez ludzi,
przypominają wysypiska (w %)**

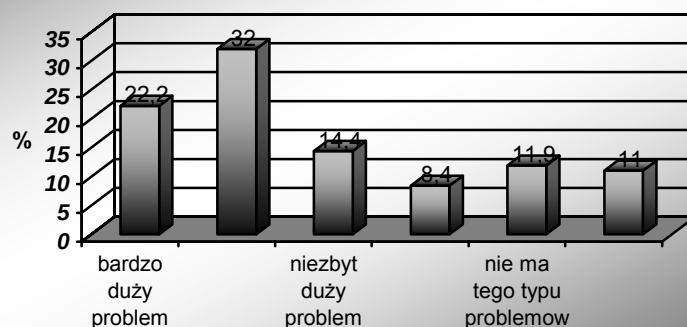
Negatywnie oceniono również stan terenów ze zbiornikami wodnymi, które mogłyby być rekreacyjne – choć co piąty respondent problemu nie widzi lub zjawisko takich zanieczyszczeń dostrzega, ale nie uważa za problem, to łącznych ocen „bardzo duży problem” i „znaczący problem” jest niemal 54%.

**Tereny ze zbiornikami wodnymi, które mogłyby być
rekreacyjne, są zanieczyszczone i zaniedbane (w %)**

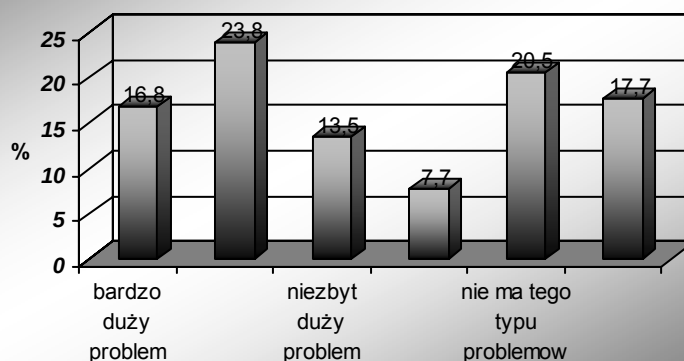
Zurbanizowany charakter obszaru ma odzwierciedlenie w wysokim odsetku ocen negatywnych wystawionych odnośnie zanieczyszczeniom powodowanym przez zakłady przemysłowe – tego typu zanieczyszczenia są uznawane za problem bardzo duży i znaczący przez ponad połowę badanych, a tylko co dziesiąty uznaje, że problem taki nie istnieje.

Woda w okolicznych zbiornikach wodnych, rzekach, potokach jest zanieczyszczona przez zakłady przemysłowe (w %)

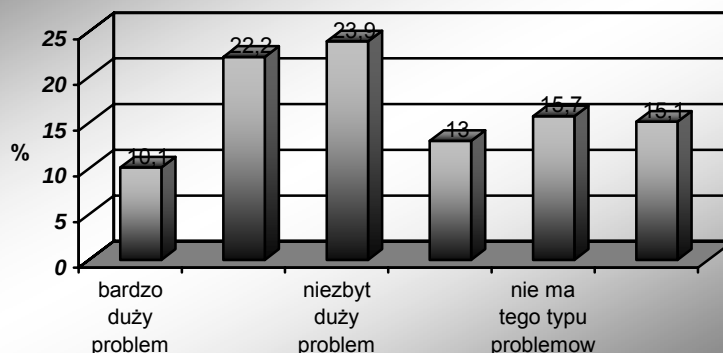
Problem braku zbiorników z zapasową wodą w przypadku suszy został oceniony niejednoznacznie, bo choć wskazań na odpowiedź „bardzo duży problem” i znaczący problem jest sporo (odpowiednio 17% i 24%), to spory jest również odsetek ocen, iż problem ten nie występuje (20,5%). Aż 18 respondentów na 100 przyznaje, że nie wie, jak zjawisko to ocenić. Można przypuszczać, że taki rozkład odpowiedzi pomiędzy ocenami skrajnymi wynika z lokalnych różnicowań – problem występuje w określonych gminach, w innych, na przykład w gminach miejskich, jest nieistotny.

W przypadku suszy brakuje zbiorników z zapasową wodą (w %)

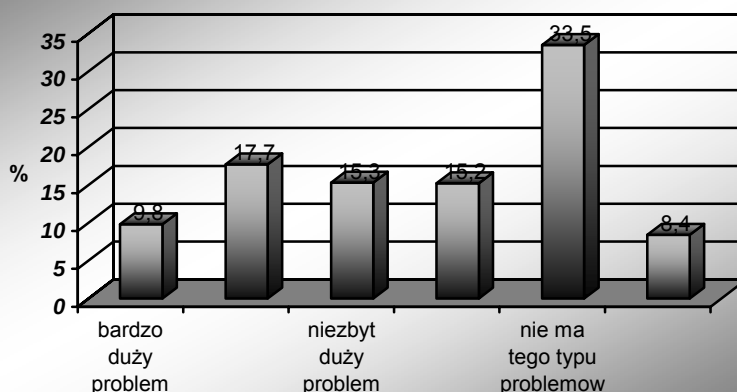
Na kolejnym miejscu listy ułożonej według wartości średnich ocen jest zjawisko zanieczyszczania zbiorników wodnych przez gospodarstwa rolne. Opinia społeczna nie jest w tej kwestii jednomyślna, co może wynikać z lokalnych różnicowań obszaru, w dużej części silnie zurbanizowanego. Dla jednej trzeciej respondentów zjawisko jest problemem (łącznie odpowiedzi „bardzo duży” i „znaczący” problem”), a dla około 16 na 100 ankietowanych zjawisko w ogóle nie występuje. Aż 15% respondentów wybrało odpowiedź „nie wiem”.

Okoliczne zbiorniki wodne, rzeki, potoki są zanieczyszczone przez gospodarstwa rolne (w %)

Bardziej zgodnie odpowiadano na temat kwestii braku zabezpieczeń przeciwpowodziowych. Dla blisko połowy ankietowanych problem albo w ogóle nie występuje (najczęściej wybierana odpowiedź – 33,5%), albo zjawisko występuje, ale nie jest problematyczne. Więcej niż jedna czwarta respondentów zauważa wysoką lub dość wysoką rangę tego problemu.

Brak zabezpieczeń powodujące zagrożenie powodzią (w %)

Warto zwrócić uwagę na rozkład odpowiedzi na temat braku kontroli wód i tegoż konsekwencji: jak w przypadku większości obszarów, kwestia ta była traktowana jako raczej nieproblematyczna lub w ogóle niewystępująca (26% odpowiedzi). W przypadku ankietowanych z RZGW Gliwice odpowiedzią, jaką wybierano najczęściej, było „nie wiem”, co ponownie powinno być potraktowane jako sygnał, iż sprawy racjonalnego i legalnego poboru wód powinny być elementem programu informacyjno-edukacyjnego dla społeczeństwa.

Nie ma żadnej kontroli nad poborem wód, więc nie wiadomo, ile kto zużywa i na ile jej wystarczy (w %)

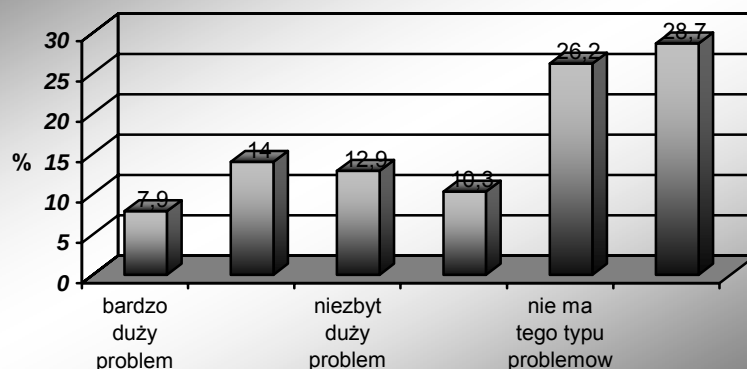

Tabela 28.

Ocena problemów dotyczących stanu wód a przynależność terytorialna do RZGW Gliwice							
	Bardzo duży problem	Znaczący problem	Niezbyt duży problem	To się zdarza, ale nie jest to problem	Nie ma tego typu problemu	Nie wiem	Ogółem
Brak zabezpieczeń powodujące zagrożenie powodzią	9,8%	17,7%	15,3%	15,2%	33,5%	8,4%	100,0%
Zanieczyszczenie okolicznych wód przez zakłady przemysłowe	22,2%	32,0%	14,4%	8,4%	11,9%	11,0%	100,0%
Zanieczyszczenie okolicznych wód przez gospodarstwa rolne	10,1%	22,2%	23,9%	13,0%	15,7%	15,1%	100,0%
Brak kanalizacji odprowadzanie ścieków do okolicznych wód	34,3%	26,9%	11,3%	10,9%	10,0%	6,5%	100,0%
Brak zbiorników z zapasową wodą	16,8%	23,8%	13,5%	7,7%	20,5%	17,7%	100,0%
Zaśmiecone korytarze rzek i potoków	29,3%	35,3%	13,2%	12,4%	7,3%	2,5%	100,0%
Brak kontroli nad poborem wód	7,9%	14,0%	12,9%	10,3%	26,2%	28,7%	100,0%
Zanieczyszczone tereny ze zbiornikami wodnymi	22,4%	31,4%	14,7%	10,3%	12,2%	8,9%	100,0%
Inne problemy dotyczące stanu wód	1,9%	0,7%	0,2%	0,3%	92,2%	4,7%	100,0%

W ankietach zebranych przez RZGW w Gliwicach dodatkowych uwag i sugestii udzieliło 32 osób, co stanowi 2,7% ankietowanych. Ze względu na niewielki odsetek udzielonych odpowiedzi na pytania otwarte, nie podawano ich dalszej analizie. Ponadto większość

wpisanych przez respondentów uwag, ze względu na charakter wypowiedzi nie mogła znaleźć odzwierciedlenia w ostatecznej wersji „Przeglądu istotnych problemów gospodarki wodnej”.

Przykłady niektórych odpowiedzi umieszczono poniżej.

Ankieta powinna być interaktywna - z możliwością bezpośredniego wpisywania danych w odpowiednie pola lub zaznaczenie znakiem "x".
zwiększyć działania instytucji ekologicznych do pracy ze społecznością lokalną w celu ograniczenia zanieczyszczenia wód.
zaostreżenie kar za zanieczyszczanie środowiska.
koszty związane z przeprowadzaniem ankiet przeznaczyć na ochronę środowiska.
Uczyć dzieci, że woda i jej środowiska jest największym skarbem.
Więcej finansowanych przez Państwo akcji, podnoszących społeczną świadomość proekologiczną.
niedostateczny monitoring jakości wód powierzchniowych i podziemnych, niedostateczna lub brak kontroli WIOŚ i niemożliwość egzekwowania wymogów środowiskowych.
brak zbiorników wodnych do celów rekreacyjnych.
wydziały ochrony środowiska powinny podlegać i być finansowane bezpośrednio przez wojewodę. Obecni pracownicy ochrony środowiska są zbyt uzależnieni od obecnych przełożonych.
uświadomienie ludzi o konieczności segregowania śmieci
Za mało programów związanych z oczyszczaniem Środowiska i wody
zaobserwowano zjawisko zasypywania małych oczek wodnych na gruntach różnej własności. Potrzebna by była inwentaryzacja tych oczek i wprowadzenie zakazu ich likwidacji
Zwrócić uwagę na oczyszczanie zbiorników, które mogą służyć rekreacji. Dzięki temu będzie się zwracać inwestycja gdyż wzrośnie turystyka.
Wszyscy powinni płacić tą samą stawkę za wodę lub powinna być za darmo jak w Irlandii.
Porządkowanie gospodarki wodnej w miastach.
w przypadku powtórnego wykorzystania wód, społeczeństwo powinno być informowane i zapewniane o czystości tych wód (głównie wody pitnej)
w programach lokalnych i radiu powinny być audycje na temat ochrony i zanieczyszczenia wód
edukacja ekologiczna - głównie szkoła, wycieczki. Środki finansowe na konkretne zadania chroniące naturę.
przyspieszenie prac nad wdrożeniem DWP - "dyrektywy dla wód podziemnych" tzw. dyrektywa córka
szersza edukacja na temat konieczności skanalizowania wsi
budowa zbiorników retencyjnych - otwartych, oczyszczalnie przydomne, budowa zbiorników gromadzących deszczówkę

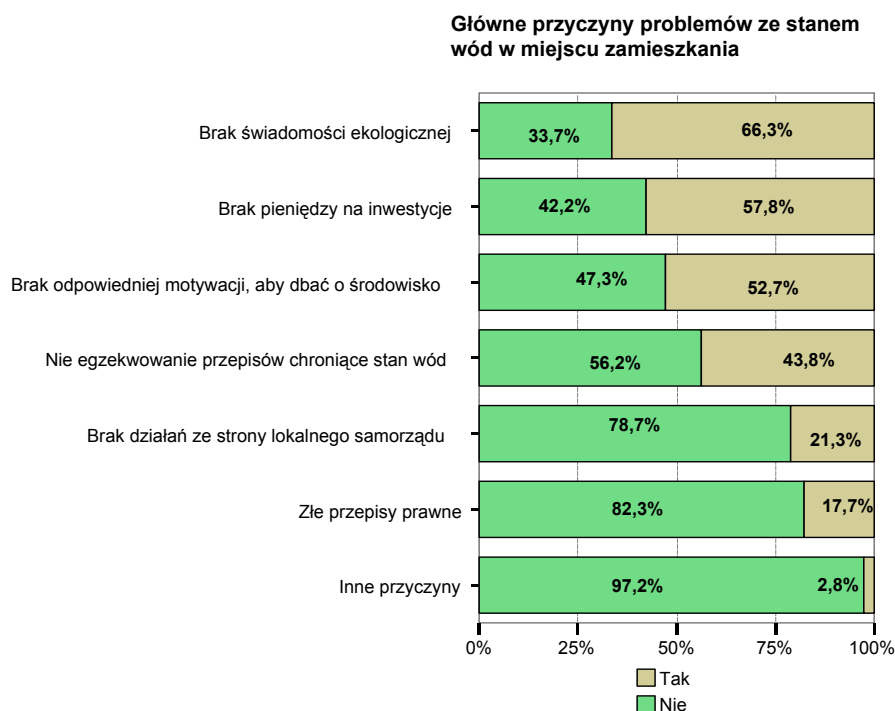
4. Opinie respondentów na temat przyczyn istniejących problemów ze stanem wód

Konstruując pytania na temat źródeł istniejących problemów ze stanem wód założono, że przyczyny mogą mieć charakter społeczny (na przykład postawy ludzi, którzy nie mają odpowiedniej wiedzy lub motywacji, aby ekologicznie korzystać ze środowiska), jak również instytucjonalny, kiedy to przyczyną problemów są braki finansowe, luki prawne lub słaba egzekucja prawa. Respondentów poproszono o wskazanie maksymalnie trzech zaproponowanych w narzędziu przyczyn. Podczas kodowania wybrane odpowiedzi kodowano w sposób zerojedynkowy, tzn. wybrane odpowiedzi traktowano jako odpowiedź „tak”, a nie zaznaczone jako odpowiedź „nie” (jest najważniejszą przyczyną).

4.1. Analiza odpowiedzi dla obszaru Polski

Odpowiedzi świadczą o tym, że respondenci częściej szukają winy w sposobie korzystania ze środowiska przez ludzi oraz brakach finansowych, niż na przykład w złych przepisach czy bierności samorządów lokalnych.

Na pierwszym miejscu wśród przyczyn problemów ze stanem wód wymieniany jest brak świadomości ekologicznej ludzi – na ten fakt wskazało aż nieco ponad 66% respondentów. Na miejscu kolejnym znalazł się brak pieniędzy na odpowiednie inwestycje, aby poprawić stan wód (niemal 58%), na miejscu trzecim: brak odpowiedniej motywacji, aby ludzie zaczęli dbać o stan środowiska (prawie 53%). Dla większości przyczyną problemów ze stanem wód nie jest bierność lokalnego samorządu ani też złe przepisy prawne – gorzej z ich egzekwowaniem, bo aż prawie 44% w tym fakcie postrzega źródło problemów. Szczegółowy rozkład odpowiedzi na pytanie przedstawia poniższy wykres.

Poniższe tabele (29.-34.) zawierają szczegółowe dane dotyczące częstości wyborów poszczególnych proponowanych odpowiedzi (przyczyn problemów wód).

Tabela 29.

Nie są egzekwowane przepisy chroniące stan wód					
		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	Tak	2325	43,8	43,8	43,8
	Nie	2988	56,2	56,2	100,0
	Ogółem	5313	100,0	100,0	

Tabela 30.

Ludzie nie mają świadomości ekologicznej					
		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	Tak	3525	66,3	66,3	66,3
	Nie	1788	33,7	33,7	100,0
	Ogółem	5313	100,0	100,0	

Tabela 31.

Lokalny samorząd nie robi nic, aby poprawić sytuację					
		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	Tak	1132	21,3	21,3	21,3
	Nie	4181	78,7	78,7	100,0
	Ogółem	5313	100,0	100,0	

Tabela 32.

Brakuje pieniędzy na odpowiednie inwestycje, aby poprawić stan wód					
		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	Tak	3071	57,8	57,8	57,8
	Nie	2242	42,2	42,2	100,0
	Ogółem	5313	100,0	100,0	

Tabela 33.

Przepisy prawne są złe (są niespójne, niejednoznaczne itd.)					
		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	Tak	938	17,7	17,7	17,7
	Nie	4375	82,3	82,3	100,0
	Ogółem	5313	100,0	100,0	

Tabela 34.

Brakuje odpowiedniej motywacji, aby ludzie zaczęli dbać o stan środowiska					
		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Ważne	Tak	2801	52,7	52,7	52,7
	Nie	2512	47,3	47,3	100,0
	Ogółem	5313	100,0	100,0	

Poniższe tabele (35.-40.), odnoszące się kolejno do proponowanych w narzędziu przyczyn problemów wód, zawierają szczegółowe informacje na temat odpowiedzi udzielanych przez respondentów zamieszkujących poszczególne województwa.

Należy przy tym pamiętać, że w przypadku kilku województw małe liczebności (poniżej 100 osób) praktycznie uniemożliwiają analizę statystyczną – za najbardziej miarodajne można uznać wyniki dla województw: Małopolskiego, Śląskiego i Zachodniopomorskiego (próby powyżej 500 osób). Jednakże, aby w sprawozdaniu nie pominąć żadnego obszaru, przedstawione zostaną wyniki dla wszystkich województw.

Tabela 35.

Ludzie nie mają świadomości ekologicznej * Miejsce zamieszkania respondenta (województwo)			
% z Miejsce zamieszkania respondenta (województwo)			
	Ludzie nie mają świadomości ekologicznej		Ogółem
	Tak	Nie	
Dolnośląskie	69,4%	30,6%	100,0%
Kujawsko-pomorskie	64,0%	36,0%	100,0%
Lubelskie	76,7%	23,3%	100,0%
Lubuskie	63,2%	36,8%	100,0%
Łódzkie	65,6%	34,4%	100,0%
Małopolskie	84,4%	15,6%	100,0%
Mazowieckie	61,8%	38,2%	100,0%
Opolskie	64,0%	36,0%	100,0%
Podkarpackie	55,6%	44,4%	100,0%
Podlaskie	70,0%	30,0%	100,0%
Pomorskie	65,7%	34,3%	100,0%
Śląskie	60,4%	39,6%	100,0%
Świętokrzyskie	65,6%	34,4%	100,0%
Warmińsko-mazurskie	81,3%	18,8%	100,0%
Wielkopolskie	59,9%	40,1%	100,0%
Zachodniopomorskie	64,4%	35,6%	100,0%
Ogółem	66,5%	33,5%	100,0%

Jak zostało to już zapowiedziane wcześniej, brak świadomości ekologicznej w społeczeństwie jako przyczyna problemów uzyskał średnio znacznie więcej wskazań, co odzwierciedlają również wyniki dla poszczególnych województw – w województwie, w którym najrzadziej wskazywano na taką przyczynę, odnotowano aż niemal 56% odpowiedzi twierdzących, zaś najczęściej na taką przyczynę zwracano uwagę w województwach: Małopolskim (ponad 84% odpowiedzi „tak”), Warmińsko-mazurskim (81,3%), Lubelskim (niemal 77%).

Tabela 36.

Brakuje odpowiedniej motywacji, aby ludzie zaczęli dbać o stan środowiska * Miejsce zamieszkania respondenta (województwo)			
% z Miejsce zamieszkania respondenta (województwo)			
	Brakuje odpowiedniej motywacji, aby ludzie zaczęli dbać o stan środowiska		Ogółem
	Tak	Nie	
Dolnośląskie	51,2%	48,8%	100,0%
Kujawsko-pomorskie	37,1%	62,9%	100,0%
Lubelskie	43,3%	56,7%	100,0%
Lubuskie	47,6%	52,4%	100,0%
Łódzkie	59,0%	41,0%	100,0%
Małopolskie	78,8%	21,2%	100,0%
Mazowieckie	45,5%	54,5%	100,0%
Opolskie	36,5%	63,5%	100,0%
Podkarpackie	41,6%	58,4%	100,0%
Podlaskie	55,0%	45,0%	100,0%
Pomorskie	42,2%	57,8%	100,0%
Śląskie	44,8%	55,2%	100,0%
Świętokrzyskie	46,9%	53,1%	100,0%
Warmińsko-mazurskie	34,4%	65,6%	100,0%
Wielkopolskie	54,8%	45,2%	100,0%
Zachodniopomorskie	49,3%	50,7%	100,0%
Ogółem	52,8%	47,2%	100,0%

Jeśli idzie o brak motywacji, aby ludzie zaczęli dbać o stan środowiska, to na tę przyczynę najczęściej zwracali uwagę mieszkańcy Małopolski (aż niemal 80 na 100 respondentów), następnie województw Łódzkiego, Podlaskiego i Wielkopolskiego, najrzadziej zaś województw Warmińsko-mazurskiego, Opolskiego, Kujawsko-pomorskiego.

Brak pieniędzy na inwestycje, które mogłyby poprawić stan wód został ogólnie wybrany w 58% osób odpowiadających na to pytanie, ale w przypadku województw rozkłady odpowiedzi dość istotnie się różnią, bo z jednej strony są województwa, w których odpowiedź twierdząca padła w mniej niż połowie odpowiedzi (Mazowieckie, Pomorskie, Wielkopolskie) – są i takie, w których przyczynę tę wskazało więcej niż dwie trzecie respondentów (Kujawsko-pomorskie, Małopolskie, Opolskie, Świętokrzyskie).

Tabela 37.

Brakuje pieniędzy na odpowiednie inwestycje, aby poprawić stan wód * Miejsce zamieszkania respondenta (województwo)			
% z Miejsce zamieszkania respondenta (województwo)			
	Bakuje pieniędzy na odpowiednie inwestycje, aby poprawić stan wód		Ogółem
	Tak	Nie	
Dolnośląskie	53,7%	46,3%	100,0%
Kujawsko-pomorskie	70,8%	29,2%	100,0%
Lubelskie	63,3%	36,7%	100,0%
Lubuskie	54,9%	45,1%	100,0%
Łódzkie	60,7%	39,3%	100,0%
Małopolskie	82,6%	17,4%	100,0%
Mazowieckie	45,8%	54,2%	100,0%
Opolskie	70,2%	29,8%	100,0%
Podkarpackie	53,7%	46,3%	100,0%
Podlaskie	60,0%	40,0%	100,0%
Pomorskie	49,0%	51,0%	100,0%
Śląskie	48,1%	51,9%	100,0%
Świętokrzyskie	76,0%	24,0%	100,0%
Warmińsko-mazurskie	53,1%	46,9%	100,0%
Wielkopolskie	46,2%	53,8%	100,0%
Zachodniopomorskie	52,3%	47,7%	100,0%
Ogółem	58,0%	42,0%	100,0%

Zdanie, że przyczyną problemów wód jest brak egzekwowania przepisów chroniących stan wód, najczęściej wyrażają mieszkańcy województw Warmińsko-mazurskiego oraz Pomorskiego (nieco ponad 60% odpowiedzi tak), a zdecydowanie najrzadziej Województwa Podlaskiego (tylko 25% odpowiedzi tak).

Tabela 38.

Nie są egzekwowane przepisy chroniące stan wód * Miejsce zamieszkania respondenta (województwo)			
% z Miejsce zamieszkania respondenta (województwo)			
	Nie są egzekwowane przepisy chroniące stan wód		Ogółem
	Tak	Nie	
Dolnośląskie	53,7%	46,3%	100,0%
Kujawsko-pomorskie	44,9%	55,1%	100,0%
Lubelskie	46,7%	53,3%	100,0%
Lubuskie	45,3%	54,7%	100,0%
Łódzkie	45,9%	54,1%	100,0%
Małopolskie	20,0%	80,0%	100,0%
Mazowieckie	47,4%	52,6%	100,0%
Opolskie	52,8%	47,2%	100,0%
Podkarpackie	41,6%	58,4%	100,0%
Podlaskie	25,0%	75,0%	100,0%
Pomorskie	61,8%	38,2%	100,0%
Śląskie	50,9%	49,1%	100,0%
Świętokrzyskie	57,3%	42,7%	100,0%
Warmińsko-mazurskie	62,5%	37,5%	100,0%
Wielkopolskie	51,0%	49,0%	100,0%
Zachodniopomorskie	49,7%	50,3%	100,0%
Ogółem	43,9%	56,1%	100,0%

Brak działań lokalnego samorządu w zakresie poprawy sytuacji wód w około jednej czwartej odpowiedzi był wybierany w województwach Dolnośląskim, Lubuskim, Pomorskim, Śląskim, Wielkopolskim i Zachodniopomorskim, zaś najrzadziej w Województwie Małopolskim (tylko w niespełna 10% wyborów wśród najważniejszych przyczyn).

Tabela 39.

Lokalny samorząd nie robi nic, aby poprawić sytuację * Miejsce zamieszkania respondenta (województwo)			
% z Miejsce zamieszkania respondenta (województwo)			
	Lokalny samorząd nie robi nic, aby poprawić sytuację		Ogółem
	Tak	Nie	
Dolnośląskie	25,6%	74,4%	100,0%
Kujawsko-pomorskie	21,3%	78,7%	100,0%
Lubelskie	13,3%	86,7%	100,0%
Lubuskie	26,4%	73,6%	100,0%
Łódzkie	21,3%	78,7%	100,0%
Małopolskie	9,6%	90,4%	100,0%
Mazowieckie	26,6%	73,4%	100,0%
Opolskie	13,5%	86,5%	100,0%
Podkarpackie	22,6%	77,4%	100,0%
Podlaskie	20,0%	80,0%	100,0%
Pomorskie	24,5%	75,5%	100,0%
Śląskie	24,3%	75,7%	100,0%
Świętokrzyskie	13,5%	86,5%	100,0%
Warmińsko-mazurskie	21,9%	78,1%	100,0%
Wielkopolskie	26,5%	73,5%	100,0%
Zachodniopomorskie	25,5%	74,5%	100,0%
Ogółem	21,4%	78,6%	100,0%

Również zły stan prawa nie uzyskał wiele wskazań jako przyczyna problemów wód. Taką przyczynę zaznaczyła nieco ponad jedna trzecia mieszkańców Województwa Podlaskiego (pamiętając, że na ankietę odpowiedziało tylko 20 mieszkańców tego obszaru). Odpowiedzi takiej nie wybrało zaś aż 90% mieszkańców Województwa Małopolskiego i po ok. 80% województw Dolnośląskiego, Lubuskiego, Mazowieckiego, Śląskiego, Warmińsko-mazurskiego, Wielkopolskiego i Zachodniopomorskiego.

Tabela 40.

Przepisy prawne są złe (są niespójne, niejednoznaczne itd.) * Miejsce zamieszkania respondenta (województwo)			
% z Miejsce zamieszkania respondenta (województwo)			
	Przepisy prawne są złe (są niespójne, niejednoznaczne itd.)		Ogółem
	Tak	Nie	
Dolnośląskie	18,2%	81,8%	100,0%
Kujawsko-pomorskie	23,6%	76,4%	100,0%
Lubelskie	33,3%	66,7%	100,0%
Lubuskie	19,1%	80,9%	100,0%
Łódzkie	23,0%	77,0%	100,0%
Małopolskie	8,9%	91,1%	100,0%
Mazowieckie	19,8%	80,2%	100,0%
Opolskie	22,5%	77,5%	100,0%
Podkarpackie	24,9%	75,1%	100,0%
Podlaskie	35,0%	65,0%	100,0%
Pomorskie	23,5%	76,5%	100,0%
Śląskie	20,3%	79,7%	100,0%
Świętokrzyskie	27,1%	72,9%	100,0%
Warmińsko-mazurskie	15,6%	84,4%	100,0%
Wielkopolskie	17,4%	82,6%	100,0%
Zachodniopomorskie	15,5%	84,5%	100,0%
Ogółem	17,7%	82,3%	100,0%

Ankietowani mogli również dopisywać inne niż wymienione w pytaniu zamkniętym przyczyny problemów gospodarki wodnej. W dopisywanych uwagach przeważają przyczyny związane z niedoskonałościami organizacyjnymi i instytucjonalnymi, zarówno na szczeblu krajowym, jak i lokalnym.

Respondenci zwracali uwagę, iż (cytaty):

- *Spółki wodne w obecnym kształcie nie spełniają zadań na nie nałożonych. Brak jest pieniędzy na ich prawidłowe funkcjonowanie, zaś sposób ich zarządzania na wszystkich szczeblach jest niespójny i nie odpowiada potrzebom.*
- *Brak spójnej polityki gospodarowania wodami w całym dorzeczu*
- *Środki przeznaczone na ten cel są praktycznie niedostępne dla obywatela bez wiedzy samorządu gminy*
- *Chybione inwestycje, realizowane opieszale i często bez głębokiej analizy*
- *Architekci w PZP powinni współdziałać z branżami specjalistycznymi takimi jak: droga, sanitarna, melioracyjna, hydrotechniczna, inne, bez akceptacji których plany takie nie powinny być przyjmowane przez Zamawiającego.*
- *Brak planów zagospodarowania przestrzennego strefy brzegowej jezior*
- *Zaniedbanie gospodarki w zakresie melioracji*
- *Brak odpowiedniej kontroli i bezwzględnego egzekwowania przepisów karnych*
- *Brak właściwie funkcjonujących organów kontrolnych nadzorujących m. innymi stan wód, które korygowałyby nieprawidłowości. Korupcyjny system opracowywania raportów oddziaływania na środowisko.*
- *Brak zaangażowania instytucjonalnego (miedzy innymi z braku pieniędzy i wykwalifikowanych załóg, sprzętu specj. itp. marnotrawstwo (lodołamacze, nie trafne skierowanie środków)*

- *Przepisy prawne a szczególnie "Natura 2000" hamują rozwój gospodarki wodnej*
- *Brak kontroli poprawności doboru i działania oczyszczalni przydomowych. "nieformalne" uzyskiwanie pozwoleń na powstawanie urządzeń i budowli mających wpływ na stan wód (np. Studnie przydomowe)*
- *Braki kadrowe i kompetencyjne instytucji decyzyjnych.*
- *Brakuje odpowiedniej instytucji takiej jak np.: w Szwecji MILO, jednym z najwyższych zadań tej instytucji jest ochrona środowiska.*
- *Decyzja kanalizacyjna została zaskarżona i uchylona, na zbiorniku obecnie trwają przepychanki kogo uszczęśliwić i uczynić odpowiedzialnym za stan techniczny i czystość zbiornika.*
- *Brak klarownej polityki w zakresie gospodarki wodnej.*
- *Brak zainteresowania zarządzających, aby wykorzystać drogi wodne do transportu, rekreacji i wypoczynku.*
- *Niedoskonała ustawa Prawo Wodne*
- *Struktura zarządzania gospodarką wodną*
- *Instytucje odpowiedzialne za stan potoków nie reagują na pisma mieszkańców i prośby o interwencje*
- *Kary są takie, że opłaca się zanieczyszczać niż płacić za zlewnie lub wysypiska.*

Zauważano także słabości władz lokalnych, interpretowane jako rezultat niekompetencji, albo po prostu niechęci do podejmowania odpowiednich, skutecznych działań

- *Lokalny samorząd podejmuje działania, które nie są wystarczająco efektywne*
- *Brak odpowiedniego nadzoru nad działaniami samorządów lokalnych. Brak wiedzy lokalnych notabli.*
- *Lokalny samorząd nie dba należycie o stan kanalizacji deszczowej*
- *Lokalne samorządy są za mało aktywne w sprawie pozyskania funduszy na te cele*
- *Może czasami brak doświadczonej kadry w urzędzie gminy.*
- *Samorządy lokalne nie mają pomysłów na organizację miejsc do rekreacji dla wszystkich, nie tylko dla wybranych w miejscach zamkniętych i płatnych.*
- *Dwukrotnie gminie proponowano oczyszczenie tutejszego zbiornika za darmo, a gmina odmówiła zasłaniając się brakiem zgody "wędkarzy" i Bóg wie kogo jeszcze. Paradoksalnie za "komuny" był to prężnie działający ośrodek turystyczno-rekreacyjny.*
- *Brak środków na modernizację starych istniejących wodociągów wybudowanych w latach 70-tych*

Bardzo często pojawiały się też uwagi z zakresu złej organizacji gospodarki nieczystościami i odpadami, w tym braku powszechności segregacji śmieci:

- *Brak skupu surowców wtórnych, elektrownie wodne na małych rzekach*
- *Powinny być skupowane opakowania plastikowe na tej zasadzie jak są kupowane puszki aluminiowe-to rozwiązałoby problem wszędzie obecnych opakowań plastikowych; alternatywą były by opakowania szklane oraz papierowe*
- *Gdzie jest ekonomicznie inspirowana segregacja i selektywna gospodarka odpadami i recykling?*
- *Indywidualne kary poszczególnych osób odpowiedzialnych za zaśmiecanie, brak segregacji śmieci, ale po pierwsze trzeba stworzyć do tego warunki*

Odpowiedzi z tej części ankiety były spójne z wynikami z pytania zamkniętego: bardzo często jako przyczynę dopisywano nieekologiczne postawy społeczne, wynikającą między innymi z braku wiedzy społeczeństwa z zakresu ekologii.

- *Zbyt wielu ludzi przywiązuje dzisiaj wagę tylko do konsumpcji i do pieniędzy - aby cokolwiek poprawić w dziedzinie środowiska (w tym wód) trzeba najpierw, kijem i marchewką "przeorać" ludziom system wartości.*
- *Powszechna, wybiórcza świadomość ekologiczna (ochrona bobrów, kormorana, drzew rosnących w urządzeniu wodnym)*
- *Mała zamożność społeczeństwa*
- *Ludzie nie zastanawiają się nad tym do czego może doprowadzić zanieczyszczenie środowiska*
- *Brakuje ludzi, którzy racjonalnie wydawaliby pieniądze (fundusze) na inwestycje związane z ochroną środowiska.*
- *Mentalność Polaków wywodząca się z socjalizmu - "wszystko jest wspólne, więc mogę robić, co mi się podoba"*
- *Chęć czerpania zysków z elektrowni na zbiornikach retencyjnych przewyższa cel jego wybudowania - zabezpieczenie przed powodzią*
- *Brak przystępnej informacji nt. Ochrony wód dla ludzi; ludzie starsi nie przyjmują do wiadomości powagi problemu zanieczyszczenia środowiska*
- *Zbyt mało uwagi poświęca się tej tematyce już na najniższych szczeblach edukacji (przedszkole, szkoła podstawowa)*
- *Powszechna świadomość ekologiczna jest wybiórcza, np. Chroni się drzewo nawet gdy rośnie na urządzeniu wodnym, chroni się bobra choć niszczy wały p. powodziowe, chroni się kormorany choć rozmnożyły się do takich rozmiarów, że zatruwają wody i ich brzegi...*
- *Mała świadomość społeczeństwa, że ma się na ten stan wpływ (bo deszcz pada woda płynie)*
- *Tzw. ekolodzy mają słabe "mętne" pojęcia o istotnych problemach gospodarki wodnej*

Inne podawane przyczyny problemów gospodarki wodnej to między innymi:

- *Brak przymusu podłączania się do kanalizacji istniejącej*
- *Brak prostej (taniej), załatwianej w jednym miejscu procedury związanej z podłączaniem do sieci kanalizacyjnej.*
- *Za wysokie koszty składowania odpadów komunalnych stałych na wysypisku odpadów.*

4.2. Analiza odpowiedzi na obszarach dorzeczy

4.2.1. Opinie respondentów na temat przyczyn istniejących problemów ze stanem wód dla obszaru dorzecza Wisły⁵

Na obszarze dorzecza Wisły trzema najczęściej wskazywanymi przyczynami problemów wód okazały się uwarunkowania społeczne oraz finansowe. Ponad 73% respondentów (co lokuje przyczynę na pierwszym miejscu) wskazało na powszechny brak świadomości ekologicznej

⁵ Wykresy obrazujące dane w tej części przedstawiają wybory danej przyczyny (na wykresie zawarto wszystkie zaproponowane respondentowi przyczyny), co należy czytać w ten sposób, że np. wartość 35% oznacza, iż 35% respondentów zakreśliło tę kategorię spośród trzech, które mógł wybrać (ale mógł też zaznaczyć mniej).

społeczeństwa, a kolejny czynnik społeczny znalazł się pod względem częstości wyborów na trzecim miejscu – wskazywano mianowicie na brak motywacji ludzi, aby dbać o środowisko. Względy finansowe znalazły się na drugim miejscu we wskazaniach – taką przyczynę określiło nieco ponad dwie trzecie ankietowanych z tego obszaru.

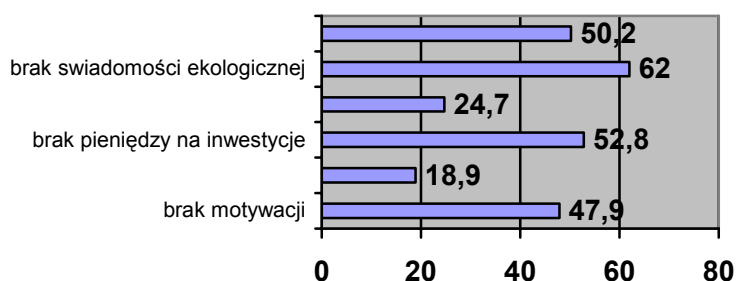
Przyczyny problemów ze stanem wód - Dorzecze Wisły (wskazania w%)

4.2.2. Opinie respondentów na temat przyczyn istniejących problemów ze stanem wód dla obszaru dorzecza Odry

Nieco inaczej niż w przypadku obszaru dorzecza Wisły rozłożyły się wskazania na przyczyny problemów w dorzeczu Odry – choć i tutaj respondenci najczęściej jako powód wybierali względy społeczne (brak świadomości ekologicznej) oraz ograniczenia finansowe, to na trzecim miejscu powodów znalazły się słabości systemu kontroli instytucjonalnej (nieegzekwowanie przepisów). Brak motywacji uzyskał czwarte miejsce na liście wybieranych przyczyn.

Przyczyny problemów ze stanem wód - Dorzecze Odry (wskazania w%)

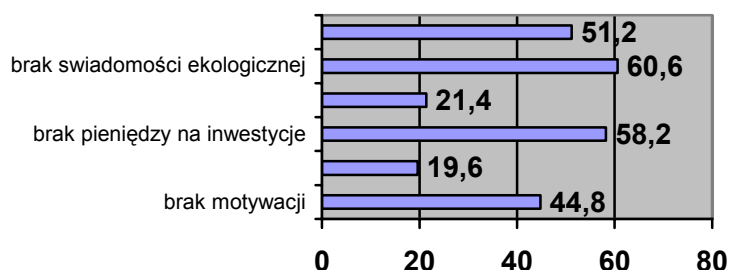

4.3. Analiza odpowiedzi na obszarach działania RZGW

4.3.1 . Opinie respondentów na temat przyczyn istniejących problemów ze stanem wód – KZGW

W ankietach zgromadzonych przez KZGW respondenci jako przyczynę problemów wód również najczęściej wskazywali na czynnik świadomości ekologicznej społeczeństwa (nieco ponad 60% wyborów), a następnie na ograniczenia finansowe oraz słabość kontroli instytucji odpowiedzialnych za egzekwowanie przepisów. Jakość samych przepisów była przyczyną najrzadziej wskazywaną (wybrał ją jedynie co piąty respondent).

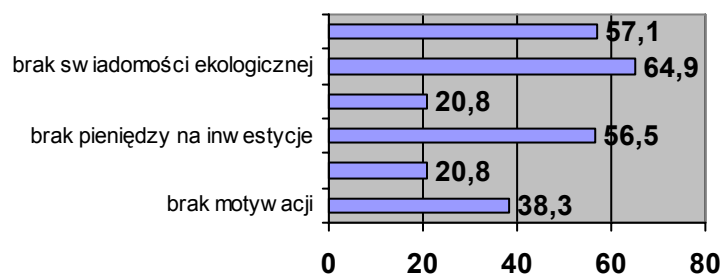
**Przyczyny problemów ze stanem wód -
KZGW
(wskazania w %)**

4.3.2. Opinie respondentów na temat przyczyn istniejących problemów ze stanem wód dla obszaru działania RZGW Gdańsk

Respondenci zamieszkujący obszar działania RZGW Gdańsk wskazali przede wszystkim na brak świadomości ekologicznej ludzi jako przyczynę problemów wód. Dwie kolejne przyczyny, które uzyskały zbliżoną ilość wskazań, to nieegzekwowanie istniejących przepisów oraz brak pieniędzy na inwestycje. Najrzadziej wybierano brak działań samorządu lokalnego oraz złe przepisy (co piąty respondent wybrał te kategorie).

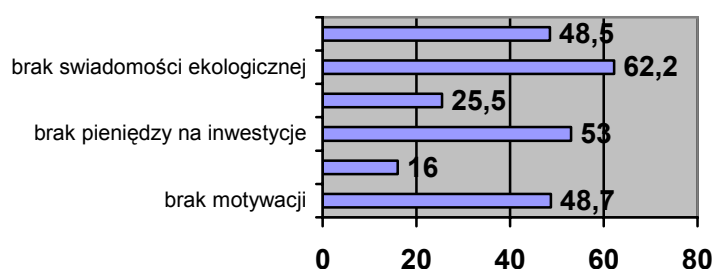
**Przyczyny problemów ze stanem wód -
RZGW Gdańsk
(wskazania w %)**

4.3.3. Opinie respondentów na temat przyczyn istniejących problemów ze stanem wód dla obszaru działania RZGW Szczecin

Niemal dwie trzecie respondentów zamieszkujących obszar działania RZGW Szczecin wskazało na świadomościową przyczynę problemów wód. Dwie kolejne pod względem częstości wyborów przyczyny to brak środków finansowych na inwestycje oraz nie egzekwowanie przepisów chroniących stan wód. Przyczyną wskazywaną najrzadziej była słabość przepisów prawnych.

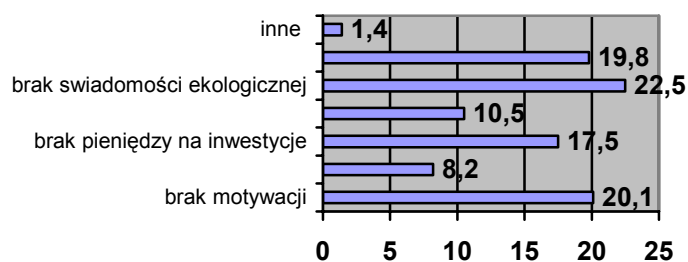
**Przyczyny problemów ze stanem wód -
RZGW Szczecin
(wskazania w %)**

4.3.4. Opinie respondentów na temat przyczyn istniejących problemów ze stanem wód dla obszaru działania RZGW Poznań

Wyniki dotyczące obszaru działania RZGW Poznań świadczą o tym, że według opinii ankietowanych głównymi przyczynami problemów wód są brak świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz brak motywacji ludzi, aby dbać o środowisko – czyli czynniki stricte społeczne. Przyczyną wybieraną jako trzecia – przed ograniczeniami finansowymi - okazała się nieskuteczność instytucji odpowiedzialnych za egzekwowanie przepisów (których słabość była wskazywana najrzadziej jako przyczyna problemów).

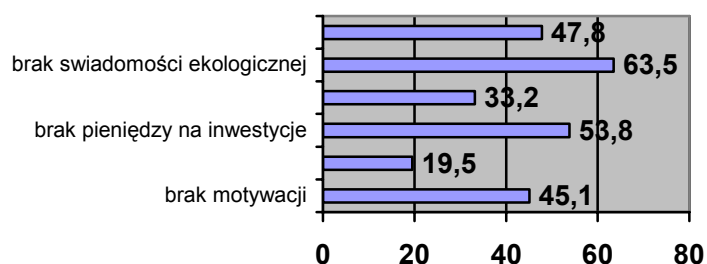
**Przyczyny problemów ze stanem wód -
RZGW Poznań
(wskazania w %)**

4.3.5. Opinie respondentów na temat przyczyn istniejących problemów ze stanem wód dla obszaru działania RZGW Wrocław

Najczęściej wskazywano na źródła w braku świadomości ekologicznej, a następnie w niedofinansowaniu koniecznych inwestycji. Zbliżone wyniki uzyskały: nieegzekwowanie przepisów oraz brak motywacji ludzi do dbania o środowisko. Zwracają uwagę dość częste wskazania na brak działań samorządu lokalnego.

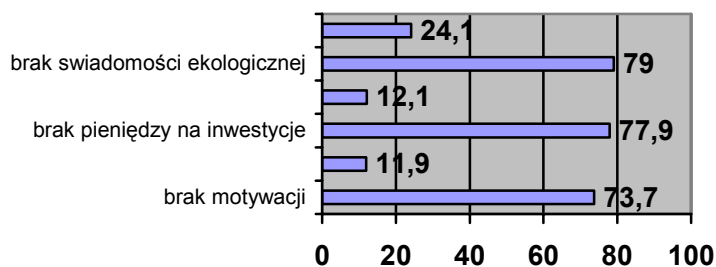
**Przyczyny problemów ze stanem wód -
RZGW Wrocław
(wskazania w %)**

4.3.6. Opinie respondentów na temat przyczyn istniejących problemów ze stanem wód dla obszaru działania RZGW Kraków

Wyniki dla tego obszaru wyróżniają się na tle odpowiedzi z innych obszarów – mieszkańcy obszaru podległego RZGW Kraków dość jednoznacznie i jednomyślnie wskazali na trzy pierwszorzędne powody problemów: brak świadomości ekologicznej społeczeństwa, brak pieniędzy na inwestycje oraz brak motywacji ludzi, aby dbać o środowisko. Pozostałe powody uzyskały znacznie mniej wskazań.

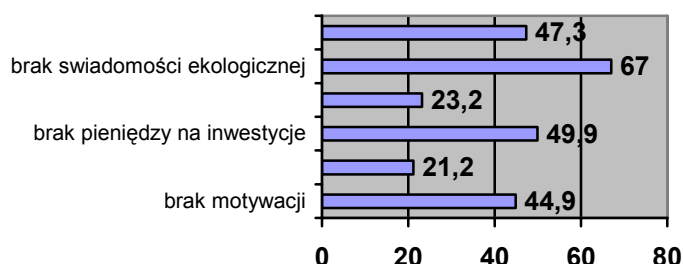
**Przyczyny problemów ze stanem wód -
RZGW Kraków
(wskazania w %)**

4.3.7. Opinie respondentów na temat przyczyn istniejących problemów ze stanem wód dla obszaru działania RZGW Warszawa

Odpowiedzi dla tego obszaru rozkładają się tak, że wśród przyczyn na pierwszym miejscu znalazł się brak świadomości ekologicznej, a na kolejnych – przyczyny już nie tak często wskazywane (bo przez mniej niż połowę odpowiadających): brak pieniędzy, nieegzekwowanie przepisów oraz brak motywacji ludzi, aby dbać o środowisko.

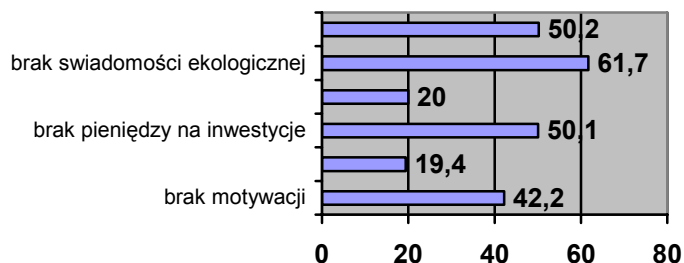
**Przyczyny problemów ze stanem wód -
RZGW Warszawa
(wskazania w %)**

4.3.8. Opinie respondentów na temat przyczyn istniejących problemów ze stanem wód dla obszaru działania RZGW Gliwice

Mieszkańcy obszaru podlegającego RZGW Gliwice wybierali najczęściej – jak w przypadku innych obszarów – brak świadomości ekologicznej jako przyczynę problemów wód. Jest to jednocześnie drugi (po RZGW Gdańsk) obszar, w którym na drugim miejscu jako najczęściej wskazywana przyczyna pojawia się słabość instytucji, które powinny egzekwować przepisy chroniące stan wód. Zbliżoną ilość wskazań uzyskał brak pieniędzy na inwestycje.

**Przyczyny problemów ze stanem wód -
RZGW Gliwice
(wskazania w %)**

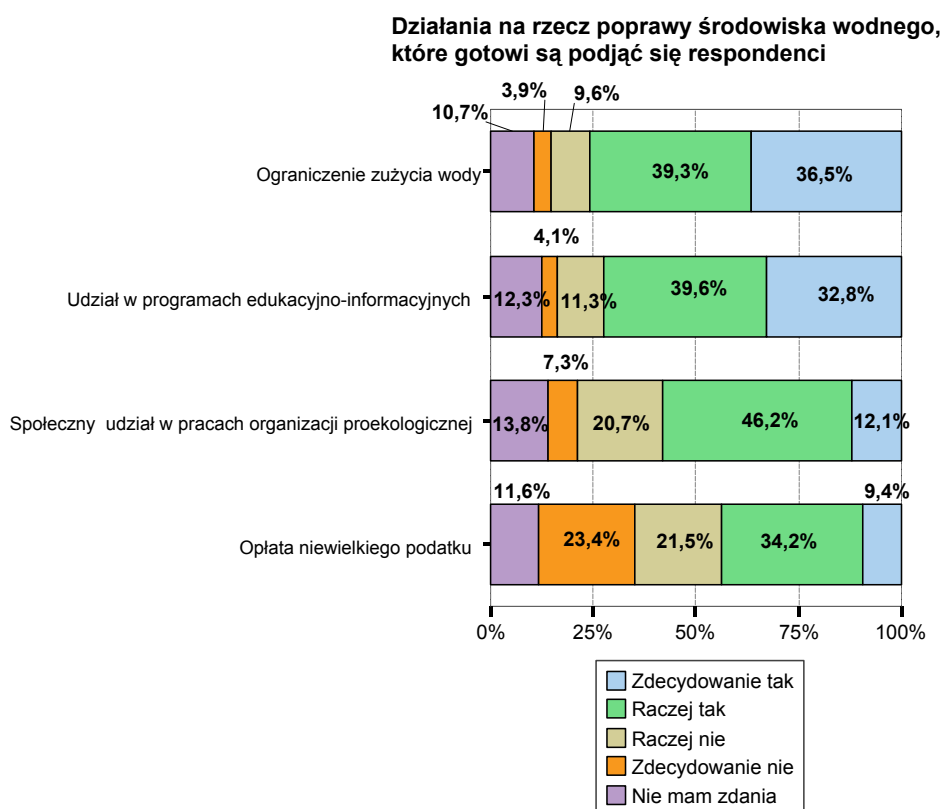

5. Deklarowane uczestnictwo społeczne w rozwiązywaniu problemów ze stanem wód

Ważnym elementem ankiety było pytanie o deklarowany potencjalny udział respondenta w rozwiązywaniu problemów ze stanem wód. Zaproponowane w ankiecie możliwości udziału obejmowały zarówno formy obciążające finansowo (specjalny niewielki podatek – w narzędzi nie określono konkretnej wysokości tego podatku, pozwalając na subiektywną definicję ankietowanych przymiotnika „niewielki), jak i te, które od respondenta wymagałyby zaangażowania czasowego (prace społeczne w organizacji proekologicznej, udział w programach, akcjach informacyjnych itp.) lub jedynie zracjonalizowania korzystania z wody w gospodarstwie domowym.

5.1.. Analiza odpowiedzi dla obszaru Polski

Ograniczenie zużycia wody poprzez powtórne wykorzystanie wody w gospodarstwie domowym uzyskało najwięcej poparcia: aż 36,5% zdecydowanie zgodziłoby się na taką formę, a prawie 40% raczej by się zgodziło (co łącznie daje prawie 76% pozytywnych odpowiedzi). Dużo pozytywnych wskazań uzyskała również opcja udziału w programach edukacyjnych i akcjach informacyjnych dotyczących problematyki wód (72,4% odpowiedzi łącznie „zdecydowanie tak” oraz „raczej tak”). Mniej zdecydowanych deklaracji (12%) pojawiło się w odniesieniu do społecznego udziału w pracach organizacji ekologicznej (ale 46% raczej by mogło brać udział). Słabsze poparcie uzyskaby propozycja płacenia specjalnego niewielkiego podatku – tylko niemal co dziesiąty respondent zdecydowanie zgodziłby się na to finansowe obciążenie, 34% raczej by się zgodziło, ale aż 45% odrzuciło tę możliwość (w tym 23,4% zdecydowanie).

5.2. Analiza odpowiedzi na obszarach dorzeczy

Istotną informacją są wartości średnie deklaracji, jakie uzyskały poszczególne formy udziału w rozwiązywaniu problemów wód zawarte w kwestionariuszu. Dane zamieszczone w poniższej tabeli oraz na wykresie pozwalają w prosty sposób porównywać poziom deklaracji wobec różnych form, jak również poziom deklaracji wobec tej samej proponowanej formy pomiędzy poszczególnymi dorzeczami – pamiętając, o bardzo niskich liczebnościach dorzeczy innych niż Wisły i Odry. Dane należy odczytywać w ten sposób, że im wyższa średnia ocena, tym wyższy jest poziom deklarowanego udziału.

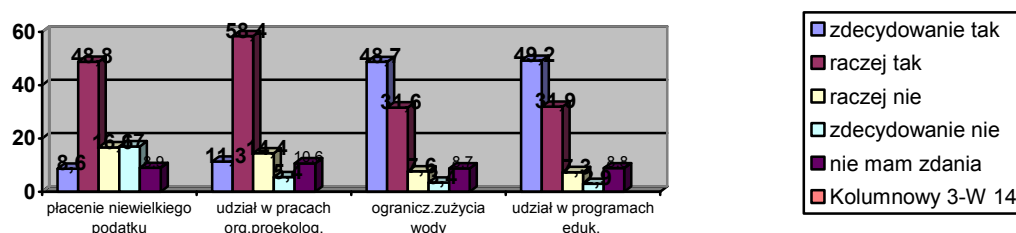
Tabela 41.

Propozycje zmian na rzecz poprawy środowiska wodnego w poszczególnych dorzeczach (wartości średnie)							
	Rodzaj dorzecza						
	Dorzecze Wisły	Dorzecze Odry	Dorzecze Dniestru	Dorzecze Dunaju	Dorzecze Niemna	Dorzecze Pregoly	Dorzecze Łaby
Opłata niewielkiego podatku	3.15	2.65	1.86	2.70	3.50	3.09	2.36
Spółeczny udział w pracach organizacji proekologicznej	3.56	3.20	3.43	3.38	4.57	3.64	3.85
Ograniczenie zużycia wody	4.15	3.81	3.00	3.64	4.57	4.27	4.31
Udział w programach edukacyjno-informacyjnych	4.17	3.64	4.33	3.63	4.17	4.00	4.25
Inne propozycje	3.03	3.04	3.00	3.14	3.00	3.17	3.00

5.2.1. Deklarowane uczestnictwo społeczne w rozwiązywaniu problemów ze stanem wód w dorzeczu Wisły

W deklaracjach ankietowanych zamieszkujących obszar dorzecza Wisły największym zdecydowanym poparciem cieszyły się formy uczestnictwa nie implikujące formalizacji udziału (np. udział w programach edukacyjnych) oraz działania pozwalające na racjonalizację zużycia wody, które przez respondentów mogły być rozumiane również jako sposób na oszczędności w budżecie domowym. Na takie formy zdecydowanie zgodziłyby niemal połowa respondentów. Dość wysoki jest odsetek osób, które raczej zgodziłyby się również na inne formy udziału – aż 58 na 100 ankietowanych deklaruje włączenie się do aktywności organizacji proekologicznej i blisko połowa raczej zgodziłyby się na obciążenia finansowe. Wprawdzie wobec tej ostatniej kategorii negatywnie odniosło się też najwięcej osób (w porównaniu do negatywnych odpowiedzi przy innych kategoriach), ale mimo to można uznać, że specjalny podatek uzyskał w badaniach znaczne poparcie społeczne. Uwagę zwraca też dość wysoki odsetek osób, które raczej nie wzięłyby udziału w pracach organizacji proekologicznej (14.4%), co zsumowane ze zdecydowanie negatywnymi odpowiedziami (ponad 5%) oznacza, że taka forma partycypacji jest odrzucana przez niemal co piątego obywatela z tego obszaru.

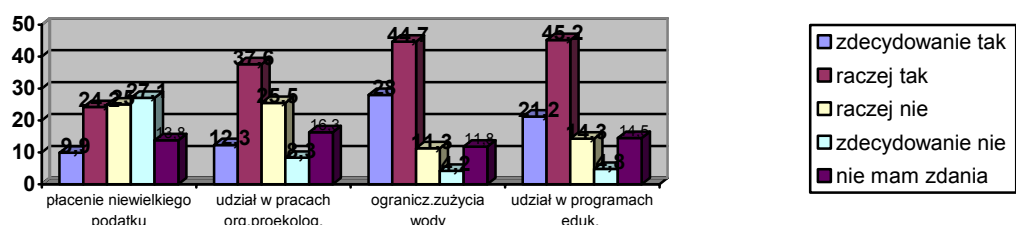
**Deklarowane uczestnictwo w rozwiązywaniu problemów ze stanem wód -
Dorzecze Wisły (wskazania w %)**

5.2.2. Deklarowane uczestnictwo społeczne w rozwiązywaniu problemów ze stanem wód w dorzeczu Odry

Żadna z proponowanych form udziału nie przeważa w zdecydowanie aprobujących odpowiedziach respondentów z obszaru Odry: tylko około jedna czwarta zdecydowanie zaakceptowałaby ograniczenie zużycia wody i udział w programach edukacyjnych, pozostałe zaś – oprócz płacenia specjalnego podatku – były najczęściej wybierane jako „raczej” akceptowane. Jak pokazuje wykres, odpowiedzi „raczej bym się zgodził(a)” wyraźnie dominują – może to oznaczać warunkową akceptację formy udziału. Uwagę zwraca dość wysoki odsetek odpowiedzi „nie mam zdania”, nawet wobec formy nie wymagającej specjalnych nakładów finansowych czy czasowych (jak ograniczenie zużycia wody) – może to być wskaźnikiem niskiej wiedzy społecznej o możliwościach społecznego udziału w ochronie wód oraz o już prowadzonych przez rozmaite organizacje działaniach.

**Deklarowane uczestnictwo w rozwiązywaniu problemów ze stanem wód -
Dorzecze Odry (wskazania w %)**

5.3. Analiza odpowiedzi na obszarach działania RZGW

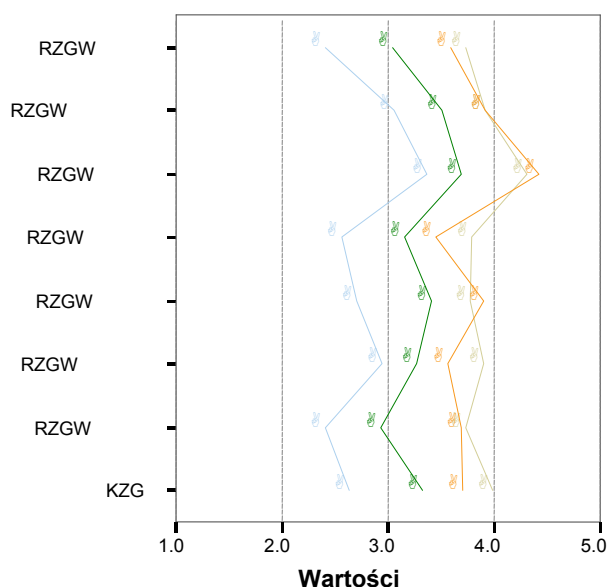
Wprowadzeniem do analizy odpowiedzi respondentów z poszczególnych RZGW będą dane na temat wartości średnich deklaracji, jakie uzyskały poszczególne proponowane w kwestionariuszu formy udziału. Dane zamieszczone w poniższej tabeli oraz na wykresie pozwalają w prosty sposób porównywać poziom deklaracji wobec różnych form, jak również poziom deklaracji wobec tej samej proponowanej formy pomiędzy poszczególnymi RZGW. Dane należy odczytywać w ten sposób, że im wyższa średnia ocena, tym wyższy jest poziom deklarowanego udziału.

Tabela 42.

Propozycje zmian na rzecz poprawy środowiska wodnego przynależność terytorialna do RZGW (wartości)									
	Przynależność terytorialna pod								
	KZG ...	RZGW Gdańsk	RZGW Szczecin	RZGW Poznań	RZGW Wrocław	RZGW Kraków	RZGW	RZGW Gliwice	
Oплата podatk	2.6	2.4	2.9	2.7	2.5	3.3	3.0	2.4	
Spoleczny udział pracach proekologiczne	3.3	2.9	3.2	3.4	3.1	3.7	3.5	3.0	
Ograniczenie wod	3.9	3.7	3.9	3.7	3.7	4.3	3.9	3.7	
Udział w edukacyjno- yjnc	3.7	3.6	3.5	3.9	3.4	4.4	3.9	3.6	
Inne	3.1	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	

Wykres należy odczytywać w ten sposób, że im bliżej prawej strony jest linia wykresu, tym większy jest poziom deklarowanego udziału w danej formie. Przykładowo, z wykresu wynika, że w przypadku Krakowa mamy do czynienia z wyższym deklarowanym udziałem we wszystkich proponowanych w kwestionariuszu formach (a już najwyższym w przypadku udziału w programach edukacyjnych i akcjach informacyjnych). Najmniejszy poziom deklaracji udziału – i to we wszystkich rzgw - odnosi się do pomysłu specjalnego podatku.

**Propozycje zmian na rzecz poprawy
wodnego a przynależność terytorialna do**

Gotowość respondentów określono na skali od 1 do 5, 1 oznacza „Zdecydowanie nie”, 2 – „Raczej nie”, 3 – „powiedzieć”, 4 – „Raczej tak”, a 5 – „Zdecydowanie

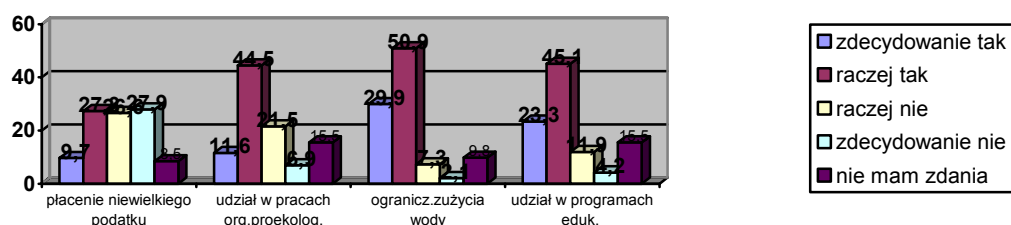
Propozycje

- Oplata niewielkiego
- Spoleczny udział w organizacji
- Ograniczenie zużycia
- Udział w edukacyjno-

5.3.1. Deklarowane uczestnictwo społeczne w rozwiązywaniu problemów ze stanem wód wg danych z ankiet przekazanych do KZGW

Wyniki badań dostarczonych przez KZGW świadczą o dość asekuracyjnej postawie ankietowanych wobec propozycji udziału w ochronie wód, choć zdecydowanie przeważają deklaracje pozytywne (odpowiedzi 'raczej bym się zgodził(a)'). Najwięcej poparcia uzyskała propozycja ograniczenia zużycia wody – tutaj zsumowane odpowiedzi „raczej tak” i „zdecydowanie tak” to nieco ponad 80% wszystkich z tej kategorii. W drugiej kolejności zaakceptowano udział w programach edukacyjnych i akcjach informacyjnych dotyczących ochrony wód. Niejednoznaczna jest opinia społeczna na temat specjalnego podatku: najczęstsze i rozłożone mniej więcej równomiernie są odpowiedzi „raczej tak”, „raczej nie” i „zdecydowanie nie”, natomiast zdecydowaną aprobatę wyraził tylko co dziesiąty ankietowany.

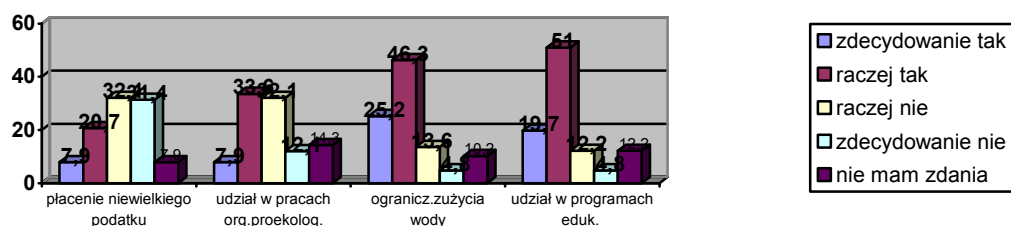
Deklarowane uczestnictwo w rozwiązywaniu problemów ze stanem wód - MGGP (wskazania w %)

5.3.2. Deklarowane uczestnictwo społeczne w rozwiązywaniu problemów ze stanem wód na obszarze działania RZGW Gdańsk

Respondenci z obszaru działania RZGW Gdańsk zgodziliby się na formy zbytnio nie obciążające finansowo i czasowo oraz takie, które nie wiążą się z pracami w organizacji. Jak pokazuje wykres, żadna z opcji nie wzbudziła zdecydowanego poparcia, choć można byłoby liczyć na sporą akceptację propozycji ograniczenia zużycia wody oraz propozycję udziału w programach edukacyjnych itp. (łącznie odpowiedzi zdecydowanie i raczej aprobujących jest nieco ponad 70%). Zastanowić powinno dość niska akceptacja formy, jaką byłby udział w pracach organizacji proekologicznej - aż jedna trzecia respondentów raczej nie widzi takiej możliwości, a mniej więcej co ósmy – zdecydowanie wyklucza taką możliwość. Największą dezaprobatę wyrażono wobec finansowego udziału: odpowiedzi raczej i zdecydowanie negatywnych jest dwie trzecie.

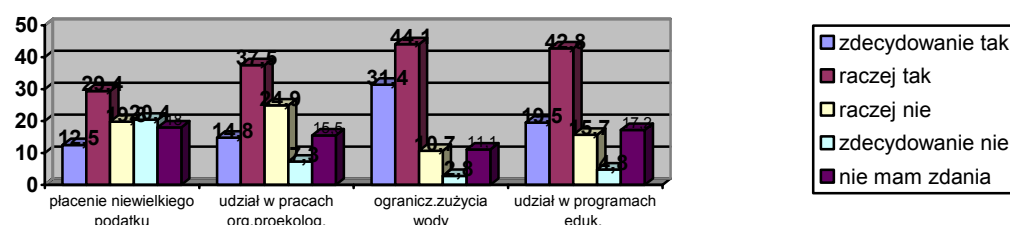
Deklarowane uczestnictwo w rozwiązywaniu problemów ze stanem wód - obszar RZGW Gdańsk (wskazania w %)

5.3.3. Deklarowane uczestnictwo społeczne w rozwiązywaniu problemów ze stanem wód na obszarze działania RZGW Szczecin

Opinie respondentów z obszaru działania RZGW Szczecin są ostrożne, choć raczej aprobujące wobec proponowanych form udziału w rozwiązywaniu problemów wód. Tak jak w przypadku wyżej omówionych obszarów, z największym poparciem spotkała się propozycja ograniczania zużycia wody poprzez powtórne jej wykorzystanie (blisko jedna trzecia zdecydowanie aprobujących oraz 44% raczej aprobujących odpowiedzi) - i tak jak w poprzednich wypadkach można podejrzewać, że aprobata ta ma związek z możliwymi oszczędnościami w gospodarstwie domowym. Na miejscu kolejnym pod względem deklarowanego udziału znalazł się udział w programach edukacyjnych, następnie udział w organizacji proekologicznej, a na miejscu ostatnim, z ponad 40% poparciem (zsumowane: raczej i zdecydowanie) wnoszenie specjalnego podatku. Ta ostatnia propozycja wzbudziła też najsilniejszą dezaprobatę, ponieważ na taką formę zdecydowanie nie zgodziłby się co piąty respondent.

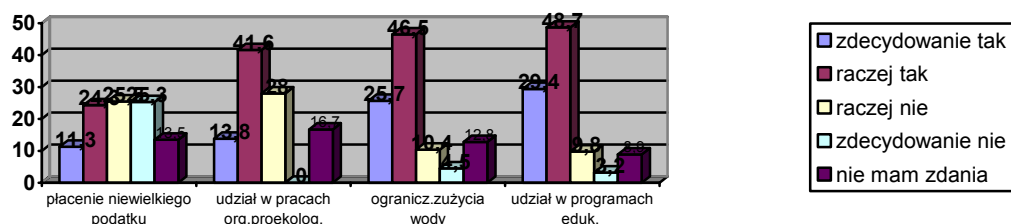
Deklarowane uczestnictwo w rozwiązywaniu problemów ze stanem wód - obszar RZGW Szczecin (wskazania w %)

5.3.4. Deklarowane uczestnictwo społeczne w rozwiązywaniu problemów ze stanem wód na obszarze działania RZGW Poznań

Wśród respondentów z obszaru działania RZGW Poznań największe poparcie uzyskała propozycja udziału w programach edukacyjnych i informacyjnych dotyczących ochrony wód. Tę propozycję zaakceptowałoby zdecydowanie blisko 30% ankietowanych, a raczej zaakceptowałaby blisko co druga osoba – ale jednocześnie łącznie 13% raczej i zdecydowanie nie przystąpiłoby do takich działań, a 9 % nie ma zdania w tej kwestii, co oznacza, że nawet tak mało angażująca forma udziału nie jest czymś oczywistym dla co piątego ankietowanego. Z dość dużym poparciem spotkała się propozycja racjonalizacji użycia wody (gotowych byłoby na nią około 70% ankietowanych), a z poparciem najmniejszym – jak w przypadku innych obszarów – specjalny podatek, który zdecydowanie i raczej odrzuca ponad połowa. Uwagę zwraca duży procent osób, które nie mają zdania co do udziału w pracach organizacji proekologicznej – takie wyniki mogą być wskaźnikiem niewiedzy, czym zajmują się tego typu organizacje i jaki mógłby być w nich udział przeciętnego obywatela.

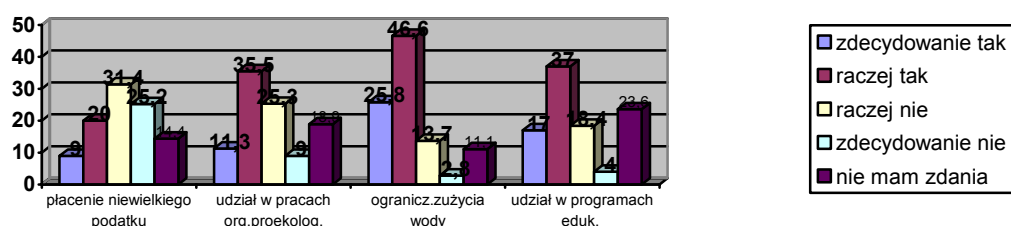
**Deklarowane uczestnictwo w rozwiązywaniu problemów ze stanem wód -
obszar RZGW Poznań (wskazania w %)**

5.3.5. Deklarowane uczestnictwo społeczne w rozwiązywaniu problemów ze stanem wód na obszarze działania RZGW Wrocław

Tendencje w rozkładach odpowiedzi respondentów z obszaru działania RZGW Wrocław nie różnią się znacząco od odpowiedzi w innych obszarach, bo znowu z aprobatą największą spotykają się takie formy udziału jak ograniczenie zużycia wody czy udział w programach edukacyjno-informacyjnych, a z największą dezaprobatą płacenie specjalnego podatku (blisko 57% raczej i zdecydowanie odrzucających taką opcję). Ponownie należy zwrócić uwagę na „asekuracyjność” odpowiedzi: nawet w formach aprobowanych przez większość, przeważają odpowiedzi „raczej”. Co zastanawiające, bardzo duży jest też odsetek tych, którzy wybrali odpowiedź „nie mam zdania” w pytaniach o możliwy udział w pracach organizacji proekologicznej (blisko 19%) i w programach edukacyjnych i akcjach informacyjnych (blisko jedna czwarta!). Takie wyniki należy potraktować jako ważny sygnał dla realizatorów lokalnych programów naprawczych: możliwe, że społeczności lokalne cechuje niewiedza na temat działalności sektora pozarządowego oraz niewiara w to, że działania podnoszące świadomość społeczną mogą mieć przełożenie na jakość środowiska.

**Deklarowane uczestnictwo w rozwiązywaniu problemów ze stanem wód -
obszar RZGW Wrocław (wskazania w %)**

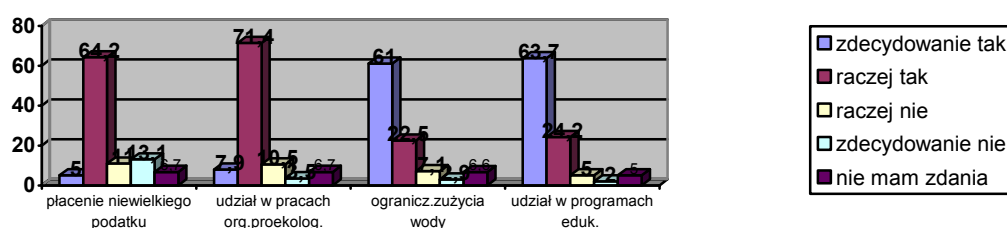

5.3.6. Deklarowane uczestnictwo społeczne w rozwiązywaniu problemów ze stanem wód na obszarze działania RZGW Kraków

Wyniki uzyskane na obszarze działania RZGW Kraków napawają optymizmem, zwłaszcza w porównaniu z wynikami z innych obszarów (i nawet przy założeniu, że mamy do czynienia z anonimowymi deklaracjami udziału). Jest to bowiem jedyny obszar, w którym opinia publiczna odniosła się wyraźnie aprobująco wobec wszystkich propozycji. Z danych wynika, że na udział w programach edukacyjnych zgodziłoby się niemal 9 na 10 respondentów (łącznie odpowiedzi „zdecydowanie” i „raczej”). Kolejne, również wysokie miejsce pod względem deklaracji zajęła propozycja ograniczenia zużycia wody poprzez powtórne jej

wykorzystanie – na taką opcję zgodziłoby się blisko dwie trzecie respondentów, a zdecydowanie zgodziłoby się 22,5% (co w sumie oznacza silniejszą lub słabszą aprobatę czterech na pięciu respondentów). Bardzo wysoki odsetek raczej zgodziłby się na udział w pracach organizacji ekologicznych oraz – co zwraca szczególną uwagę – na płacenie specjalnego niewielkiego podatku. Jednocześnie niski jest odsetek tych, którzy wszystkie te opcje odrzucają (nawet obciążenia finansowe zdecydowanie odrzuca „tylko” 13% respondentów), i którzy nie mają zdania w tych kwestiach. Jeśliby przyjąć założenie, że gotowość do ponoszenia określonych kosztów (finansowych, czasowych, zaangażowania) jest powiązane z zaufaniem do działających już struktur, to można uznać, że w tym wymiarze analizowany obszar odniósł już znaczący sukces, zdobywając spory kapitał zaufania mieszkańców.

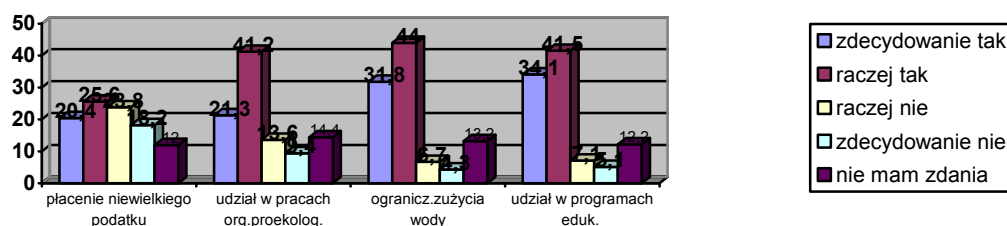
**Deklarowane uczestnictwo w rozwiązywaniu problemów ze stanem wód -
obszar RZGW Kraków (wskazania w %)**

5.3.7. Deklarowane uczestnictwo społeczne w rozwiązywaniu problemów ze stanem wód na obszarze działania RZGW Warszawa

Ankietowani z obszaru działania RZGW Warszawa najsilniej zaaprobowaliby udział w programach edukacyjnych i akcjach informacyjnych (największy procent zdecydowanie pozytywnych odpowiedzi), a następnie ograniczenie zużycia wody. Jeśli zsumujemy odpowiedzi „zdecydowanie tak” i „raczej tak”, to te dwie opcje zajmują niemal równorzędną pozycję pod względem akceptacji. Stosunkowo dużym poparciem cieszyłaby się również możliwość społecznej pracy w organizacji proekologicznej (choć jednocześnie 23% „raczej nie” i „zdecydowanie nie” przystąpiłoby do takiej działalności). Większa niż w innych obszarach (wyłączając Kraków) jest również gotowość do obciążeń finansowych, ale łączny odsetek „zdecydowanych” i „raczej zdecydowanych” wciąż jest mniejszy niż połowa. Tak jak w większości obszarów, i tutaj uwagę zwraca duży procent odpowiedzi „nie mam zdania”, które można interpretować jako symptom niewiedzy o możliwości współuczestniczenia w już istniejących formach działań (jak np. organizacje proekologiczne).

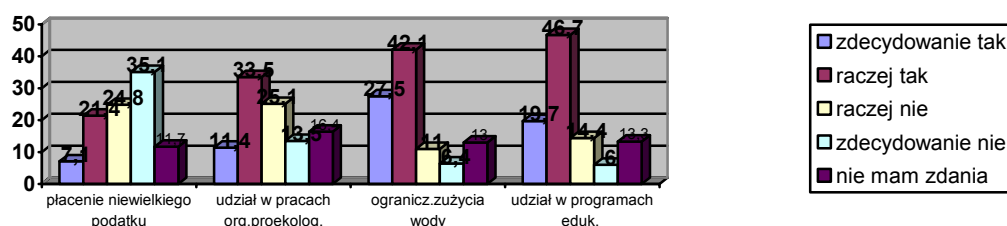
**Deklarowane uczestnictwo w rozwiązywaniu problemów ze stanem wód -
obszar RZGW Warszawa (wskazania w %)**

5.3.8. Deklarowane uczestnictwo społeczne w rozwiązywaniu problemów ze stanem wód na obszarze działania RZGW Gliwice

Dane uzyskane na obszarze RZGW Gliwice świadczą o tym, że nieco ponad jedna czwarta ankietowanych byłaby zdecydowana ograniczyć użycie wody (przez powtórne jej wykorzystanie), a niemal co piąty ankietowany byłby gotowy do uczestnictwa w programach edukacyjnych – inne propozycje, implikujące zaangażowania więcej czasu i pieniędzy uzyskały znacznie mniejsze zdecydowane poparcie. Również jeśli by zsumować odpowiedzi „zdecydowanie tak” i „raczej tak”, to tylko te dwie wymienione wcześniej opcje uzyskałyby poparcie większości. Dość wysoki jest odsetek tych, którzy raczej i zdecydowanie nie przyłączyliby się do prac organizacji proekologicznej (łącznie 20%), zdecydowanie wysoki tych, którzy raczej i zdecydowanie odrzucają możliwość płacenia specjalnego podatku (łącznie aż 60%). Uwagę zwraca też spora ilość wskazań na odpowiedź „nie mam zdania” – i to we wszystkich zaproponowanych kategoriach, co, powtórzmy, może być konsekwencją niewiedzy respondentów o już realizowanych działaniach w zakresie ochrony wód, na przykład przez organizacje proekologiczne.

Deklarowane uczestnictwo w rozwiązywaniu problemów ze stanem wód - obszar RZGW Gliwice (wskazania w %)

6. Podsumowanie wyników badań ankietowych

Wnioski z przeprowadzonych badań ankietowych należy poprzedzić zastrzeżeniem, iż z uwagi na niereprezentatywność próby (bo respondenci nie byli dobierani losowo), wyników nie można traktować jako wiernego odzwierciedlenia opinii publicznej co do oceny sytuacji gospodarki wodnej w Polsce i poszczególnych regionach. Opinię – a więc subiektywną ocenę sytuacji - wyrazili bowiem tylko ci, do których ankietę po pierwsze dotarła (a docierała do określonych środowisk, choć poszczególne RZGW w rozmaity sposób próbowały dotrzeć do bardzo różnych grup społecznych), a następnie ci, którzy z jakichś względów podjęli trud wypełnienia i odesłania/oddania kwestionariusza. Analiza profilu społeczno-demograficznego respondentów prowadzi do wniosku, że pomimo nielosowego doboru próby w dużym stopniu udało się uzyskać opinię zbiorowości dość zróżnicowanej ze względu na podstawowe cechy (płeć, wiek, zawód itp.). Przy tej okazji należy powrócić do kwestii zaznaczonej w raporcie, a mianowicie do bardzo małej liczebności osób reprezentujących bądź związanych z pozarządowymi organizacjami ekologicznymi. Biorąc pod uwagę ilość ankiet wysłanych do tych organizacji, zastanawia tak niski poziom ich zainteresowania badaniami ankietowymi.

Wyniki badań jednoznacznie świadczą o tym, że w skali całego kraju (i na poziomie obszarów) najpoważniejsze problemy należą do kategorii zagadnień jakościowych: to zanieczyszczenia koryt rzek i potoków, terenów przy zbiornikach wodnych, brak kanalizacji oraz ścieki odprowadzane z tego powodu do wód, lokalnie również zanieczyszczenia powodowane przez przemysł i rolnictwo. Przyczyna problemów, która bezpośrednio i pośrednio wynika z badań, jest również stan wiedzy społeczeństwa w zakresie ekologii – bezpośrednio wynika to z odpowiedzi na temat przyczyn istniejących problemów, pośrednio – z dużego odsetka odpowiedzi „nie wiem” przy pytaniach o ocenę sytuacji wód w miejscu zamieszkania. Nawet przy oczywistym założeniu, że przeciętny obywatel nie posiada wiedzy na temat wszystkich aspektów stanu wód w miejscu zamieszkania, nie sposób oprzeć się wrażeniu, że wielu respondentów nie miało dostępu do wiedzy (chęci do uzyskania informacji) na temat dość prozaicznych spraw, takich jak stan koryt rzek i potoków, terenów przy akwenach czy kontrola nad poborem wód.

Wydaje się, że respondenci mają świadomość ogólnie niskiego stanu wiedzy społeczeństwa na temat ekologii, bo w dużej mierze przyczyny problemów mają według źródła społeczne: ankietowani częściej szukają winy w sposobie korzystania ze środowiska przez ludzi oraz brakach finansowych, niż na przykład w złych przepisach czy bierności samorządów lokalnych. Często wskazywanym źródłem problemów jest też brak motywacji ludzi, aby dbać o środowisko. Oczywiście „motywacja” jest pojęciem szerokim, obejmującym zarówno motywowanie poprzez negatywne sankcje (kary), przez zorganizowanie odpowiedniego zaplecza (odbiór segregowanych odpadów itp.), po motywację wewnętrzną ludzi, wynikającą z ich przekonania, że środowisko jest dobrem, o które należy dbać. Z badań wynika, że motywacją nie są sankcje za zanieczyszczenia środowiska – aż 44 respondentów na 100 ocenia, że nie są egzekwowane istniejące przepisy (a wręcz demoralizująco na społeczeństwo wpływa świadomość, że za łamanie przepisów „inni” nie są karani). Na podstawie badań można się pokusić o stwierdzenie, że brak motywacji wynika przede wszystkim z braku wiedzy (i przekonania) o istotności dbania o środowisko. Główne działania naprawcze powinny uwzględniać szeroko rozumiane akcje edukacyjne w zakresie ekologii, w tym motywowania ludzi poprzez wskazywanie ich własnych interesów w ochronie środowiska naturalnego, jak również poprzez wprowadzanie takich narzędzi motywacyjnych, aby dbałość o stan wód była po prostu opłacalna pod względem ekonomicznym.

W kontekście wyników odpowiedzi na pytania o problemy wód i ich przyczyny nie zaskakują wyniki odnoszące się do deklarowanego udziału w poprawie stanu wód. Na pierwszym miejscu wśród wybieranych form znalazła się propozycja ograniczenia zużycia wód przez powtórne ich wykorzystanie w gospodarstwie domowym – można podejrzewać, że pomysł ten odebrano również jako sposób na zracjonalizowanie kosztów na poziomie jednostkowym (gospodarstwa domowego). Warto wziąć pod uwagę tak duże poparcie dla tej propozycji, bo być może wymaga ona jedynie rozpropagowania informacji, w jaki sposób, bez szkody dla człowieka, wody mogą być wykorzystywane ponownie. Na miejscu kolejnym znalazł się udział w programach edukacyjnych, spotkaniach informacyjnych – to dobry sygnał, bo oznacza świadomość zbyt niskiej wiedzy o ekologii i gotowość edukowania się. Jednak nawet w odniesieniu do tej proponowanej formy, które nie implikowała dużego zaangażowania finansowego czy czasowego (np. prace społeczne w organizacji proekologicznej) ankietowani często udzielali odpowiedzi negatywnej albo deklarowali się ostrożnie, wybierając odpowiedzi „raczej” [bym wziął udział]. *Nota bene* zastanawia fakt tak niskiego poparcia (bo za wskaźnik poparcia można traktować deklaracje) wobec organizacji pozarządowych – wynikać to może albo z małej wiedzy o tych organizacjach i zakresie ich

działalności, albo z małego zaufania społecznego, być może wynikającego z wizerunku tych organizacji w mediach. Przy relatywnie niewysokim (choć zróżnicowanym regionalnie) poziomie deklaracji wobec prac społecznych, nie dziwi brak poparcia dla dodatkowego opodatkowania się. Społeczeństwo polskie jest wciąż krajem „na dorobku”, więc każdy pomysł dodatkowego obciążenia finansowego jest traktowany z dużą niechęcią. Problemem, który pozostaje nierozwiązany, jest luka finansowa, dostrzegana przez ankietowanych i oceniana jako jedna z głównych przyczyn problemów środowiska wodnego.